

GEODETSKI VESTNIK

izdaja zveza geodetov slovenije
published by the association of surveyors, slovenia, yugoslavia

4

, letnik 27, ljubljana, 1983

GEODETSKI VESTNIK

izdaja zveza geodetov slovenije

published by the association of surveyors, slovenia, yugoslavia

4

, letnik 27, str. 131-204, Ljubljana, december 1983, udk 528-863

Uredniški odbor: - predsednik - Tomo Bizjak
- glavni in odgovorni urednik - Jože Rotar
- urednik za znanstvene prispevke - Boris Bregant
- urednik za splošne prispevke, informacije in zanimivosti - Peter Svetik
- član - Božo Demšar
- tehnična urednica - Albina Pregl

Izdajateljski svet:

- delegati ljubljanskega geodetskega društva: Tomaž Banovec, Teobald Belec, Milan Naprudnik, Janez Obreza
- delegata mariborskega geodetskega društva: Ahmed Kalač, Janez Kobilica
- delegata celjskega geodetskega društva: Gojmir Mlakar, Srečko Naraks
- delegat dolenjskega geodetskega društva: Franc Jenič
- delegat primorskega geodetskega društva: Anton Špolar
- delegati uredniškega odbora: Vlado Kolman, Jože Rotar, Peter Svetik

Lektor: Božo Premrl

Izhaja: 4 številke na leto

Naročnina: Letna naročnina za delovne kolektive je za prvi izvod 1.000 din, za nadaljnje izvode 500 din. Letna naročnina za nečlane Zveze geodetov Slovenije je 100 din. Naročnina za člane Zveze geodetov je plačana v članarini.

Naročnino lahko poravnate na naš žiro račun št.: 50100-678-000-0045062 - Zveza geodetov Slovenije, Ljubljana

Prispevke pošiljajte na naslov glavnega oziroma odgovornega urednika: Republiška geodetska uprava, Kristanova 1, 61000 Ljubljana, telefon 312-773 in 312-315. Prispevki naj bodo zaradi lektoriranja tipkani vsaj s srednjim razmikom vrstic. Za navedbe in morebitne napake v rokopisu odgovarja avtor sam. Rokopisov ne vračamo.

Tiska: Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo FAGG v Ljubljani

850 izvodov

Izdajo Geodetskega vestnika sofinancira Raziskovalna skupnost Slovenije
Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št.4210-35/75 z dne 24.1.1975 je glasilo opravičeno temeljnega davka od prometa proizvodov

	Stran
UREDNIŠTVO BRALCEM	133
IZ ZNANOSTI IN STROKE	
16. Geodetski dan - slavnostni del	134
✓ - Vključevanje geodetske službe v družbeni sistem informiranja, posebej z vidika opredelitve prostorskih enot (Aleš Seliškar, Janez Kifnar)	138
- Podatki o lastnostih in rabi prostora z vidika osnovnih, zbirnih in preglednih evidenc (Anton Prosen)	145
- Strokovne podlage za prostorsko planiranje in njihovo vključevanje v evidence geodetske službe (Marija Lukačič)	150
✓ - Operativni načini vključevanja geodetske službe v družbeni sistem informiranja v občini (Janez Kobilica)	156
- Nekaterne potrebe prostorskega načrtovanja po prostorskih enotah in evidencah (Zlatko Lavrenčič)	160
- Poskus oblikovanja izhodišč za nastavitve evidence stavbnih zemljišč (Albin Rakar)	165
- Možnosti ažurnega informiranja v občinskem merilu z avtomatizirano kartografijo (Janko Rozman)	171
- Sodelovanje geodetske službe pri pripravi strokovnih podlag za izvajanje zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti (Božena Lipej)	174
- Poskus nastavitve evidence obstoječe rabe površin v občini Nova Gorica s poudarkom na razmejitvi gozdnih zemljišč od ostale rabe (Zalka Jereb)	177
- Razprava na 16. Geodetskem dnevu (Milan Naprudnik)	180
- Geodetska služba koroških občin pri opravljanju dejavnosti družbenega sistema informiranja (Vinko Pušnik)	182
- Zaključki 16. Geodetskega dneva	184
NOVI PREDPISI, RAZISKAVE, KNJIGE, PUBLIKACIJE	185
RAZNE NOVICE IN ZANIMIVOSTI	187
IZ DELA ZVEZE GEODETOV SLOVENIJE IN ZVEZE GIG JUGOSLAVIJE	188
PRĚGLED GRADIVA, OBJAVLJENEGA V LETU 1983 PO AVTORJIH	196
IZVLEČKI	199
C O N T E N T	
THE EDITORIAL BOARD TO THE READERS	133
FROM SCIENCE AND PROFESSION	
16 th geodetic day - ceremonial part	134
- Geodetic service participation in the social information system, particularly as regards the definition of territorial units (Aleš Seliškar, Janez Kifnar)	138
- Land use and land property data in view of the basic, collective, and summary registers (Anton Prosen)	145
- Professional bases for physical planning and their introduction into the geodetic service registers (Marija Lukačič)	150
- Operative ways of introducing geodetic service in the social information system in a community (Janez Kobilica)	156
- Some physical planning requirements concerning territorial units and registers (Zlatko Lavrenčič)	160
- An attempt to formulate basic points for building areas register (Albin Rakar)	165
- The role of geodetic service in the preparation of professional bases for implementation of law regulating the protection of agricultural land against land use alteration (Božena Lipej)	174
- An attempt of setting the land use age register in the community of Nova Gorica with stress on fixing the boundaries of forest land (Zalka Jereb)	177
- Discussion at 16 th professional meeting of association of surveyors, Slovenia (Milan Naprudnik)	180
- Geodetic service in carinthian communities and social information system (Vinko Pušnik)	182
- Conclusions of the 16 th Geodetic day	184
NEW REGULATIONS, RESEARCH, BOOKS, PUBLICATIONS	185
NEWS AND CURIOSITIES	187
FROM THE WORK OF ASSOCIATION OF SURVEYORS SLOVENIA AND UNION OF GEODETIC ENGINEERS AND SURVEYORS OF YUGOSLAVIA	188
THE OVERVIEW OF MATERIALS PUBLISHED IN THE YEAR 1983 (AUTHOR'S INDEX)	196
ABSTRACTS	199

UREDNIŠTVO BRALCEM

Tako, kot je že navada je letošnja četrta številka Geodetskega vestnika v celoti posvečena temam 16. geodetskega dneva. Strokovne teme letošnjega geodetskega dneva so bile: Vključevanje geodetske službe v družbeni sistem informiranja in strokovne osnove za potrebe prostorskega planiranja .

Prebrani so bili štirje referati in šest koreferatov, dneva pa se je udeležilo več kot 250 geodetskih strokovnjakov, ki so skoraj napolnili dvorano Jugoslovanske ljudske armade v Novem mestu.

Organizator je bilo, skupaj z Zvezo geodetov Slovenije, Dolenjsko geodetsko društvo. Za uspešno organizacijo geodetskega dneva, tako strokovnega dela kot tudi družabnega srečanja, je treba pohvaliti predvsem prizadevne delavce Geodetske uprave Novo mesto, ki so žrtvovali mnogo svojega prostega časa.

Udeleženci 16. geodetskega dneva oziroma družabnega srečanja so za spomin dobili lične majolike. Prav tako so lahko kupili tudi posebno razglednico s priložnostnim poštnim žigom.

V dvorani doma Jugoslovanske ljudske armade je bila organizirana tudi priložnostna razstava, ki je bila na ogled občanom Novega mesta še cel teden.

V soboto 15. oktobra je bila tudi redna skupščina Zveze geodetov Slovenije, ki so se je v polnem številu udeležili delegati vseh društev.

Urednik GV
Jože Rotar

IZ ZNANOSTI IN STROKE

16. GEODETSKI DAN - NOVO MESTO 14. in 15. OKTOBRA 1983

A. SLAVNOSTNI DEL

Že sprejeti republiški Zakon o družbenem sistemu informiranja in sklop zakonov o urejanju prostora, ki se pripravljajo in so bili pred geodetskim dnevom v javni razpravi, nalagajo geodetski službi nove naloge. Zveza geodetov Slovenije je želela širši krog geodetov seznaniti z novimi zakoni oziroma nalogami, ki jim jih daje družba.

Geodetski dan je bil letos v Novem mestu v domu Jugoslovanske ljudske armade. Prvi dan in del drugega dneva je bil posvečen strokovnemu delu, to je vključevanju geodetske službe v družbeni sistem informiranja in strokovnim osnovam za potrebe prostorskega planiranja.

V delovnem predsedstvu 16. geodetskega dneva so bili Janez Kobilica kot predsednik in člani Vlado Kolman, Janez Slak, Alojz Pucelj in Anton Prosen.

Udeležence geodetskega dneva in goste je najprej pozdravil predsednik Dolenjskega geodetskega društva Janez Slak:

Spoštovane tovarišice, tovariši, kolegice in kolegi - dragi gostje!

Dovolite mi, da v imenu dolenjskega geodetskega društva in v imenu Zveze geodetov Slovenije otvorim 16. geodetski dan, ki ga to pot organiziramo v Novem mestu.

Že šestnajstič smo se takole zbrali, da bi nadaljevali tradicijo, ki nas ves ta čas bogati in plemeniti ter povezuje tako v strokovnem kot v družabnem pogledu.

Organizacijo letošnjega geodetskega dne je Zveza geodetov Slovenije zapala dolenjskemu geodetskemu društvu, ki združuje geodete kočevske, posavske in dolenjske regije. Glede na dokaj dobre prometne zveze smo se odločili za Novo mesto.

Vsem, ki ste v tem kraju prvič, in tistim, ki ta kraj Dolenjske dobro poznate, želim, da bi se v tej sredi dobro počutili in da bi od nas odnesli kar se da lepe vtise.

Zato izrekam vsem udeležencem današnjega geodetskega dne iskreno dobrodošlico. Veseli nas, da so se vabilu odzvali tudi predstavniki republiških komitejev, občinskih družbenopolitičnih skupnosti in drugih ustanov.

Posebej pozdravljam v naši sredi člana Izvršnega sveta Skupščine SRS, predsednika Republiškega komiteja za informiranje Marjana Šiftarja, predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora Jožeta Kavčiča in ostale predstavnike republiških organov kakor tudi predsednike občinskih družbenopolitičnih skupnosti, pozdrav pa tudi vsem vam, spoštovane tovarišice in tovariši, kolegice in kolegi, ki ste se v tako velikem številu odzvali našemu vabilu ter s tem omogočili in upravičili obstoj geodetskega dne. Hvala.

V imenu Zveze geodetov Slovenije je udeležence in goste pozdravil predsednik predsedstva Vlado Kolman:

Spoštovane kolegice, kolegi - tovarišice in tovariši - dragi gostje. Pričenjamo naš 16. geodetski dan in s tem tudi tradicionalno vsakoletno srečanje geodetskih delavcev naše republike.

Geodetski dnevi so se nedvomno razvili v pomembno strokovno manifestacijo, ki odseva široko aktivnost geodetskih strokovnjakov iz vse Slovenije. Vsebina in kvaliteta obravnavanih strokovnih tem na geodetskih dnevih so občuten prispevek k načrtovanju razvoja politike na področju geodezije. Tej tradiciji je sledilo tudi načrtovanje letošnjega geodetskega dne, s čimer želimo slovenski geodeti dati svoj prispevek za izpolnitev zakonskih obveznosti, ki so naložene geodetski službi kot naloge in pristojnosti.

Zato ni naključje, da je bila za letošnji geodetski dan izbrana tema Vključevanje geodetske službe v družbeni sistem informiranja in strokovne osnove za potrebe prostorskega planiranja.

Zavedamo se, da je za nadaljnji razvoj, ne samo geodetske službe, temveč geodetske dejavnosti na sploh potrebno tesno medresorsko sodelovanje med organi in organizacijami tako na republiški kakor tudi na občinski ravni in da Zveza geodetov Slovenije pri tem ne more stati ob strani.

Zahtevne naloge, ki čakajo geodetsko službo in geodetsko stroko, so vsekakor spodbuda za društveno aktivnost, saj problemov ni mogoče reševati individualno, temveč le z aktivnim sodelovanjem, izmenjavo mnenj in izkušenj ter oblikovanjem stališč, ki jih je treba uveljaviti v našem samoupravnem sistemu. Pri tem pa je prav naloga Zveze geodetov Slovenije, da ponudi določene rešitve in s tem našo stroko še uspešneje vključi v družbene tokove.

Na kraju mi dovolite, da vsem skupaj zaželim uspešno delo na posvetovanju, usmeritve in priporočila oziroma sklepi s posvetovanja pa naj dobijo plodna tla pri načrtovanju in uveljavljanju nadaljnjega razvoja tako geodetske službe kakor geodetske dejavnosti nasploh.

Geodete in goste je pozdravil tudi predstavnik Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto Karel Hace, ki je v kratkih besedah opisal in predstavil občino Novo mesto, gospodarske uspehe in težave te največje dolenjske občine.

Za predstavnikom SO Novo mesto je predsednik Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora Jože Kavčič vsem geodetom zaželel veliko uspeha pri njihovem strokovnem posvetu. Jedrnato je povzel, katere naloge čakajo geodete na osnovi novih zakonov in kaj družba od geodetov pričakuje. Že obstoječe evidence in registre bo treba izpopolniti, dopolniti in seveda tudi ažurno vzdrževati. Tako sistem informiranja kot tudi urejanje prostora sta v zadnjem času med najpomembnejšimi nalogami naše družbe. Zato je opozoril na pripravo podzakonskih predpisov, ki jih morajo tudi geodeti pripraviti v predvidenih rokih. Sklepi z geodetskega dneva pa naj bi pomenili tudi osnovne smernice in pomoč pri pripravi predpisov.

S pozdravnimi brzojavkami sta 16. geodetski dan pozdravila in njegovim udeležencem zaželela veliko uspeha pri njihovem delu Vojaški geografski inštitut in Zveza društev urbanistov Slovenije.

Tudi ob letošnjem geodetskem dnevu je bila v veži doma Jugoslovanske ljudske armade priložnostna razstava, na kateri so bili predstavljeni: predlog ureditve in financiranja osrednje geodetske zbirke na gradu Bogenšperk, Novo mesto na kartah od leta 1828 do 1978 s tremi primerki kart iz Arhiva Slovenije, nekaj primerov avtomatizirane kartografije, primeri kart rabe zemljišča in nekatere možnosti uporabe aeroposnetkov.

J. Rotar

ih v KS in zborih
tudi na sestan-
avnih in v ožjih
je pa za kvorum
ne vpraša.

te, da res postaja-
Prej bi lahko
jamo vedno bolj
sebine, oblik in
opolitičnega de-
kot so, omalova-
lično znanje kot
ljudi.
a samoupravne
nizacije družbe
organizirano in
videne so pri-
vornosti organi-
čnih političnih
nezne, načelno
ve pri izgradnji
na so se v praksi
zile in krenile v

ojnem obdobju
na političnem
idejne zmede,
astarelega, celo
kot zadnja tri.

o tudi iz tega,
socialnih raz-
amo denar za
V obch prime-
srečno roko.
tematično ne
podatkov o
Nimamo niti
ov, ki bi jih
tudi nimamo
prišli v sedanje
akaj je prišlo
ialnih razlik.
najoz različni
no delitve po
davčnega si-
pa davčna
kategorij pre-
nila glede na
ančno moč,
ija do razla-
premoženja
n vir teh raz-
azirjeno do-
pogosto pre-
praviloma ne
davka.

ukoreninila
o za kakšno
osežemo po
saj ga je
Tako smo
čo obreme-
ispevkov za
arnih nesre-
ševanje živi-
republikah,
davkov in
dohodkov,
di davek na
se bo pove-
ker se bo
znesek do-
semu temu
za vpeljavo

razsežnost
teh dav-
no poveča-
h davkov.
leta 1981

da je hotela preveč naenkrat, je le
pokazala na pereče probleme, s ka-

35-LET STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

TRBOVLJE - Sredi oktobra
so s proslavo počastili 35-letnico
obstoja Strojne tovarne Trbov-
lje! V tem času je delovni kolek-
tiv dosegel veliko uspehov, tudi
razširil se je precej. V njegovem
okviru deluje tudi sevniški tozd
Tovarna konstrukcij. Ob ome-
njenem jubileju so posameznik-
nikom podelili plaketo, dobila
sta jo tudi Franc Vajdič in Ivan
Mlakar, delavca sevnškega
tozda.

FRANCI ŠEŠKO

Geodeti niso ob strani

Na 16. geodetskem dnevu v Novem mestu

NOVO MESTO - S sobotno
skupščino Zveze geodetov Slo-
venije, na kateri so za novega
predsednika izvolili inž. Vlada
Kolmana iz Ljubljane, se je tu
končalo dvodnevno posveto-
vanje slovenskih geodetov, zna-
no kot geodetski dan. Letošnja-
ga, šestnajstega, je priredilo Do-
lenjsko geodetsko društvo, ki
ima sedež v Novem mestu, ude-
ležilo pa se ga je nad 200
geodetskih strokovnjakov iz
raznih krajev.

Osrednja strokovna dela, razdelje-
na v dva dela, so bila posvečena
vključevanju geodetske službe v
družbeni sistem informiranja in pri-
pravljanju strokovnih osnov za po-
trebe prostorskega načrtovanja. Z
referati in koreferati je nastopilo
več strokovnjakov, predstavnikov
najrazličnejših ustanov in služb, ki
jih obravnavana vprašanja zadevajo
po delovni dolžnosti. Le-ti in raz-
pravljajci, ki so jih k besedi spodbu-
dila tako in drugačna nepojasnjena
vprašanja, so se ustavljali predvsem
pri vprašanju, ali je geodetska služba
usposobljena za naloge, ki jim jih
nalaga ustrezna zakonodaja, in kako
se jih mora lotevati.

Poudarili so, da je za vključitev v
družbeni sistem informiranja pred-
vsem nujno oblikovati in voditi re-
gistre z najrazličnejšimi strokovnimi

dolžnosti direktorja. Vzrok za od-
stop je bila užaljenost, češ da so bili
njihovi problemi v slovenski javnosti
prikazani enostransko. Prav tako pa
so užaljeni, ker niso dobili obvestila,
da pride v hišo RTV. Kljub vsemu
bodo odgovorni še naprej ostali na
vodilnih mestih, potem pa bo skup-
ščina sprejela ukrep družbenega var-
stva. Seja, na kateri naj bi bil sprejet
ta sklep, bo do začetka novembra.

jem. Kot je bilo že večkrat rečeno,
je spor dosegel vrhunec, ko je Ante
Lončar zaradi disciplinskega pre-
krška - 11 neopravičenih bolniških
izostankov - izgubil delo. No, med-
tem je Ante Lončar delo že dobil
nazaj, spori pa se nadaljujejo.

Ko je o vsem tem tekla razprava
na seji komiteja, so mnogi terjali,

podatki o prostoru, naseljih, druž-
benopolitičnih skupnostih in po-
dobnem. Pomeni, da geodetska služ-
ba že dolgo ni več ozka stroka,
namenjena tako imenovanemu
zemljemertvu, marveč tudi kaj dru-
gega, skratka stroka, ki se čedalje
bolj vključuje v informiranje in
družbeno načrtovanje.

V prostem času so si udeleženci
16. geodetskega dneva v Novem
mestu ogledali tovarno izolacijskih
materialov Izolacije v Bršljinu, raču-
nalnik v novomeški geodetski upra-
vi, poleg tega pa še kulturne in
druge znamenitosti Novega mesta.
Med drugim so si ogledali zbirke
Dolenjskega muzeja, v Dolenjski ga-
leriji pa razstavo „Kako nastaja gra-
fični list“. Na kegljišču na Loki so
imeli kegljaški turnir.

Na tovariškem srečanju v hotelu
Metropol so geodeti med drugim
prisluhli skečču, ki ga je napisal
Vlado Bajc, izvedla pa Jože Gutman
in Silvo Polak, člana novomeške
gledališke skupine.

I. Z.

Uspešni s tre

Novoteksov tozd Predilnic.

METLIKA - Pred 25 leti je bilo v
Metliki težko dobiti zaposlitev, saj
je obratovala le tovarna Beti. Zato je
bila takrat toliko pomembnejša
odločitev novomeškega Novoteksa,

Slovenski geodeti v Novem mestu

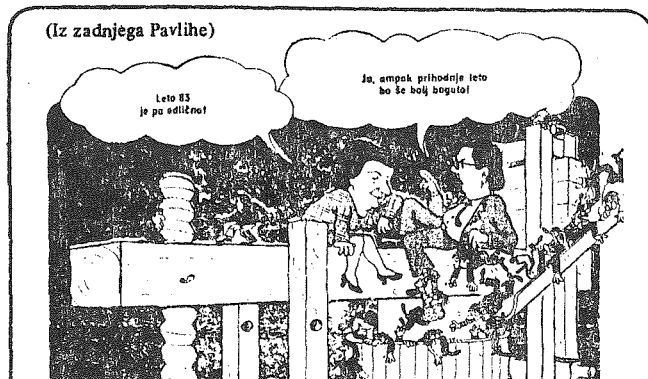
Društvo dolenjskih geo-
detov je letos organiza-
tor 16. geodetskega dneva

NOVO MESTO - 14. in 15.
oktobra bo v Novem mestu
srečanje slovenskih geodetov, na
katerem bodo obravnavali vklju-
čevanje geodetske službe v druž-
beni sistem informiranja ter
strokovne osnove za potrebe
prostorskega planiranja.

Društvo geodetov Dolenjske,
ki vključuje krog 100 članov iz
občin Novo mesto, Trebnje,
Črnomelj, Metlika, Sevnica,
Krško, Brežice, Ribnica in Ko-
čevje, je eno med petimi v
Sloveniji. Kot organizator letoš-
njega srečanja slovenskih geode-
tov je pripravilo za okrog 250
udeležencev, kolikor jih pričaku-
jejo, dvodnevni program.

V petek, 14. oktobra, bodo v
Domu JLA ob 9.30 začeli z
uradnim delom proslave v čast
dnevu geodetov, med 11. in 16.
uro pa bodo strokovno obravna-
vali dve za letošnje obdobje
najbolj aktualni temi za geode-
tsko službo. V popoldanskem
času je organiziran tudi meddru-
štveni kegljaški turnir in ogled
ene novomeških delovnih organi-
zаций, ogled razstave grafik v
Dolenjski galeriji in ogled stalne
zbirke v oddelku NOB Dolenj-
skega muzeja. Zvečer bo v
hotelu Metropol tovariško sreča-
nje. Drugi dan bodo ob 9. uri
posvet nadaljevali in sprejeli
zaključke, od 11. ure pa bo
skupščina Zveze geodetov Slove-
nije.

Lani je bilo tako srečanje v
Slovenjgradcu, pred štirimi leti
pa je dolenjsko društvo geodetov
organiziralo snidenje v Krškem.
Omeniti velja še, da bo v času
zasedanja v novomeškem Domu
JLA odprta strokovna razstava.
R. B.

OSREDNJA GEODETSKA ZBIRKA NA GRADU BOGENŠPERK

Na gradu Bogenšperk bomo do leta 1985 z gradivi od prvih začetkov upodabljanja današnjega slovenskega ozemlja do najnovejših dosežkov geodetske stroke vzpostavili osrednjo geodetsko zbirko.

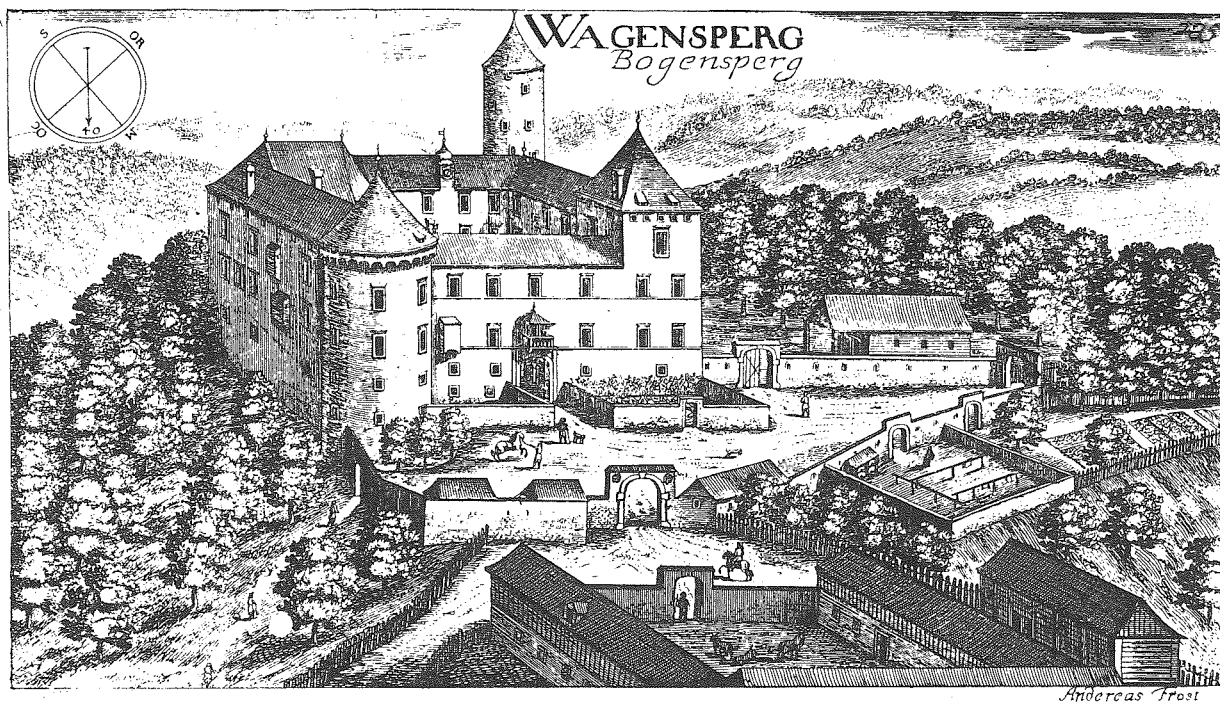
Med viri finančnih sredstev za realizacijo vzpostavitve zbirke, načrtujemo tudi prispevke nas, članov Zveze geodetov Slovenije.

Pozivamo in prosimo vse člane, da svoje prispevke v letu 1984, nakažejo na račun Zveze geodetov Slovenije, Ljubljana: 50100-678-45062 s splošno položnico z označbo "PRISPEVEK - BOGENŠPERK"

Z vzpostavitvijo osrednje geodetske zbirke bomo slovenski geodeti prikazali širši javnosti naše bogato strokovno in kulturno izročilo. Z našimi prispevki bomo dokazali svojo stanovsko pripadnost in se zavestno opredelili do svoje lastne, geodetske strokovne in kulturne dediščine.

Vsak, ki bo prispeval za osrednjo geodetsko zbirko do konca leta 1984 1.000 dinarjev bo dobil lepo priznanje. Vsi, ki bodo darovali dvakratno ali večjo vsoto pa bodo izpisani na posebni tabli ob zbirki na gradu Bogenšperk. Seznami vseh, ki so prispevali za osrednjo geodetsko zbirko z nakazano vsoto bodo redno objavljeni v Geodetskem vestniku.

ZVEZA GEODETOV SLOVENIJE

Aleš Seliškar*
Janez Kifnar**

VKLJUČEVANJE GEODETSKE SLUŽBE V DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA,
POSEBEJ Z VIDIKA OPREDELITVE PROSTORSKIH ENOT

1. UVOD

Urejanje družbenih zadev v najširšem pomenu besede postaja z razvojem družbe vse bolj zapletena in zahtevna naloga. Za tehtne odločitve so nujne dobro pripravljene strokovne osnove (rešitve), ki morajo temeljiti na natančnih in točnih podatkih in informacijah o stanju, upoštevajoč težnje in družbeno verificirane usmeritve. Podatki in informacije potrebni za urejanje družbenih zadev, se zagotavljajo v družbenem sistemu informiranja.

Namen in cilj normativnega urejanja družbenega sistema informiranja¹⁾ je na novih načelih in skupnih osnovah, s postopnim uvajanjem nove tehnologije obravnavanja podatkov in informacij, zagotoviti vsem subjektom družbenega sistema informiranja²⁾ na čim bolj racionalen način ustrezne relevantne podatke. Med novimi načeli je gotovo najpomembnejše tisto, ki zagotavlja boljšo in racionalno informiranost subjektov družbenega sistema informiranja na podlagi izmenjave podatkov in informacij med njimi. Vsak subjekt družbenega sistema informiranja zbira in vodi le tiste podatke o objektih, pojavih in procesih, za katere je pristojen (določeno z zakonom ali odlokom izdanim na podlagi zakona). Ostale podatke in informacije, potrebne za normalno delo, pridobiva od drugih subjektov družbenega sistema informiranja.

Najpomembnejši podatki za urejanje družbenih zadev družbenopolitičnih skupnosti se organizirajo in vzdržujejo v skupnih registrih:

- registru prebivalstva,
- registru organizacij in skupnosti,
- registru prostorskih enot.

V Zakonu o družbenem sistemu informiranja so določeni nosilci za vodenje podatkov in pripravo metodologij ter obveznosti, da morajo vsi subjekti družbenega sistema informiranja uporabljati identifikacijske oznake za osebe, organizacije, skupnosti in prostorske enote iz registrov.

Predpisi o vodenju registrov že obstajajo, vendar šele z zakonom vpeljana novost o obvezni uporabi identifikacijskih oznak zagotavlja operativno izmenjavo podatkov in informacij. Od hitrosti in doslednosti uvedbe

1) Zakon o temeljih družbenega sistema informiranja in o informacijskem sistemu federacije (Ur.l. SFRJ, št. 68/81), Zakon o družbenem sistemu informiranja (Ur.l. SRS, št. 10/83)

2) "delavci, delovni ljudje in občani neposredno in združeni v temeljne in druge organizacije združenega dela in njihove asociacije, organizirani v krajevnih skupnostih, drugih samoupravnih organizacijah in društvih" (2.člen Zakona o DSI).

* 61000, YU Ljubljana, Republiška geodetska uprava
dipl.ing.geod., samostojni svetovalec

**dipl.ing.geod., samostojni svetovalec
Prispelo za objavo 1983-10-15

identifikacijskih oznak pri vseh subjektih družbenega sistema informiranja bo odvisna boljša oziroma racionalnejša informiranost. Tako nedoslednost kot počasnost pri uvajanju identifikacijskih oznak lahko resno ogrozi racionalizacijske učinke v medsebojni izmenjavi podatkov in odлага prepotrebno boljšo informiranost na novih načelih družbenega sistema informiranja.

Zakon o družbenem sistemu informiranja ne našteva taksativno kateri subjekti so dolžni uvesti identifikacijske oznake skupnih registrov in tudi ne predpisuje konkretnih rokov, pač pa predvideva pripravo programov glede izvajanja nalog v zvezi s skupnimi registri. Nekatere izkušnje govore, da pri subjektih oziroma informacijskih službah³⁾ družbenega sistema informiranja, ki imajo določene izkušnje z računalniško tehnologijo, ne bo težav pri uvajanju enotnih identifikacijskih oznak, ker operativne prednosti poznajo - pri ostalih pa je pričakovati nerazumevanje in odpor. Od organiziranosti informacijskih služb skupnega pomena za republiko oziroma nosilcev posameznih registrov bo v veliki meri odvisna splošna uporaba identifikacijskih oznak.

Geodetska služba se pri svojem delu srečuje z vsemi tremi registri. Identifikacijsko oznako o osebah, organizacijah in skupnostih je dolžna uvesti v zemljiški kataster - torej nastopa v vlogi informacijske službe, ki je dolžna prevzemati podatke (konkretno matično številko občana ter organizacije in skupnosti). Zahtevnejšo in odgovornejšo nalogo ima kot nosilec registra prostorskih enot, še posebno ker je ta register specifičen in ima velik vpliv na obdelavo in izkazovanje podatkov ostalih dveh registrov.

2. REGISTER PROSTORSKIH ENOT

Z obveznostjo vzpostavitve in vzdrževanja registra prostorskih enot v družbenopolitičnih skupnostih in predvsem z obveznostjo uporabe identifikacijskih oznak teh enot za subjekte družbenega sistema informiranja so dane normativne osnove za povezavo, izmenjavo in primerljivost relevantnih podatkov po lokacijski pripadnosti. Z uvedbo identifikacijskih oznak prostorskih enot in uporabo kartografskih prikazov z opredeljenimi prostorskimi enotami pri subjektih družbenega sistema informiranja bodo dani pogoji za zbiranje, povezovanje in prikazovanje podatkov in informacij v prostoru in času za potrebe upravljanja, planiranja in spremljanja dogajanja v prostoru.

Poudariti je treba pomen kartografskih prikazov prostorskih enot, ki omogočajo nedvoumno identifikacijo prostorskih enot na terenu, medsebojno hierarhijo prostorskih enot in prikaz vsebine prostorskih enot. Kot vsebina prostorskih enot so mišljeni podatki in informacije o objektih, pojavih in procesih oziroma njihovih medsebojnih odnosih, lociranih v prostor z natančno lokacijo ali prek prostorske enote - to pa je največkrat že namen informiranja o prostoru. Pomembnost kartografskih prikazov pa narekuje primerno izbiro kartografskih osnov glede merila, matematične osnove in vsebine za vse vrste uporabnikov registra prostorskih enot. Pri uporabi kartografskih prikazov je treba upoštevati tako klasično kot sodobno informacijsko tehnologijo, ki omogoča prožnejšo obravnavo in prikazovanje podatkov in informacij.

2.1. Stanje registra prostorskih enot

Pojem register prostorskih enot je bil uveden z republiškim Zakonom o družbenem sistemu informiranja. Vendar zakon ne opredeljuje vsebine -

³⁾ "organizacije združenega dela, delovne skupnosti, upravni organi in organizacije ter notranje organizacijske enote oziroma druge oblike organiziranja in izvajanja v organizacijah združenega dela, drugih družbenih pravnih osebah ter državnih organih" (22.člen Zakona o DSI).

ta naj bi bila definirana s posebnim zakonom oziroma odlokom na podlagi zakona. Zaradi neopredeljene vsebine je težko opredeliti stanje registra. Sestavni del registra prostorskih enot sta gotovo register območij teritorialnih enot (ROTE) in evidenca hišnih števil (EHIŠ), medtem ko se je za zemljiški kataster oziroma parcele že teže opredeliti. Zato sta v tem delu prikazana le stanje evidenc ROTE in EHIŠ in problematika vzdrževanja obeh evidenc, kar pa je že solidna osnova za razmišljanja o širjenju vsebine registra prostorskih enot. ROTE in EHIŠ, ki sta vzpostavljena le v SR Sloveniji, obsegata te teritorialne enote:

- 65 občin,
- 1210 krajevnih skupnosti,
- 2695 katastrskih občin,
- 3952 naselij,
- 7808 statističnih okolišev,
- 12391 popisnih okolišev,
- 7389 ulic in
- približno 410.350 hišnih števil.

Skupaj je torej v evidenci 446.858 enot, ki se stalno vzdržujejo in so povezane med seboj. Zaradi nepopolne hierarhične povezave teritorialnih enot je definiranje, predvsem pa vzdrževanje medsebojnih povezav zelo zahtevno. Zahtevnost obeh evidenc je še večja v povezavi z ostalima registroma: registrom organizacij in skupnosti ter centralnim registrom prebivalstva. Za primer vzemimo posledico nepravilno preoštevilčene stolpnice ali večjega bloka: z razmeroma majhno napako določimo napačen naslov več sto prebivalcem, kar pa ima ne le materialne, temveč tudi politične posledice (priprava volilnih imenikov).

Obe evidenci sta vzpostavljeni v vseh slovenskih občinah, vendar s stanjem še zdaleč ne moremo biti zadovoljni. Medtem ko je nastavitev v vseh občinah z manjšimi ali večjimi naporji uspela, pa je dosti več problemov pri vzdrževanju. Pri pripravi metodologije vzdrževanja smo morali upoštevati pomembnost podatkov ROTE in EHIŠ za ostale evidence. Rezultat tega je zahtevno dajanje sprememb v računalniško obdelavo. Treba je bilo predvideti čimbolj popolne kontrole sprememb podatkov v evidencah. Taka metodologija vzdrževanja pa zahteva precej truda, predvsem pa natančnost in odgovornost za dajanje pravih podatkov.

Tako prihaja do vedno večje neenakosti v kvaliteti evidenc ROTE in EHIŠ med posameznimi občinami, to pa pomeni, da geodetska služba ni zmožna ponuditi enakovrednih podatkov za celotno območje republike! Stanje je neprimerno boljše v občinah, v katerih se obe evidenci stalno uporabljata, kar pa ni vedno povezano z estetsko boljšo izdelavo - predvsem kartografskih prikazov.

Poseben problem pomeni avtomatska obdelava obeh evidenc. Že od vsega začetka je avtomatsko obdelavo podatkov ROTE in EHIŠ opravljala Zavod SRS za statistiko. Kljub izredno dobremu sodelovanju pa nastajajo problemi, saj se potrebne statistične in geodetske službe v marsičem razlikujejo. Rezultat tega in morda tudi subjektivnih razlogov je to, da ni bila izdelana programska oprema za vzdrževanje ROTE in EHIŠ. Tako stanja onemogoča boljšo kontrolo sporočenih sprememb in predvsem uporabo podatkov in širjenje vsebine. Zaradi že prej omenjenega velikega števila enot v obeh evidencah podatkov ni mogoče spremljati z "rokomatiko", kot delamo od popisa naprej. Programska oprema se predvsem po trenutnih potrebah, izdeluje od popisa 1981 naprej, vendar zaradi zahtevnosti verjetno ne bomo prišli do zelenih ciljev, dokler ne bo pri oblikovanju celotnega sistema sodelovala skupina potrebnih strokovnjakov s polnim delovnim časom in brez dodatnih obremenitev.

Nekoliko boljše je stanje kartografskih prikazov obeh evidenc, ki jih vodijo občinski geodetski organi. Kartografski prikazi ROTE in EHIŠ so bili izdelani na osnovi temeljnih topografskih načrtov v merilu 1:5.000 oziroma 1:10.000 (TTN-5, TTN-10). Na kartografskih prikazih so vrisane meje in šifre teritorialnih enot, imena ulic in hišne številke.

Kljub temu da se kartografski prikazi na občinskih geodetskih organih vodijo dokaj ažurno, pa zaradi slabe tehnološke opremljenosti rezultati niso najboljše. Zaradi pomanjkanja ustreznih kopirnih strojev, v zadnjem času pa tudi materialov za kopiranje so kartografski prikazi, ki se izdajajo uporabnikom vedno slabše kvalitete. Iz istega vzroka, pa tudi zaradi kadrovske problematike, se kartografski prikazi vodijo na več osnovah. To pa dostikrat povzroča napake pri sporočanju sprememb v vsebini obeh evidenc.

Dosti bolj kritično je stanje kartografskih prikazov v republiškem merilu. Republiška geodetska uprava bi morala izdelati kartografski prikaz v merilu 1:25.000, v katerem bi morale biti prikazane vse teritorialne enote razen popisnih okolišev. Ker pa nima dovolj močne operativne skupine, ta prikaz še ni izdelan v celoti.

Vzporedno s poskusi avtomatizacije pisnega dela ROTE in EHIŠ so bili opravljeni testi in za nekaj občin tudi operativna digitalizacija mej teritorialnih enot ter centroidov teritorialnih enot in stavb s hišno številko. Avtomatizacija kartografskih prikazov ne pomeni popolne nadomestitve klasičnega risanja; če ne drugače, je to potrebno kot vhodni podatek. Bistvo digitalnih podatkov je združitev lokacije s podatki, vezanimi na teritorialne enote oziroma stavbe v računalniku, kar omogoča najrazličnejše obdelave in prikaze po območjih.

2.2. Normativne osnove registra prostorskih enot

Register prostorskih enot uvaja Zakon o družbenem sistemu informiranja. Kot rečeno, je v njem predvideno, da se bo ta register določil s posebnim zakonom ali odlokom na osnovi zakona.

Obstoječa vsebina registra prostorskih enot - evidenci ROTE in EHIŠ - sta definirani z Zakonom o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb (Ur.list SRS, št. 5/80), Pravilnikom o določanju imen naselij in ulic ter o označevanju naselij, ulic in stavb (Ur.list SRS, št. 11/80) in Navodilom o evidentiranju območij teritorialnih enot in hišnih števil (Ur.list SRS, št. 11/80).

Zvezni zavod za statistiko je pobudnik in tudi pripravlja zvezni Zakon o enotni evidenci teritorialnih enot. Po tem zakonu naj bi se obvezno vodila enotna evidenca teritorialnih enot za območje cele Jugoslavije. Z njim se v bistvu želijo osnovne ideje ROTE in EHIŠ postaviti kot model za celo SFR Jugoslavijo. Republiška geodetska uprava in Zavod SR Slovenije za statistiko spremljata pripravo zakona predvsem zato, da zvezni zakon ne bi porušil že uvedenega sistema v SR Sloveniji.

Zaradi širše vsebine registra prostorskih enot bo vsekakor potrebna vsaj sprememba normativnih aktov, če že ne novi predpisi. Vendar zaradi priprave zveznega zakona, ki bo neposredno vplival na register prostorskih enot in zaradi nepopolne metodologije vzdrževanja in avtomatske obdelave ni smotrno pripraviti nov predpis, ki bi bil bolj rezultat teoretskih raziskav kot praktičnega dela. Menim, da je normativnih predpisov kljub njihovi nepopolnosti dovolj za uspešno razvijanje in tudi za uporabo registra prostorskih enot.

3. PREDLOG RAZVOJA REGISTRA PROSTORSKIH ENOT

Skupni registri - register prebivalcev, register organizacij in skupnosti ter register prostorskih enot - morajo postati glavni vir podatkov za subjekte družbenega sistema informiranja, ki morajo uporabljati enotne identifikacijske oznake iz teh registrov. Ta določila Zakona o sistemu družbenega sistema informiranja dobijo še večji pomen ob dejstvu, da se morajo podatki pridobivati predvsem iz registrov in le izjemoma na drug način. Taka formulacija zakonskih določil pa nas zavezuje, da v registrih vodimo vse tiste podatke, ki jih potrebujejo subjekti družbenega

sistema informiranja.

Register prostorskih enot ima izmed vseh treh registrov specifičen pomen. Morda sta z imenom "register" celo premalo poudarjena namen in vsebina. Medtem ko ostala dva registra predvsem registrirata določene podatke, pa vsebina registra prostorskih enot ni le gola registracija teritorialnih enot in definicija enotnih identifikacijskih oznak. Njegova bistvena kvaliteta je v uvajanju lokacije. Tako definiran register prostorskih enot pa pomeni osnovo prostorskega informacijskega sistema in eno izmed osnov družbenega sistema informiranja v celoti.

3.1. Vsebina registra prostorskih enot

Register prostorskih enot bi moral vsebovati med seboj hierarhično povezane enote, ki bi zadoščale za zbiranje, obdelavo in prikazovanje podatkov na vseh ravneh. Večina teritorialnih enot je že določenih po političnih, gospodarskih, administrativnih ali tehničnih načelih. Te teritorialne enote so že uvedene kot vsebina registra območij teritorialnih enot v katerem so glede na pomen, uporabo in prostorsko hierarhijo deljene na osnovne in dopolnilne teritorialne enote⁴⁾. Kot prostorsko enoto je treba dodati še stavbo. Deloma se stavbe - s hišno številko - evidentirajo v evidenci hišnih številok.

Prostorske enote, ki se evidentirajo v ROTE in EHIŠ, v celoti zadovoljujejo potrebe republike in v večji meri tudi potrebe občin za zbiranje, obdelavo in prikazovanje podatkov in informacij.

Vsebina registra prostorskih enot pa je nezadostna za zbiranje, obdelavo in prikazovanje podatkov in informacij za območja, manjša od občin. Z uvedbo vseh stavb v vsebino registra prostorskih enot zagotovimo popolnoma natančno lokacijo podatkov, ki so vezani na stavbo (ekonomski, socialni). Nerešeno pa ostane lociranje prostorskih podatkov. Možno je sicer vse prostorske podatke natančno locirati, vendar kljub temu potrebujemo prostorsko enoto, v kateri bo možno prostorske podatke primerjati z ekonomskimi, socialnimi... Prvi približek taki enoti je prav gotovo popisni okoliš, ki je razmeroma majhen, vendar še vseeno prevelik in preveč heterogen po vsebini, da bi omogočal dobre primerjave podatkov.

Kaže se več možnosti za uvedbo primerne teritorialne enote:

1. Prilagojen popisni okoliš - uvedemo dodatni kriterij, da mora obsegati območje pretežno ene vrste dejanske rabe prostora (zemljišč). To pomeni verjetno dvakratno povečanje števila popisnih okolišev. Bistvena prednost te variante je ohranitev dosedanje hierarhije prostorskih enot.
2. Uvedba parcele kot najmanjše prostorske enote. Ta varianta je na prvi pogled razmeroma enostavna - v bistvu gre za povezavo ROTE z zemljiškim katastrom. Vendar je, tudi na osnovi tujih izkušenj, težko (nemogoče) voditi vrsto podatkov, pa čeprav samo o prostoru, na 5 milijonih parcel. Predvsem pa glede na potrebe uporabnikov, ki želijo čimbolj ažurne in realne podatke, še nekaj časa ni mogoče priti do teh podatkov prek vsebine zemljiškega katastra.
3. Posestni kos - enot je manj kot parcel, vendar je problem vzdrževanja enak, če ne še zahtevnejši kot pri parcelah.

⁴⁾ Osnovne teritorialne enote: popisni okoliš, statistični okoliš, naselje, krajevna skupnost, katastrska občina, občina, katastrski okraj, se obvezno vodijo.

Dopolnilne teritorialne enote: PTT območja, območja volišč, gozdno gospodarska območja in podobno, se vodijo po potrebi družbenopolitične skupnosti.

4. Uvedba blokov (karejev) med ulicami, kar pa je lahko rešitev le v naseljih, izven njih pa je treba uvesti eno od drugih variant.
5. Pravilna mreža ploskovnih elementov je najenostavnejša osnova za računalniško obdelavo, vendar so potrebni dovolj majhni elementi, da ne prihaja do prevelikih spačenj podatkov.

Verjetno se ne bo mogoče opredeliti le za eno izmed variant, ampak bo treba uporabljati kombinacije. To pa bo možno le, če vzpostavimo med variantami nedvoumne povezave, tako da bo možen prehod iz ene v drugo.

Predvsem pa je pomembno to, da pri zbiranju podatkov zagotovimo minimalno natančnost lokacije teh podatkov, ki bo omogočila teritorialno opredelitev na katerokoli izmed prostorskih enot.

3.2. Načini prikazovanja prostorskih enot

Že v uvodu so bili posebej poudarjeni kartografski prikazi prostorskih enot. Nujno bo zagotoviti klasične kartografske prikaze prostorskih enot v vseh merilih, ki se bodo uporabljali kot osnova za zbiranje, obdelavo in prikazovanje podatkov in informacij. Poleg enotnih meril je treba zagotoviti tudi obvezno uporabo geodetskih načrtov in kart v enotnem matematičnem sistemu (projekcija), kar bo omogočilo lažji prehod v avtomatizacijo.

Zaradi priročnosti, lažje dostopnosti in izmenjave podatkov in informacij se bo moral uveljaviti tudi mikrofilm. Prvi testi so pokazali, da bo treba kartografske prikaze za mikrofilmanje nekoliko prilagoditi. Vendar ni dvoma, da lahko mikrofilmani kartografski prikazi in sezname prostorskih enot zadovoljijo veliko večino uporabnikov. Marsikdaj lahko v celoti nadomestijo iskanje podatkov prek terminalov oziroma dajo celo kompletnejšo informacijo, ker vsebujejo tudi grafično predstavitev.

Omenjeni so že bili digitalni podatki ROTE in EHIŠ. Prihodnji register prostorskih enot se bo moral razvijati tudi v tej smeri, in sicer tako pri zajemanju podatkov kot tudi pri njihovi obdelavi in izkazovanju. Največja zavora za širšo uporabo digitalnih podatkov je pomanjkanje strojne opreme, zaradi tega bo treba čimbolj izkoristiti tiste centra, ki imajo ustrezno opremo.

3.3. Računalniška obdelava registra prostorskih enot

Zaradi zahtevnih mesebojnih povezav je nujna računalniška nastavitve registra. Sistem za avtomatsko obdelavo ROTE in EHIŠ mora vsekakor biti osnova za oblikovanje računalniškega sistema registra prostorskih enot. Treba bo zagotoviti vsaj minimalno enotnost programske opreme, če bo obdelava potekala na več mestih.

3.4. Enotne identifikacijske oznake

Posebno pozornost je treba posvetiti enotnim identifikacijskim oznakam enot v registru. Zakon obvezuje vse uporabnike, da te oznake uporabljajo. To pa pomeni, da jih je treba na ustrezen način informirati o teh oznakah, predvsem pa o njihovih spremembah oziroma dopolnitvah.

V okviru vzdrževanja registra prostorskih enot je treba posebno skrbno kontrolirati pravilnost identifikacijskih oznak. Poenotiti bo treba metodologijo in standarde za njihovo določanje. Zaradi pomembnosti bo treba uvesti centralno kontrolo, da ne bi prišlo do podvajanja.

Identifikacijsko oznako v registru prostorskih enot pomeni šifra prostorske enote, lahko pa tudi lokacija - centroid prostorske enote. Verjetno je najboljša rešitev - predvsem za majhne prostorske enote - združitev obeh oznak, saj se v teh primerih šifre z več mesti tako ne moremo izogniti.

4. POVEZAVA REGISTRA PROSTORSKIH ENOT Z EVIDENCAMI PODATKOV O PROSTORU

S paketom zakonov s področja urejanja prostora se geodetski službi nalaga vodenje evidenc o prostoru. Te evidence bo treba oblikovati na osnovi registra prostorskih enot. Le tako bomo dobili podatke o prostoru, ki bodo primerljivi s podatki ostalih služb - predvsem ekonomskih in socialnih. V podzakonskih predpisih bo treba register prostorskih enot uvesti tudi kot osnovo za vodenje osnovnih evidenc. Ker se nekateri podatki, ki naj bi se zbirali v evidencah o prostoru, hitro spreminjajo, je treba izbrati tako osnovno enoto, za katero z obstoječo tehnologijo in kadri še zmoremo ažurno spremljati dogajanja v prostoru. To še posebno poudarjam zaradi tega, ker ne zmoremo voditi vrste podatkov po parcelah.

5. NALOGE GEODETSKE SLUŽBE

Poleg splošnih nalog, ki jih nalaga Zakon o družbenem sistemu informiranja vsem informacijskim službam, ima geodetska služba posebne naloge kot nosilec registra prostorskih enot.

Na podlagi dosedanjih izkušenj pri nastavitvi in vzdrževanju ROTE in EHIŠ mora geodetska služba zagotoviti:

1. ažuren (dneven) pretok podatkov od občinskih geodetskih organov do republiške geodetske uprave, zagotoviti je treba čim boljše kontrolo za resničnost in točnost podatkov;
2. kartografske prikaze prostorskih enot v enotnem matematičnem sistemu in v vseh merilih, ki jih uporabljajo uporabniki;
3. poenotenje standardov, predvsem za identifikacijske znake ne le na območju SR Slovenije, ampak na območju cele SFR Jugoslavije;
4. povezavo z registrom prebivalstva ter registrom organizacij in skupnosti;
5. pospešiti avtomatsko obdelavo registra prostorskih enot, digitalizacijo in avtomatizirano kartografijo;
6. pospešiti mikrofilmanje registra prostorskih enot in uporabo mikrofilmskega materiala;
7. definirati končno vsebino in metodologijo registra prostorskih enot.

PODATKI O LASTNOSTIH IN RABI PROSTORA Z VIDIKA OSNOVNIH,
ZBIRNIH IN PREGLEDNIH EVIDENC

UVOD

Stališča republiškega izvršnega sveta in ustreznih odborov republiške skupščine leta 1979, da je geodetska služba nosilec organizacije, koordinacije in izvedbe teritorialno opredeljenih evidenc ter pri zagotovitvi podatkov o prostoru potrebnih za njegovo racionalno urejanje, tako pri načrtovanju, gradnji in upravljanju, pomeni priznanje za dosedanji prispevek geodetske službe na tem področju, istočasno pa nam nalaga nove zadolžitve in širša družba pričakuje, da jih bosta geodetska služba in stroka sposobna speljati.

Dosedanje raziskovalne naloge in posamezni poizkusi po občinah kažejo določen uspeh stroke kot uporabnost posameznih evidenc in podatkov, ki koristno služijo uporabnikom.

Zakon o družbenem sistemu informiranja končno daje tudi pravno podlago za določitev skupnih osnov družbenega sistema informiranja, ki zagotavljajo racionalno, usklajeno in povezano delovanje informacijskih služb, odpravo večkratnega zbiranja in nepotrebne dvojne obdelave ter prenos podatkov; primerljivost podatkov po vsebini, v prostoru in času, uporabo istih programskih rešitev pri obdelavi podatkov, usklajen razvoj ter racionalno uporabo tehnične in tehnološke osnove družbenega sistema informiranja.

Nastavitev prostorsko informacijskega podsistema kot dela celotnega informacijskega sistema naj bi izhajala predvsem iz Zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu. Ta zakon nam zaradi nedorečenega prostorskega vidika družbenega planiranja (tako dolgoročnega kot tudi srednjeročnega) ni omogočil, da bi že na začetku izdelave družbenega plana 81-85 dobili ustrezne evidence. Sočasna novelacija zakonodaje, ki zadeva urejanje prostora, predvsem Zakona o urbanističnem planiranju iz leta 1967, bi v tem oziru verjetno prinesla že takrat nekaj novosti in omogočila prihranek sredstev, ki smo jih vlagali v evidence za prostorske plane, ki pa trenutno še niso uporabni za občine. Uporabnost bomo lahko ocenjevali šele pri izdelavi dolgoročnega plana, če bomo evidence ustrezno ažurirali.

To jesen se v Sloveniji pripravljata dva zakona, ki naj bi jih sprejela republiška skupščina konec tega leta. Prvi zakon "o urejanju prostora" predvsem dopolnjuje omenjeni Zakon o sistemu družbenega planiranja in povezuje politiko urejanja prostora s politiko družbenoekonomskega razvoja v celoti. Drugi zakon "o urejanju naselij in drugih posegov v prostor" obravnava izvedbo planskih odločitev v prostoru.

Za nas je v paketu zakonodaje, ki ureja prostor pomemben tudi Zakon o stavbnih zemljiščih, ki ureja materijo treh dosedanjih zakonov, in sicer: Zakona o razpolaganju z nezazidanim stavbnim zemljiščem, Zakona o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno graditev, in Zakon o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem. Vsi na novo predlagani zakoni nalagajo geodetski službi nove zadolžitve, predvsem pa Zakon o urejanju prostora in Zakon o stavbnih zemljiščih.

---

* 65000 YU Nova Gorica, Zavod za družbeno planiranje Nova Gorica
dipl.ing.geod.
Prispelo za objavo 1983-10-15

o stavbnih zemljiščih.

V skladu z že veljavnimi predpisi naj bi ustrezne službe vodile evidence, katastre in registre s tehničnimi in drugimi podatki o cestah, evidenco gozdnih zemljišč, evidenco in kataster raziskovalnih in pridobivalnih prostorov v rudarstvu, register kulturnih in zgodovinskih spomenikov in naravnih znamenitosti.

Podrobnejša analiza bi pokazala, da se naštetih registri morda tu pa tam vodijo, prepričan sem, da ne dovolj metodološko enotno in seveda po različnih službah v občini oziroma republiki; zbirnih evidenc, žal, ne vodimo.

Za planiranje oziroma usmerjanje družbenih, ekonomskih, ekoloških in drugih komponent in njihovo racionalno prostorsko organiziranost je potrebno veliko število podatkov - lahko bi jih imenovali banka podatkov. Banka podatkov bi morala biti tako urejena, da bi se lahko uporabljala ročno ali z računalnikom, morali pa bi jo tudi ažurno vzdrževati. Šele s tako banko podatkov bi premagali težave:

- prihranek časa, denarja in ogromno truda planerjev, ki je danes potreben, da vsakokrat znova zberejo in uredijo podatke o dogodkih in procesih v prostoru;
- obvladali bi številne časovne omejitve in ovire na katere sicer zadržujemo pri zbiranju in obdelavi podatkov;
- na podlagi banke podatkov bi bilo mogoče vpeljati enotne kriterije in standarde za zbiranje in urejanje podatkov vertikalno in horizontalno;
- banka podatkov bi omogočila planerju, da bi dosti več časa posvetil strokovnemu in raziskovalnemu delu, namesto da bi ga tratil za zbiranje in urejanje podatkov. Po oceni nekaterih ustanov planer porabi zgolj 20 % časa za strokovni del, 80 % časa pa za zbiranje podatkov. Ti podatki se ponavljajo na ravni družbenega plana, urbanističnega načrta in izvedbene dokumentacije.

Da bi premagali ponavljajoče se težave, naj bi po sprejetju nove zakonodaje o planiranju v prostoru ustrezno informacijskemu sistemu uredili tudi banko podatkov oziroma ustrezne evidence.

Prostorski informacijski sistem in nova zakonodaja

Prihodnja zakonodaja tako prinaša nove naloge in obveznosti tudi na področju družbenega sistema informiranja. Osnutek zakona o urejanju prostora predvideva, da bi v skladu s sistemom družbenega informiranja vodili evidence podatkov, ki se nanašajo na naravne lastnosti prostora ter na njegovo sedanjo in predvideno rabo. Zakon dalje pravi, da podatke o naravnih lastnosti prostora in sedanji rabi prostora vodijo geodetski upravni organi ter samoupravne organizacije in skupnosti v svojih osnovnih evidencah in izvedenih pregledih. Na podlagi izvedenih pregledov vodijo geodetski upravni organi zbirne evidence teh podatkov. Evidence podatkov o predvideni rabi prostora naj bi vodile službe za družbeno planiranje v družbenopolitični skupnosti.

Iz osnutka zakona sledi, da prevzema geodetska služba izredno obširno in zahtevno nalogo, zato bi bilo morda smotrno, delo razmejiti, saj so posamezni subjekti dolžni voditi svoje osnovne evidence (to urejajo že posamezni zakoni). Zato predlagam, naj bi v nov zakon vnesli takšno spremenjeno dikcijo 2.odstavka 23.člena: "Podatke o naravnih lastnostih prostora in o obstoječi rabi prostora vodijo v skladu z zakoni s svojih področij upravni organi in organizacije družbenopolitičnih skupnosti ter samoupravne organizacije in skupnosti v svojih osnovnih evidencah. Geodetski upravni organi vodijo zbirne evidence teh podatkov". Že za vodenje zbirnih evidenc v občinskem in republiškem merilu bo nujna kadrovska okrepitev, predvsem glede strukture in kvalitete kadrov ob postopni modernizaciji teh služb.

Naravne lastnosti prostora se analizirajo pri izdelavi planskih aktov zato, da se dobijo podatki o omejitvah in ugodnostih za gradnjo in urejanje naselij kot tudi o obremenitvi zdravega okolja za bivanje in vse ostale človekove aktivnosti. Odločiti se moramo za sintetično proučevanje medsebojnih razmerij vseh naravnih danosti prostora kot enotnega, usklajenega sistema človekovega okolja. Analiza naravnih lastnosti prostora vsebuje predvsem: geološke, geomorfološke, pedološke, klimatske, hidrološke in vegetativne lastnosti kot osnovo za razvoj in omejitve razvoja kmetijstva, gozdarstva, rudarstva, industrije, energetike in turizma kot tudi za bivanje, gradnjo, promet, oskrbo z vodo in drugo.

Ker planiranje v prostoru loči odprti in urbani prostor, je nujno temu prilagoditi tudi ustrezne evidence. Novi Zakon o urejanju prostora predvideva, da se za prostor v katerem obstaja poseben družbeni interes za ohranitev in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja, izdelata krajinski plan. Za ureditvena območja mest in naselij mestnega značaja ter druga razmejna središča se izdelata urbanistični plan.

Za urbanistični plan in krajinski plan je nujno podrobneje razčleniti naravne danosti, in sicer:

- geomorfološki podatki terena, nagibi in osončenost terena;
- inženirskogeološke lastnosti zemljišča kot nosilnost, stabilnost, seizmičnost in novi podzemni vodi;
- pedološke lastnosti tal, pomembno rastlinje;
- mineralna ležišča;
- hidrogeografske in hidrološke lastnosti površinskih voda, poplavne površine itd.;
- mikroklimatske lastnosti prostora, prevladujoči vetrovi - razporeditev, jakost in pogostnost; razporeditev in količina padavin, pogostnost megle itd.

Obstoječo rabo prostora sestavljajo poleg osnovne rabe (gozdarstva, kmetijstva, infrastrukturni objekti itd.) tudi vse visoke in nizke gradnje in pripadajoče urejene površine.

Položaj, obliko in še nekatere osnovne podatke teh kazalcev je mogoče prikazati v obliki registrov in katastra objektov ter s površinskimi prikazi. Tu gre za izredno zahtevno nalogo. Podatki naj se vodijo predvsem v osnovnih evidencah.

Planiranje v prostoru se opira na informacije, ki sestojijo iz naziva, številke, oblike, kvalitete parcele (v naselju ali kmetijske), in informacije o vsebini na teh parcelah, kot je npr. fizična infra- in superstruktura, aktivnosti, ki so na parcelah - stanovanje, poslovanje, industrijska proizvodnja, šolstvo, zdravstvo, rekreacija itd. Informacije o dogajanju v prostoru morajo biti kompatibilne, kar pomeni, da morajo biti definirane glede na predmet opazovanja, mesto in čas nastajanja ter trajanje pojava.

Če na kratko povzamemo, pomenijo obstoječo rabo tudi vse komunalne instalacije, nadzemne in podzemne zgradbe in objekti, funkcije v zgradbah in objektih. Nujna je povezava prostorskih evidenc s celotno bazo podatkov o prebivalstvu, o zaposlenih, o tem, katere funkcije opravljajo in kakšni so njihovi učinki.

Iz naštetega sledi, da je zemljiški kataster osnovna evidenca o zemljišču in objektih na njem, kar zadeva njihov položaj, obliko, površino, način izrabe, katastrski razredi itd., kar je osnova za ustrezno dopolnitev teh osnovnih podatkov s prej naštetimi.

Predvidena raba prostora opredeljuje namen in obseg območij za posamezne dejavnosti v skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja, po 141. in 142. členu zlasti: poselitvena območja, kmetijska območja, območja

gozdov, območja za pridobivanje rudnin in mineralnih surovin, predvidene industrijske cone, območja za rekreacijo na prostem, območja varstva vodnih virov, naravne in kulturne dediščine, nevarna in degradirana območja, potrebna sanacije, in območja za druge pomembnejše dejavnosti. Iz evidence naj bi med drugim bilo razvidno, kakšne so nadaljnje naloge prostorskega in urbanističnega urejanja ter izkoriščanja zemljišč in dobrin v splošni rabi (režim).

Zavedam se, da je nujna detajlna vsebinska razčlenitev posameznih evidenc, žal pa nam zdaj čas in tudi vsebina posveta tega ne dopuščata; mislim, da je to predvsem naloga prihodnjih podzakonskih aktov. "Zakon o urejanju prostora", ki ureja dolgoročno in srednjeročno planiranje, namreč zahteva, naj se izdelajo metodološka navodila za vodenje evidenc podatkov za delovno področje urejanja prostora. "Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor", ki ureja vprašanje izvedbene urbanistične dokumentacije in lokacijskega postopka prepušča vprašanje vodenja evidenc za to drugo delovno področje urejanja prostora vesti, odgovornosti, volji in znanju organizacije, ki bo v občini odgovorna za ta opravila. Še je čas, da vsebino prihodnjih evidenc prilagodimo tudi potrebam izvedbene urbanistične dokumentacije.

Izhajajoč iz 1.odstavka 8.člena osnutka Zakona o stavbnih zemljiščih, ki pravi, da se o stavbnih zemljiščih vodi evidenca, ki jo vodi občinski upravni organ pristojen za geodetske zadeve, in sicer o vseh bistvenih podatkih, pomembnih za graditev in uporabo stavbnega zemljišča, kot so površina, kakovost in stabilnost tal, seizmičnost, komunalna opremljenost, prometna dostopnost, kakovost lokacije in podobno.

Če hočemo dobro gospodariti s fondom stavbnih zemljišč, moramo imeti ustrezno evidenco stavbnih zemljišč.

Tudi Zakon o razpolaganju z nezazidanim stavbnim zemljiščem iz leta 1972 je predvidel, naj se za nezazidano stavbno zemljišče, na katerem ima občina pravico uporabe, uvede evidenca nezazidanega stavbnega zemljišča. Ta evidenca bi morala biti nastavljena v enem letu po uveljavitvi tega zakona, to je do 1.julija 1973. Republiški sekretar za urbanizem je bil dolžan v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona izdati navodilo o tem, kaj obsega evidenca nezazidanega stavbnega zemljišča ter kako se vodi in vzdržuje. Ker to navodilo ni bilo izdano, občine te evidence niso nastavile.

Za zajemanje podatkov o dohodku od stavbnih zemljišč je treba evidenco stavbnih zemljišč še dopolniti vsaj z evidenco stroškov za nakup zemljišča (pravična odškodnina, stroški izkoriščanja, cene zemljišč v prostem prometu itd.), evidenco podatkov o dohodku (ekstra dohodku), ki je rezultat lokacije oziroma posebnih ugodnosti, evidenco zgradb (kataster komunalnih naprav ter kataster zgradb s tehnično evidenco in možnostjo za vrednotenje teh naprav oziroma objektov). Te naloge vsebuje tudi dolgoročni program ekonomske stabilizacije stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Citiranemu zakonskemu določilu naj bi sledilo navodilo o tem, kaj obsega evidenca stavbnega zemljišča. Tu moramo biti dosledni, saj gre za izredno interdisciplinarno nalogo. Obstoječe parcele po zemljiškem katastru nimajo vsebinske povezave z opredeljevanjem stavbnega zemljišča. Zemljiški kataster je po svojem prvotnem namenu zasnovan kot geodetski tehnični elaborat, izhajajoč iz kmetijske uporabe, za katere so poleg velikosti pomembni kultura, bonitetni razred in podobno. Zemljišče se tu obravnava z vidika gradnje oziroma stavbe, ki je predvidena na zemljišču.

Kvalitetno zasnovana evidenca stavbnega zemljišča omogoča uporabo za pridobivanje stavbnega zemljišča, urejanje stavbnega zemljišča, oddajanje stavbnega zemljišča, valorizacijo stavbnega zemljišča za ugotavljanje in za zajemanje gradbene oziroma mestne rente.

To evidenco bi bilo smotrno prilagoditi in jo uporabiti tudi za ugotavljanje absolutnih in relativnih oziroma specifičnih urbanskih stroškov (glede na enoto površine, prebivalca, stanovanjsko površino in podobno).

Ti podatki bi služili za izdelavo analiz za racionalno rabo stavbnega zemljišča.

SKLEP

V sklepnih mislih želim na prvem mestu poudariti, da bo morala tudi geodetska stroka dobiti vidno mesto, ki ji pripada, v predlagani zakonodaji in da bo moralo biti natančno določeno, kaj kdo sme, kaj mora opraviti in za kaj ni pristojen pri svojem delu. Zato je nujno dati velik pomen vzgoji in izobraževanju kadrov, saj bodo morali tisti, ki bodo zakone izvajali, imeti ustrezno znanje za interdisciplinarno strokovno delo.

Zavedati se moramo, da je organiziran in redno vzdrževan informacijski sistem pogoj za racionalno organizacijo in rabo prostora v naseljih ter v ostalem širšem prostoru. Torej gre za nastavitev in vzdrževanje informacijskega sistema. Ob nastavitvi ustreznih prostorskih evidenc kot dela celovitega informacijskega sistema moramo poiskati medsebojne zveze in odnose med vrednostnimi in prostorskimi elementi.

Želja nas vseh je, da bi ob nastavitvi zbirnih evidenc iz posamezne občine prešli postopoma na sodoben računalniški sistem vodenja podatkov, to pa ostaja le dolgoletna želja, zato predlagam, da se lotimo metodoloških in vsebinskih pristopov za nastavitev evidenc in katastrov. Prva faza zahteva klasično oziroma ročno registriranje podatkov. Dogovoriti se moramo za ustrezna merila kart in podlag, na katerih lahko identificiramo vse potrebne elemente, ter kakšne bilance, skice in tabele z opisom vseh podatkov, ki se nanašajo na stanje, bomo vodili in kako bomo registrirali spremembe v prostoru. Seveda mora biti prva faza vsebinsko in metodološko izdelana tako, da jo je možno vsak trenutek postaviti in vzdrževati v sodobni tehniki.

Nujno se moramo dogovoriti o minimalni vsebini evidenc, o enotnem metodološkem in časovnem pristopu k nalogi itd. O tem ima geodetska služba že pozitivne izkušnje (ROTE).

Ne nazadnje se moramo zavedati, da se mora delo racionalizirati, zato je nujno dogovoriti se za minimalno vsebino evidenc, ki bo omogočala primerljivost med občinami in bo možna nastavitev zbirne evidence ter primerjava vo podatkov na ravni republike.

Uporabljena literatura:

1. Katja Benedik-Kreitmayer: Poenostavitev lokacijskega postopka in informacijski sistem (posvet Lokacija -83)
2. Komunalna zemljiška politika (Inštitut za komunalno gospodarstvo FAGG, Ljubljana 1982)
3. Dr. Miodrag Janić: Sistemi i informacije u samoupravnom planiranju prostora (Beograd)
4. Planiranje in uredjenje prostora (Beograd 1977).

STROKOVNE PODLAGE ZA PROSTORSKO PLANIRANJE IN NJIHOVO
VKLJUČEVANJE V EVIDENCE GEODETSKE SLUŽBE

Za usklajeno uporabo prostora kot poglobitnega smotra prostorskega vidika planiranja so posebno aktualne te ugotovitve:

- Neracionalno gospodarjenje s prostorom in neobvladovanje stihijskega delovanja materialnega razvoja družbe sta poglobitna vzroka za pre malo premišljeno in z družbenega vidika škodljivo poseganje v prostor.
- Za načrtno urbanizacijo in varstvo najboljših kmetijskih zemljišč je pogoj, da se družbeno verificira namenska raba razpoložljivih površin za proizvodnjo hrane in površin, namenjenih drugim uporabnikom prostora.
- Odločanje o takih posegih v prostor ne sme temeljiti na premalo pretehtanih strokovnih predlogih in stihiji. Vsakršno poseganje v prostor je torej treba vsestransko ovrednotiti, za to pa potrebujemo ustrezne podlage.

V dosednji planski dokumentaciji so se uporabljale večinoma le karte inventarizacije prostora, ki karakterizirajo posamezne elemente naravnih ali ustvarjenih danosti, katerih vsebina je dajala le splošne, pogosto za ožji team planerjev nerazumljive informacije. Vsebina takih kart pogosto ni imela zadovoljivega učinka pri opredeljevanju uporabe prostora v procesu planiranja. Pri tem mislim na karte, kot so npr.: vegetacijska karta, osnovna geološka karta, klimatska karta, pregled t.i. reliefnih nivojev itd.

Primarne strokovne podlage, potrebne za opredeljevanje uporabe prostora, morajo biti pripravljene tako, da direktno dokumentirajo pozitivne ali negativne lokacijske možnosti za posamezne rabe prostora (npr. geologija - stabilnost, nosilnost, tektonska aktivnost, plazovitost, erodibilnost, konsolidacija, podtalnica, poplavnost itd.).

Iz takih kart je torej razvidna njihova primernost za gospodarske, oskrbovalne in varstvene namene kot tudi njihova neprimernost, ki pogojuje tveganje ali nevarnost pri določeni rabi prostora. Ustrezno pripravljene karte inventarizacije prostora so torej osnova kart vrednotenja naravne primernosti prostora, ki direktno prikazujejo, kakšne možnosti ponujajo naravne danosti za razvoj posameznih rab v prostoru.

Geodetska služba, z njo pa tudi Geodetski zavod SRS kot pomemben nosilec prostorskih informacij, je že od začetka sodelovala pri prostorskem urejanju in inventarizaciji v občinskem merilu. Z obvladano tehnologijo je GZ SRS izdelal primerne strokovne podlage v merilu 1:25.000 za skoraj polovico slovenskih občin.

Po svoji opredelitvi prikazujejo te strokovne podlage naravne razmere in naravna bogastva, ki pomenijo izhodišča za prostorsko, krajinsko in urbanistično planiranje v občinskem merilu. Vsebujejo osnovne prikaze naravnih razmer, potrebnih za določitev primernih območij za razne dejavnosti v prostoru: za kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo in industrijo. Po sprejeti metodologiji Prostorskoinformacijskega centra Geodetskega zavoda SRS obsega evidenca digitalni model reliefa z aplikacijami, hidrogeološke in inženirskogeološke razmere, klimatske razmere in prikaz biopotenciala, katerih podrobnejšo vsebinsko oprede-

---

* 61000, YU Ljubljana, Geodetski zavod SRS
dipl.inž.geol. vodja Prostorskoinformacijskega centra
Prispelo za objavo 1983-10-15.

litev navajam v prilogi referata.

Skrbno pripravljene strokovne podlage v merilu 1:25.000 omogočajo v prostorskem delu dolgoročnega plana občine oblikovanje usmeritev za razvoj dejavnosti v prostoru, ki se nanašajo na opredelitev namenske rabe prostora zlasti za kmetijstvo, gozdarstvo in pozidavo.

Delo v Geodetskem zavodu SRS pa je doseglo vrhunec pri pripravi strokovnih podlag za prostorsko načrtovanje v letu 1983 z Zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, in sicer z izdelavo tematskih prikazov na načrtih v velikih merilih. Tako smo pridobili novo, strokovno popolnejšo evidenco, prikazano na PKN v merilu 1:5000, za 20 slovenskih občin.

Glede na aktualnost problematike bom navedla nekaj osnovnih ugotovitev, ki nam bodo koristile pri nadaljnjem procesu planiranja.

Navodila o strokovnih merilih za razvrstitev zemljišč v kategorije, ki jih je izdal Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, so zahtevala, naj se kategorizacija izdela na podlagi proučitve naravnih danosti, ki obsega analizo geolitoloških in klimatskih razmer, reliefnih značilnosti (naklon, višina, osončenje), kot kriterij pa se upošteva tudi trenutna raba zemljišč kot odsev delovanja človeka v agrarnozgodovinskem razvoju.

Tako izdelana pedoekološka karta s kategorijami kmetijskih zemljišč kot rezultanta predpisanega "navodila" je strokovna podlaga za razdelitev prostora glede namembnosti, to je za opredelitev območij za urbanizacijo, industrijo, kmetijstvo in gozdarstvo. Prostorsko informacijski center Geodetskega zavoda SRS se je tako znašel pred težavno in zelo odgovorno nalogo, naj na podlagi razpoložljivih evidenc opremi inventarizacijo prostora tako, da jo bo mogoče prikazati na preglednih katastrskih načrtih. Nedvomno je, da je delo v Geodetskem zavodu SRS steklo lažje, saj smo razpolagali s celo vrsto evidenc, ki jih je bilo treba ustrezno dopolniti in prilagoditi zahtevanemu merilu.

Inventarizacija rabe površin je eden izmed osnovnih kriterijev za razvrstitev zemljišč v kategorije, ki se s primerno uporabo aeroposnetkov lahko evidentira dovolj zanesljivo in natančno. Pri oblikovanju tako zastavljenega cilja pa je nujno treba upoštevati lastnosti uporabljenega aerosnemanja, merilo in zahtevano detajlnost prikaza ter ne nazadnje tudi lokalne razmere na obravnavanem območju. V Sloveniji je že ustaljena uporaba posnetkov cikličnega aerosnemanja, zato so le redko na razpolago posebna snemanja.

Glede na to, da so navodila zahtevala naj se registrira ažurno stanje v prostoru (VIII.kat.) smo morali uporabljati posnetke cikličnega aerosnemanja iz leta 1980/81 v približnem merilu 1:30.000. Tako merilo omogoča izdelavo tematskih prikazov v merilu 1:25.000 in ne zadošča zahtevam merila 1:5.000. V takih okoliščinah so se torej znašli izvajalci kategorizacije kmetijskih zemljišč pred odločitvijo:

- ali uporabiti posnetke cikličnega aerosnemanja iz leta 1975 ali
- izdelati povečave aeroposnetkov v približno merilo 1:5.000.

Pri odločitvi za uporabo starejših posnetkov je treba upoštevati vse nastale spremembe na urbanih in gozdnih zemljiščih za obdobje 8 let, pri tem pa tudi dejstvo, da je določitev ostalih kategorij kmetijskih zemljišč zanesljiva in točna (I. - V. kat.).

V drugem primeru pa želim opozoriti na te ugotovitve:

- posnetek pri taki povečavi izgubi kontrastnost, še posebno, če je posnet v aktivni fazi vegetacije, ko se pogosto zliiva sivi ton njivskih in travniških površin. Tedaj prihaja do zmotne interpretacije med II., III. in V. kategorijo.

Nedvomno je, da je bila potrebna kombinirana uporaba vseh razpoložljivih posnetkov.

Prostorski načrtovalci in uporabniki aeroposnetkov nasploh želimo in hkrati upamo, da nam bo družba v prihodnosti omogočila snemanja v takšnem me-

rilu, ki bo zadovoljevala vse potrebe uporabnikov v prostoru (vsaj za intenzivna območja v merilu 1:17.000).

Pri kategorizaciji kmetijskih zemljišč je bilo dalje treba opredeliti površine v zaraščanju. Tudi v te namene sta na razpolago dve evidenci: aeroposnetek in gozdnogospodarski načrti. Zaradi usklajene uporabe kmetijskih in gozdnih zemljišč je tudi tu nujna uporaba obeh.

Razlogi za to so:

Gozdnogospodarski načrti so v večini primerov ažurni in dobro vzdrževani. Opredelitev površin za gozdno zemljišče temelji na točno določenih kriterijih, ki jih predpisuje Zakon o gozdovih in, kar je za prostorskega načrtovalca najpomembnejše, prikazane so na preglednih katastrskih načrtih.

Črno-beli aeroposnetek kaže zvesto sliko gozdne vegetacije, iz njega pa se ne da vedno ugotoviti, ali gre za gozdno zemljišče ali za površine v zaraščanju. S prekrivanjem obeh prikazov je torej možno izločiti kmetijske površine, ki se bolj zaraščajo, vendar jih gozdnogospodarski načrti zaradi slabe produktivnosti še ne obravnavajo. Tako smo pri kategorizaciji kmetijskih zemljišč določili posebno kategorijo in ob tem opozorili nosilce planiranja na potrebo po uskladitvi teh površin produktivnejši izrabi.

Želela bi tudi opozoriti na veliko uporabnost infrardečih posnetkov pri določitvi IV. kategorije kmetijskih zemljišč, ki obsega zemljišča, katerih prevelika vlaga v tleh ovira obdelovanje. Zemljišča je možno izboljšati z melioracijami. Poleg snemanja v vidnem svetlobnega spektra dosežemo s snemanjem v bližnjem infrardečem delu spektra (700 do 900 nanometrov) boljše interpretacijo v kmetijstvu, predvsem pa v hidrologiji, ki ponazarja talne vodne razmere.

Tako pripravljena strokovna podlaga, ki je prostorsko vsestransko usklajena s točno določenim prostorskim podatkom, lociranim na parcelo, je lahko primerna osnova za enotno nadaljnje vzdrževanje evidence, hkrati pa tudi prvi korak v razmišljanje za uskladitev teh podatkov v zemljiškem katastru, ki bi z ustrezno obnovo lahko postal osnova za regulativo prostorske politike.

PRILOGA

VSEBINSKA OPREDELITEV TEMATSKIH PRIKAZOV V MERILU 1:25.000

DIGITALNI MODEL RELIEFA

Prikazuje relief v digitalni obliki. Razumemo ga lahko kot prikaz fizične zemeljske površine v matematično-numerični obliki. Prikazan je s pravilno, kvadratno mrežo točk, katerih lega je določena z Gauss-Krügerjevimi koordinatami. Najprimernejšo gostoto ima mreža s stranicama 50 x 50 m, zaradi zmanjšanja stroškov pa je optimalna gostota mreže 100 x 100 m. Podatki za zgraditev so čitani iz razpoložljivega kartnega gradiva, to je temeljnega topografskega načrta v merilu 1:5000, kjer ga ni bilo, pa v merilu 1:10.000.

DIGITALNA KARTA NAKLONOV TERENA

DMR je sestavljen iz kvadratov v tlorisu. Ogljišča celice oziroma elementarnega polja DMR imajo (običajno) različne višine. Takemu polju je treba določiti nagnjenost in smer nagnjenosti. Za določitev teh dveh elementov je treba poiskati ravnino, ki se danim ogljiščem celice najbolj prilga. Naklon padnice te ravnine nam aproksimativno prikazuje naklon terena. Tako izračunan naklon je izražen v odstotkih in prikazan v tehniki Symap v poljubnih kategorijah.

DIGITALNA KARTA OSONČENJA TERENA

Osvetljenost (sončenost) terena je posredna aplikacija na digitalnem mo-

delu reliefa, odvisna od nagiba in orientacije terena. Osončenje terena je odvisno tudi od položaja sonca, ki ga definirata azimut in višina sonca. Ta parametra sta odvisna od geografskega položaja nekega kraja oziroma območja in od letnega časa, za katerega obdelujemo osončenje v DMR.

INŽENIRSKOGEOLOŠKA KARTA

Vsebuje podrobno litološko členitev tal, tektonske značilnosti, območja pridobivanja mineralnih surovin, opredelitev plazovitih območij, žarišča erozije. Stabilitetna in inženirskogeološka presoja oziroma ocena gradbene primernosti zemljišč se izdelava na podlagi podatkov o stabilnosti območij, opisa sestave tal in fotogeološke obdelave terena.

PEDOKOLOŠKA KARTA

Prikazuje združbe tal na enaki ali podobni litološki osnovi. Ti materiali omogočajo, da se pri prostorskem načrtovanju na strokovni podlagi upoštevajo prvine okolja: voda, zrak, zemlja, obenem pa opozarjajo na ranljivost posameznih delov prostora glede na možnost onesnaževanja podtalnice in ozračja.

KARTA IZBRANIH KLIMATSKIH ELEMENTOV

Vsebuje kazalce, pomembne za opredelitev območij s prednostno usmeritvijo v kmetijsko proizvodnjo:

- razporeditev povprečne dolžine obdobja s srednjimi dnevnimi temperaturami nad 10°C,
- razporeditev povprečne dolžine obdobja s srednjimi dnevnimi temperaturami nad 5°C,
- razporeditev povprečne temperature vegetacijskega obdobja april-september,
- razporeditev povprečne količine padavin v vegetacijskem obdobju,
- letna količina padavin.

OBSTOJEČA RABA ZEMLJIŠČ

Prikazuje dejansko stanje rabe zemljišč in se izdeluje po metodah fotointerpretacije. Pri izdelavi klasifikacije rabe zemljišč se poleg planerskih potreb na ravni občine upoštevajo še obstoječe klasifikacije in terminologija (Urbanistični terminološki slovar 1975, Zakon o zemljiškem katastru, Zakon o kmetijskih zemljiščih, Zakon o gozdovih). Vsebina tematike je prikazana v nadaljevanju.

Pozidana zemljišča:

- pretežno stanovanjske, poslovne in kmetijske gospodarske stavbe s prikazom strukturnih značilnosti (razpršena gradnja, strnjena gradnja);
- pretežno industrijski in infrastrukturni objekti.

Kmetijska zemljišča:

- njive, vrtovi in travniki na najboljših tleh,
- sadovnjaki,
- vinogradi,
- hmeljišča,
- nasadi gozdnega drevja,
- travniki,
- pašniki,
- močvirni in barjanski travniki,
- kmetijske površine v zaraščanju.

Gozdovi:

- gozdovi,
- grmišča,
- jase,
- preseke,
- poseke.

Zelene in športno-rekreacijske površine:

- javni parki, nasadi, drevoredi itd.
- športni in rekreacijski objekti.

Vode:

- stoječe vode (morje, jezera, ribniki),
- tekoče vode (reke, potoki),
- melioracijski kanali.

KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

Podajajo družbeno vrednotenje zemljišč za potrebe kmetijstva. Pravna osnova sta Navodilo o razvrstitvi kmetijskih zemljišč v družbenem planu občine (1981) in Navodilo za razvrstitev zemljišč za potrebe kmetijstva. Vsebina tematike tvori:

- kategorije kmetijskih zemljišč, osem kategorij (na podlagi Navodila o strokovnih merilih za določitev zemljišč v kategorije, Ur.l. SRS, št. 45/82);
- območja, opredeljena po Zakonu o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti;
- prvo območje (kmetijska zemljišča, ki so po naravnih danostih primerena za intenzivno kmetijsko proizvodnjo) v skladu s prvo alinejo drugega odstavka 10. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Ur.l. SRS, št. 1/79 in 11/81);
- drugo območje (vsa druga kmetijska zemljišča);
- kmetijska zemljišča, ki se zaraščajo z gozdnim drevjem;
- meje gozda;
- nerodovitna zemljišča (melišča, prodišča, kamnolomi, glinokopi, gramoznice, jalovišča, smetišča, urbani prostor, infrastruktura itd.).

GOZDOVI

je tamatska karta, ki prikazuje družbeno vrednotenje gozdov. Razvršča jih v lesnoproizvodne, varovalne gozdove in gozdove s posebnim pomenom. Pravna osnova je Zakon o gozdovih.

RUDNA IN MINERALNA NAHAJALIŠČA

Karta prikazuje pridobivalne prostore rudnin. Pravna osnova je Zakon o rudarstvu.

VODNI VIRI

vsebujejo izvire in objekte za preskrbo s pitno vodo.

OBMOČJA NARAVNE DEDIŠČINE IN OBMOČJA ZA REKREACIJO NA PROSTEM

se prikazujejo v skladu z zahtevami Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine in s planersko metodiko. Vsebina prikaza: narodni parki, krajinski parki, naravni rezervati, območja za rekreacijo na prostem.

VARSTVO NARAVE

prikazuje dejavnike, ki rušijo obstoječe ekosisteme, in ukrepe za varstvo naravnega okolja. Prikazana so:

- območja s poškodbami, poplavna območja, žarišča erozije, degradirana območja, območja onesnaženosti vodnih tokov in zraka;
- regulacije vodnih tokov, melioracije zemljišč.

Tako izdelana inventarizacija prostora v merilu 1:25.000 v popolnem obsegu je na razpolago le v nekaj občinah. Za urejeno izdelavo, posodabljanje in uporabo evidence bi bilo treba izdati ustrezen zakonski pred-

pis o evidentiranju območij naravnih danosti in pravilnik, ki bi predpisoval tehnično-oblikovne standarde posameznih tematik.

Izdelavo evidence naj bi prevzela ustanova, ki izpolnjuje te pogoje:

- da ima ustrezne organizacijske sposobnosti,
- da je strokovno sposobna izpeljati delo, ki je izrazito multiinterdisciplinarne narave.

Glede na dosedanje delo in pri njem pridobljene izkušnje menim, da je Geodetski zavod SRS sposoben prevzeti del odgovornih nalog pri pripravi evidence naravnih danosti in s tem strokovnih podlag prostorskim načrtovalcem. S svojo snemalno službo in z usposobljenimi strokovnjaki za daljinsko zaznavanje in fotointerpretacijo lahko Geodetski zavod SRS v veliki meri prevzame izvajalska dela.

Posodabljanje evidence

Raziskave naravnih danosti so v velikem številu primerov trajne narave zato posodabljanje ni potrebno. To so: digitalni model reliefa z aplikacijami, inženirskogeološke, hidrogeološke in klimatske razmere, pedoekološke značilnosti in prikaz potenciala kmetijskih zemljišč. Ostale tematske prikaze, naštetje v referatu, posodobi ustanova, ki je strokovno usposobljena za to.

Arhiviranje evidence

Evidenca se lahko arhivira pri upravnem občinskem organu. Nobenega dvoma ni, da je najprimernejši organ v občini občinska Geodetska uprava, ki vodi evidenco zemljiškega katastra in ima za to že ustrezno usposobljene kadre.

Zaradi lažjega dostopa do materiala uporabnikom prostora predlagam, naj se vodi tudi centralna evidenca na republiški ravni.

Možnosti evidentiranja, organizacija izdelave in pravna osnova nastavitve evidence naravnih danosti so obravnavane v raziskovalni nalogi Evidenca naravnih virov, ki jo je izdelal Inštitut Geodetskega zavoda SRS v sodelovanju s Prostorsko informacijskim centrom.

OPERATIVNI NAČINI VKLJUČEVANJA GEODETSKE SLUŽBE V DRUŽBENI
SISTEM INFORMIRANJA V OBČINI

1. OCENA PODATKOVNIH BAZ GEODETSKE SLUŽBE

Zakon o temeljnih družbenega sistema informiranja opredeljuje cilje in način dela družbenega sistema informiranja takole:

Delavci in drugi delovni ljudje in občani zagotavljajo v družbenem sistemu informiranja podatke in informacije, nujne za življenje, delo in samoupravljanje, za sprejemanje, usmerjanje in planiranje družbenega razvoja, usklajevanje odnosov v družbeni reprodukciji, opravljanje funkcij oblasti in upravljanje drugih družbenih zadev.

V družbenem sistemu informiranja se podatki in informacije zagotavljajo z organiziranjem usklajenega in povezanega sistema evidentiranja, zbiranja, obdelave, prenosa in dosegljivosti teh podatkov in informacij na podlagi zakona ali samoupravnega splošnega akta v skladu z zakonom.

Kakšna je vloga geodetske službe v tem sistemu in na kakšen način naj sodeluje v njem?

Že zakon sam navaja, da je družbeni sistem informiranja možen le kot povezava med različnimi sistemi evidentiranja. Geodetska služba že po naravi svoje stroke evidentira predvsem prostor. Potrebne družbe po podatkih in informacijah o prostoru so trenutno predvsem naslednje:

1. pregled prostora in objektov v prostoru za razne družbenopolitične enote ter za druga ekonomsko in geografsko zaokrožena območja;
2. definicije lokacij v drugih bazah podatkov izven geodetske službe;
3. osnovne informacije o prostoru za različne odločitve o njem;
4. dopolnilne informacije o prostoru pri različnih odločitvah, pri katerih je prostor postranskega pomena;

Pri vsakem od teh primerov lahko geodetska služba različno sodeluje v družbenem sistemu informiranja.

Pregled prostora in objektov v prostoru je seveda osnovna naloga geodetske službe. Na tem področju je naša geodetska služba s fondom razpoložljivih kart, katastrov in evidenc v glavnem dovolj dobra podatkovna baza. Izjema je predvsem kataster komunalnih naprav, v katerem za večino območij ni dovolj osnovnih podatkov. Teže pa daje geodetska služba kompleksnejše informacije o prostoru. Razen podatkov zemljiškega katastra geodetske baze podatkov večinoma niso sestavljene tako, da bi bilo mogoče hitro sestaviti kompleksnejšo informacijo o prostoru, zato geodetska služba na mnoga vprašanja le težko odgovarja.

Nalogo definiranja lokacije v drugih bazah podatkov lahko geodetska služba že zdaj definira na podlagi ROTE in EHIŠ. Vendar so te možnosti večinoma še premalo izkoriščene. Potrebni bi bili širši standardi in predpisi vsaj v republiškem merilu.

Dopolnilne informacije o prostoru za različne odločitve lahko daje geodetska služba predvsem v obliki preglednih in tematskih kart, teže pa s statističnimi podatki.

---

* 62000, YU Maribor, Geodetska uprava Maribor
dipl.ing.geodezije, direktor GU
Prispelo za objavo 1983-10-15.

To bi bila le kratka ocena podatkovnih baz, s katerimi se trenutno geodetska služba vključuje v družbeni sistem informiranja v občini.

2. MOŽNI OPERATIVNI NAČINI VKLJUČEVANJA GEODETSKE SLUŽBE V DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA V OBČINI

Družbenega sistema informiranja v občinah, kakršnega predvideva zakon, seveda še ni. Zato mora geodetska služba neposredno sodelovati pri nastajanju družbenega sistema informiranja.

V občinah obstajajo mnoge evidence različnih služb in organizacij, ki pa v glavnem niso povezane in delujejo vsaka le za določen, strogo omejen namen. Zato jih je večina v istem ali še slabšem položaju kot geodetske evidence: iz njih je možno dobiti posamezne podatke, le težko pa kompleksnejše informacije.

Pri povezovanju posameznih evidenc v širše informacijske sisteme je občina zelo odvisna od republike, saj večina evidenc deluje na podlagi republiških ali celo zveznih predpisov. Vendar pa vseeno obstajajo možnosti za povezave tudi v občinah, vsaj na nekaterih področjih dela.

Če torej želimo ustvariti širše družbene sisteme informiranja v občini, se morajo posamezne baze podatkov povezovati med seboj v širše sisteme. Geodetska služba mora torej povezovati svoje baze podatkov z bazami podatkov drugih služb in organizacij.

Pri tem povezovanju se zastavlja več vprašanj, predvsem kdaj se povezovati, s kom in kako.

Povezovanje baz podatkov je smotrno takrat, ko taka povezava daje bistveno več nujnih družbenih informacij kakor obe evidenci vsaka zasebe. Treba je namreč upoštevati, da je vzdrževanje povezanih evidenc večinoma zahtevnejše kakor vzdrževanje vsake evidence posebej, saj povezava pomeni, da postavljata evidenci medsebojne pogoje. Naj navedem primer: Če povežemo evidenco hišnih števil in register prebivalstva, ne moremo več porušene zgradbe kratko malo črtati iz EHIŠ, ampak jo lahko črtamo šele, ko nima več prebivalcev v registru. Do takrat dobi le posebno oznako. Prav tako ne moremo izvesti novega bivališča občana v register prebivalstva, če zgradba še ni vnešena v EHIŠ. Če se teh pravil ne držimo, prekinemo povezavo med evidencami, in skupni sistem ne deluje več.

Povezava dveh baz podatkov je smotrna tudi če je razmeroma velik del podatkov v obeh bazah isti. Tedaj pomeni povezava racionalizacijo dela, saj se večina podatkov tako lahko vnaša samo enkrat, na razpolago pa so podatki v obeh bazah.

Smotrno je povezovati baze podatkov zlasti takrat, ko se nastavlja nova baza podatkov, ali ko se neka baza reorganizira, spreminja vsebino, prehaja na računalniško obdelavo ali pri raznih drugih spremembah.

Povezava večjega števila različnih evidenc hkrati v skupni sistem po dosedanjih izkušnjah ni preveč priporočljiva. Prvič to le težko organizacijsko obvladamo, predvsem pa so težave pri nadaljnjem vzdrževanju evidenc in delu služb, ki morajo upoštevati večje število dodatnih pogojev pri vodenju svoje evidence. Šele daljše obdobje skupnega dela dveh služb pri dveh povezanih evidencah namreč pokaže optimalne pogoje, ki jih morata upoštevati obe službi. Zato je primernejše postopoma povezovati različne baze podatkov v širše sisteme.

Na katerih področjih je trenutno stanje že primerno za povezave med evidencami ali drugačnimi bazami podatkov, je seveda stvar širše ocene več različnih služb in širše družbe.

Gotovo je dozorela družbena potreba in možnost povezovati ROTE in EHIŠ z registrom prebivalstva in postopoma vezati na ta sistem druge evidence prebivalstva, od davčnih in zdravstvenih, stanovanjskih in komunalnih. Taka povezava bi olajšala vzdrževanje teh evidenc, poenostavila delo služb in prihranila tudi občanom ob selitvi precej časa. Seveda je taka povezava zahtevna predvsem z vidika služb za notranje zadeve, za

geodetsko službo pa je nekoliko lažja, ker je potrebna le ena dobro organizirana povezava. Tehnične in organizacijske izkušnje s tega področja imata deloma že Maribor in Republiški zavod za statistiko.

Drugo področje povezav med bazami podatkov pomenijo zemljiški kataster in baze podatkov gozdarjev, kmetijcev, uprav za družbene prihodke, urbanističnih in planerskih služb. Povezava je nujna zaradi enotnosti prostorskih podatkov, ažurnosti pri usklajevanju evidenc z dejanskim stanjem na terenu, predvsem pa za normalno delo na področju urbanizma in prostorskega planiranja. Vendar pa je ta povezava tehnično zelo zahtevna celo pri enostavnejših grafičnih rešitvah. V Mariboru imamo sicer nekaj izkušenj s temi povezavami, vendar so povezave občasne in jih zato ne moremo šteti za normalni širši sistem baz podatkov, kakršnega predvideva družbeni sistem informiranja.

Lažje in že deloma utežene so povezave med sistemi kart in načrtov v manjših merilih, ki jih vodi geodetska služba, ter med grafičnimi bazami podatkov urbanistične in planske službe. Vendar tudi tu ni dovolj pogostne medsebojne izmenjave podatkov, da bi lahko govorili o operativnem sistemu baz podatkov.

Najtežje vprašanje pri povezavah posameznih baz podatkov v širše sisteme informiranja je trenutno način povezovanja.

Prvi, čeprav običajno najlažje rešljiv problem je že ključ za povezavo med evidencami, to so skupni podatki v obeh evidencah, ki služijo za povezavo med njima. Zanje mora obstajati dogovorjen standard, ki ga vsi spoštujejo, ena izmed služb pa mora biti zadolžena za njihovo vodenje.

Pri prebivalstvu je ključ enotna matična številka občana. Teže je določiti ključ pri prostoru. Običajno je to lega v prostoru, torej je lahko koordinata, določena dovolj majhna prostorska enota, definirana točka (na primer centroid zgradbe) in podobno. Za ključ pri prostorskih evidencah mora biti zadolžena geodetska služba.

Še težji problem je tehnologija povezave med različnimi bazami podatkov. Običajno si danes predstavljamo velike računalnike, povezane s posameznimi službami s sistemi terminalov. Seveda danes v večini slovenskih občin takih možnosti še ni, vendar pa si kompleksnega in operativnega družbenega sistema informiranja brez tega skoraj ne moremo več predstavljati. Vendar pa postopnost ponuja tudi druge možnosti.

Najenostavnejši je oleatni sistem kart ali načrtov. Kot ključ za povezavo služita isto merilo in enak način generalizacije, včasih tudi nekateri elementi vsebine karte. S takšno tehniko je možna povezava med podatki geodetske službe ter podatki gozdarjev, kmetijcev, urbanistov in planerjev v vsaki občini. Za ažurnost sistema je nujno le dovolj pogosto usklajevanje podatkov. Potrebna pa je izdelava vseh evidenc na plastičnih folijah.

Možna je računalniška obdelava evidenc brez povezave prek terminalov. Tudi tu so potrebni dovolj pogosto usklajevanje in seveda dobro organizirane evidence z računalniško obdelavo podatkov ter skrbno izbrani ključi za povezavo. V tem primeru morajo biti ključi za povezavo podatki, ki se čim manj spreminjajo. Pri taki povezavi je na primer za zvezo med davčno evidenco in zemljiškim katastrom primernejša številka posestnega lista kot pa parcele ali lastniki.

Najpopolnejša je seveda kompletna računalniška tehnologija z razvito terminalno mrežo pri vseh službah, ki so nosilke ali uporabnice posameznih evidenc. Vendar pa bo treba tak sistem razvijati postopoma in glede na aktualnost družbenih potreb. V določenih centrih, kjer so možnosti za to moramo razvijati poizkusne sisteme povezav in potem prenašati izkušnje na vso republiko. Vzporedno s tem bo seveda treba standardizirati tudi ključe za povezavo. Zaradi velike vloge republike pri zakonodaji si takega dela ni mogoče zamisliti brez podpore in usmerjanja v republiškem merilu.

Poleg tehnologije so osnovni problemi pri povezovanju evidenc organizacijski. Večina občin nima organa, ki bi bil organizacijski nosilec pove-

zav posameznih baz podatkov v družbeni sistem informiranja. Izvršni sveti občin ali skupnosti občin se pri širini svojih obveznosti le težko intenzivneje ukvarjajo s to problematiko. Službe se iz mnogo vzrokov le težko samoiniciativno povezujejo med seboj, pa tudi ustreznih strokovnjakov jim manjka.

Zavodi za informatiko in druge računalniške skupine so običajno povežene od problemov avtomatizacije posameznih evidenc in njihovega rednega vzdrževanja, pa tudi nimajo dovolj avtoritete v odnosu do posameznih služb.

Morda bi bilo primerno ustanavljanje občinskih ali medobčinskih komitejev za informatiko, v katerih bi bili poleg strokovnjakov za informatiko še predstavniki služb, ki so nosilke osnovnih evidenc, pomembni za družbeni informacijski sistem.

Zadnji problem, ki postaja čedalje hujši, pa je cena informacij. Ob sedanjih zaostrenih zahtevah po racionalnem poslovanju si težko predstavljamo, da bi razvijali razmeroma drage tehnologije družbenega informacijskega sistema samo s sredstvi iz razmeroma vedno manjših proračunov. Poleg tega lahko postanejo zahteve po informacijah močno pretirane, če jih je možno vse dobiti zastonj. Zato bi bilo ekonomsko in družbeno upravičeno, da bi se vsaj del informacij in podatkov zaračunaval po realni stroškovni ceni, pri čemer bi s plačilom stroškov vsaj deloma razbremenili proračune, sofinancirali vzdrževanje sistema in z realnim povpraševanjem po informacijah usmerjali nadaljnji razvoj informacijskega sistema. To je še zlasti pomembno za geodetsko službo, saj velik del njenih podatkov in informacij služi le za gospodarske potrebe.

SKLEP

Družbeni sistem informiranja v občinah lahko torej nastaja le kot postopna povezava med različnimi evidencami in bazami podatkov. Pri tem mora geodetska služba sodelovati kot osnovni nosilec prostorskega dela, in sicer predvsem z definicijami prostora v drugih evidencah ter s podatki in informacijami iz lastnih evidenc. Končni cilj je sicer raznovrstna povezava različnih baz podatkov v zmogljivih računalniških sistemih s terminalskim omrežjem pri nosilcih evidenc in pri uporabnikih. Vendar pa je možno in nujno že pred tem povezovati geodetske baze podatkov z drugimi bazami podatkov grafično prek oleatnega sistema in tudi v okviru enostavnejših računalniških obdelav. Geodetska služba si mora skupaj z drugimi osnovnimi nosilci baz podatkov prizadevati za boljše organiziranost in mesebojno povezavo. Urediti in izboljšati mora lastne baze podatkov in povečati njene možnosti. Pri tem bi bilo kot instrument za usmerjanje nadaljnjega razvoja in za lažje financiranje vzdrževanja treba uveljaviti tudi zaračunavanje informacij in direktno vlaganje teh sredstev nazaj v informacijski sistem.

NEKATERE POTREBE PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA PO PROSTORSKIH ENOTAH IN EVIDENCAH

Uvod

Zahvaljujem se redakcijskemu odboru, da me je povabil, naj se udeležim s koreferatom 16. geodetskega dneva v Novem mestu. Prvotno pripravljene prispevek je dopolnjen in spremenjen tako, da poskuša dati nekatere odgovore na dosegljive osnovne referate zlasti s stališča uporabnika na republiški ravni in potreb prostorskega načrtovanja. V zadnjih mesecih gre h koncu strokovno delo pri analizi dolgoročnih razvojnih možnosti v SR Sloveniji, zato vas želim najprej seznaniti z našim delom, da bi lažje razumerli vsebino planskih potreb na področju evidenc o prostoru in prostorskih enot v prostoru.

Izkušnje pri pripravi strokovnih osnov za dolgoročni plan SR Slovenije

Priprava dolgoročnega plana poteka že več let na raziskovalnem, strokovnem, metodološkem in informacijskem področju. Na področju dolgoročnega planiranja in znotraj njega prostorskega načrtovanja poteka delo v tehle sklopih:

1. ugotavljanje naravnih danosti in njihove primernosti za možne rabe - naravni potencial; stopnje izkoriščenosti naravnega potenciala;
2. ugotavljanje stanja tehničnih sistemov; stopnje oskrbljenosti in dostopnosti posameznih funkcij v prostoru;
3. opredelitev razvojnih problemov;
4. priprava konceptov in strategije možnega družbenega razvoja z vidika prednosti in omejitev prostora ter oskrbljenosti in dostopnosti v prostoru.

Glede na metodološko nezadostno povezanost obstoječih evidenc in registrov služb družbenega sistema informiranja ter pomanjkanju evidenc zlasti o rabi prostora smo bili prisiljeni iskati rešitev v mejah možnosti. Zato je bila zavestno dana prednost razporeditvi in lokaciji funkcij v prostoru pred rabo zemljišč. Pri tem smo uporabljali evidence služb družbenega sistema informiranja (finančne evidence - služba družbenega knjigovodstva, socialne evidence - statistika, prostorske evidence ZDP - minimum kazalcev razvoja). Za prostorske enote so bile uporabljene enote iz registra teritorialnih enot in lokacijske točke. V nadaljevanju dela bomo nujno potrebovali ažurirano evidenco registra območij teritorialnih enot. Težišče dela je bilo na pripravi potrebnih metodologij, testiranju in izračunu ocen stanja za posamezna področja.

Konkretne zanimive rešitve, pri katerih smo uporabili prostorske enote in evidence:

- Za štiri ravni naselij je bil za ugotavljanje, spremljanje in načrtovanje proizvodnih, oskrbovalnih in drugih funkcij ter dostopnosti izdelan razdaljnik za naselja, opredeljena so bila območja aglomeracij

* 61000, YU, Ljubljana, Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje dipl.inž.geod., direktor Sektorja za prostorsko planiranje Prispelo za objavo 1983-10-15.

in gravitacijska območja. Za opredelitev območij aglomeracij in gravitacijskih območij so bile s pridom uporabljene prostorske enote iz RTE (ROTE bomo uporabili pozneje, ko bodo ažurirane in dosegljive) v povezavi z registrom prebivalstva in z uporabo drugih kriterijev.

Razdalje med naselji na najnižji ravni so bile izračunane iz centroidov, ki smo jih imeli v zavodu. Na podlagi testov za štiri občine z različnimi reliefi smo ugotovili, da relief ne vpliva na natančnost razdalje, izračunane iz centroidov in korigirane z dobljenim faktorjem.

Po pripravljeni metodologiji je bilo izdelano v matrični obliki cestno (magistralno, regionalno) in železniško omrežje na osnovi vozlišč (razdalje med vozlišči so realne), ki so lokacijsko opredeljena s točkami. Model omogoča prostorsko simulacijo prometnih tokov v različnih razmerah (najkrajše razdalje, najhitrejša pota, najmanjši prometni stroški itd.).

- Za območje pomembnejših naselij (ob uporabi RTE) so bili izračunani ekonomski, socialni in ekološki kazalci (povezani so z uporabo dohodka, številom delavcev, številom prebivalstva, količino onesnaženosti zraka, voda, količino odpadkov in s površino zemljišč).

Težave imamo zaradi nekvalitetnih podatkov, vendar upamo, da bomo s strokovno in metodološko pomočjo občinam dosegli obojestransko zainteresiranost tudi za kvaliteto podatkov.

Pri teh in drugih opravljenih nalogah želim poudariti izredno pomembnost minimalne standardizacije in izdelave še manjkajočih evidenc o lokacijskih enotah.

Za medsebojno povezanost različnih evidenc za potrebe planerjev se testno izdeluje banka podatkov v pisni obliki, v grafični (na kartah v merilu 1:25.000) pa se bo, ko bo zagotovljen sistem vzdrževanja. Banka je vsebinsko odprtega tipa na računalniškem mediju in je dosegljiva prek računalniškega omrežja (8 terminalov). V pristopu smo izhajali iz tega:

1. Banka se bo dograjevala postopoma z minimalnim številom podatkov.
2. Definicije pojavov in aktivnosti bomo prevzeli iz že veljavnih nomenklatur.
3. Identifikacije praviloma opravljajo nosilci podatkov.
4. Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje ni informacijska služba, zato pa uporablja podatke služb družbenega sistema informiranja.
5. Banka bo uporabna tudi za občine.
6. V banki je treba ločevati in upoštevati tudi vrste evidenc glede na status evidence (evidenca dejanskega, pravnega, planskega stanja).
7. Priznati in upoštevati je treba razlike v nastavitvi, vzdrževanju, točnosti in obveznosti posameznih evidenc kot osnov za banko podatkov.

Shema organiziranosti banke:

Identifikacija nosilca podatkov	Lokacija dogodka, aktivnosti	Prostorski sklop	Socilani sklop
		Ekonomski sklop	Ekološki sklop

Identifikacija nosilca podatkov	Lokacija dogodka, aktivnosti	Naravne danosti	Naravna primernost
---------------------------------	------------------------------	-----------------	--------------------

Izkoriščenost virov	Tehnični sistemi	Zmogljivost	Izkoriščenost
---------------------	------------------	-------------	---------------

Prostorski režimi	Itd.
-------------------	------

Testira se s povezavo ekonomskega, socialnega in ekološkega sklopa, ki je že računalniško parcialno obdelan. Osnovne lokacijske enote so prevzete iz registra teritorialnih enot (v tem testnem primeru so to praviloma naselja) kot prostorski družbenoekonomski organizmi. Iz sheme je razvidna potreba po storitvah geodetske službe, izražena v standardizaciji in izdelavi lokacijskih enot ter v evidenci prostorskih režimov.

Lokacijske enote

O sistemu lociranja je bil govor v prispevku tov. Seliškarja in Kifnerja. Podpiram ugotovitve o pomembnosti lociranja dogodkov in aktivnosti kakor tudi potrebnost in obveznost enotne identifikacijske oznake. Zakon o družbenem sistemu informiranja ni opredelil vsebine prostorskih enot, zato podpiram in dopolnujem predloge v omenjenem prispevku v tem oziru.

Treba je vsaj priporočiti, če že ne standardizirati možne znane načine opredeljevanja lokacij, tako za raziskovalno delo, strokovno delo, sistem planiranja, spremljanja, izvajanja dogodkov in aktivnosti kakor tudi za upravno delo. Sistem prostorskih enot temelji na osnovnih izvornih enotah, ki pa se razlikujejo od sistema prostorskih enot za obdelave specifičnih problemov v prostoru, vendar med njimi mora biti sistemska povezava.

Za družbeno planiranje in znotraj njega prostorsko načrtovanje ter projektiranje se uporabljajo prostorske enote - zgradbe, parcele, teritorialne enote, mreže in kot pogojne prostorske enote lokacijske točke.

Zgradba - kot prostorsko enoto jo predlagamo, ker je primarna enota bivanja človeka in praviloma v sekundarnem, terciarnem in kvartarnem sektorju tudi prostorska enota za delo.

Parcela - predlagamo jo, ker se na to prostorsko enoto lahko izmeri primarni proizvodni potencial, izkoriščenost ali opremljenost in izkoriščenost stavbnih zemljišč.

Teritorialne enote - sistem enot je že vpeljan za vodenje in spremljanje (RTE) družbene reprodukcije na ravni družbenopolitičnih skupnosti ter je povezan z registri organizacij in skupnosti in s centralnim registrom prebivalstva.

Mreže - sistem mrež (npr. 10 x 10, 50 x 50, 100 x 100 itd.) je potreben zlasti za uporabo sodobnejših tehnologij, posredovanje in-

formacij (npr. digitalizirani model reliefa, interpretacija in lokacija informacij na podlagi satelitskih posnetkov itd.).

Lokacijska točka - sistem lokacijskih točk. Pri ugotavljanju in analiziranju dogodkov in aktivnosti včasih zadošča opredelitev v prostoru na lokacijsko točko, s predpostavko, da se dogodek ali aktivnost "zgosti" v točko. Z lokacijsko točko oziroma sistemom lokacijskih točk lahko izrazimo smeri tokov (križišča cest, povezana med seboj, prikazujejo smeri tokov prometa). Uporabnost sistema lokacijskih točk omogoča lažje prostorsko obvladovanje problematike infrastrukturnih sistemov.

Sistem prostorskih enot mora biti metodološko tako obdelan, da je možen prehod iz enega sistema v drug. Uporabnik naj izbira eno ali več vrst prostorskih enot glede na naravo problema. Zato je za vsako prostorsko enoto potrebna minimalna funkcijska, vsebinska, metodološka in normativna opredelitev.

Evidenca prostorskih režimov

Za odločanje in izvajanje dogovorjene politike v republiškem in občinskem merilu je treba vse prostorske režime, ki jih sprejme družbenopolitična skupnost v upravnem organu, evidentirati. Glede na obvladovanje evidenc o prostoru in glede na že sprejeto nalogo v okviru prostorskega dela zemljiškega katastra bi bilo treba to evidenco funkcijsko, vsebinsko in metodološko opredeliti in jo nastaviti.

Nastavitve in vzdrževanje evidenc geodetske službe

Družbene potrebe po evidencah je že zadovoljevala geodetska služba (npr. zemljiški kataster), v zadnjih letih jih je dopolnila z novimi (npr. ROTE, EHIŠ). Z razvojem družbe in potreb se postavljajo zahteve po novih evidencah (npr. evidenca stavbnih zemljišč).

Da bi geodetska služba glede na omejitve (kadri, oprema, tehnologija, sredstva) lahko zadostila novim zahtevam, mora preveriti koncept in strategijo svojega razvoja. V skladu s programom stabilizacije, odlokom o pripravi dolgoročnega plana SR Slovenije in delovnim programom Izvršnega sveta SR Slovenije je treba pripraviti Analizo dolgoročnih razvojnih možnosti tudi za geodetsko službo. Zato lahko pričakujemo, da bo v prihodnjih mesecih Republiška geodetska uprava predložila analizo v strokovno razpravo tudi Zvezi geodetov Slovenije. V strokovni razpravi na podlagi analize ter predloženih konceptov in strategije razvoja geodetske službe bo treba poiskati odgovore, kako zadovoljiti družbene potrebe glede na zmožnosti.

Sklep

V prispevku je bila ugotovljena pomembnost geodetske službe kot ključne službe za metodologijo lociranja dogodkov in aktivnosti. Uspešna uporaba geodetskih izdelkov (pisni, kartografski) na planskem področju in dobro sodelovanje z geodetsko službo na delovni ravni zagotavljata, da bomo usklajevali potrebe z zmožnostmi geodetske službe na podlagi konceptov in strategije razvoja geodetske službe.

V zadnjih letih je bilo opravljenega dosti dela v smeri priporočil, minimalne standardizacije in geodetskih izdelkov. Pri tem želim poudariti uspešno izvedeno nalogo nastavitve evidence ROTE in EHIŠ, ki je izjemna v jugoslovanskem prostoru, pa tudi v območju dežel Alpe-Jadran (9 dežel).

Dovolite, da seznam nalog geodetske službe, ki sta ga predložila kolega iz Republiške geodetske uprave, dopolnim z nalogami, ki so pomembne tudi za planiranje:

1. preveriti obstoječi sistem kart v merilih 1:20.000, 1:25.000, 1:50.000, 1:100.000, 1:200.000, 1:250.000, 1:400.000, 1:500.000, 1:750.000, 1:1.000.000 in ga minimalno standardizirati v merilih, projekcijah, izsekih in ključih;
2. uskladiti Pravilnik o vodenju vrste rabe zemljišč v zemljiškem katastru (Ur.list SRS, št. 41/82) z obstoječimi predpisanimi statističnimi (nomenklatura investicij, nomenklatura osnovnih sredstev) in planskimi nomenklaturami (obvezen minimum kazalcev razvoja);
3. standardizirati sistem še manjkajočih prostorskih enot;
4. minimalno standardizirati in pospešiti izdelavo evidence digitaliziranega modela reliefa kot specifične evidence, izdelane na podlagi mrež;
5. v skladu z danimi nalogami ter cilji in usmeritvami za izdelavo evidence dejanske rabe zemljišč opredeliti vsebino, izdelati metodologijo (raziskovanje, testiranje), priporočiti tehnologijo in se takoj lotiti izdelave.

Ob koncu želim še nadaljnjega uspešnega skupnega sodelovanja. Hvala.

POSKUS OBLIKOVANJA IZHODIŠČ ZA NASTAVITEV EVIDENCE STAVBNIH ZEMLJIŠČ

UVOD

Že Zakon o razpolaganju občine z nezazidanim stavbnim zemljiščem iz leta 1972¹⁾ je določal, da se o stavbnih zemljiščih vodi evidenca. Obveznost nastavitve evidence je zajela le nezazidana stavbna zemljišča, ki jih upravlja občina. Ta evidenca ni bila nikoli vzpostavljena, med drugim tudi zato ne, ker zakonodajalec ni izdal potrebnih podzakonskih predpisov.

Problem pa je ostal kljub temu aktualen in nekateri avtorji in ustanove so v referatih in raziskovalnih nalogah stalno opozarjali nanj.²⁾ Rezultati vseh prizadevanj so v dokumentu Dolgoročni program ekonomske stabilizacije stanovanjskega in komunalnega gospodarstva in v osnutku Zakona o stavbnih zemljiščih.

Tako dolgoročni program ekonomske stabilizacije odločno zahteva:

"čimprej je treba uvesti ustrezno evidenco stavbnih zemljišč z vsemi poglobitnimi značilnostmi, pomembnimi za gradnjo, kot so: površina, kakovost tal, komunalna opremljenost, potresnost, drsenje, dovoz, kakovost lokacije ipd."³⁾ Isti dokument v točki 5, 1 določa kot eno izmed neposrednih nalog tudi pripravo in postopno uvajanje potrebnih evidenc, še zlasti evidence o stavbnih zemljiščih.⁴⁾

Osnutek Zakona o stavbnih zemljiščih govori o evidenci stavbnih zemljišč v 8.členu. V svoji osnovi je omenjeni člen povzel določila stabilizacijskega dokumenta. Zadnji odstavek omenjenega člena določa, da bo izdal republiški upravni organ, pristojen za geodetske zadeve, v soglasju z republiškim upravnim organom, pristojnim za urejanje prostora, navodilo o tem, kaj zajema evidenca stavbnega zemljišča in kako se vodi. Isti člen prav tako predvideva, da bo evidenco stavbnih zemljišč vodil občinski upravni organ, pristojen za geodetske zadeve.⁵⁾

Navedena določila v javni razpravi niso bila sporna, zato lahko realno pričakujemo, da jih bo vseboval tudi predlog zakona in zakon sam. Tako čaka republiško in občinske geodetske uprave obsežna in zelo zahtevna naloga. Verjetno težja, kot je bila izdelava katastra komunalnih naprav pred petnajstimi leti. Izdelava katastra komunalnih naprav v bistvu ni zahtevala bistveno novih metod dela. Evidenca stavbnih zemljišč pa bo zahtevala vsebinsko izpopolnitev in obogatitev znanja in dela geodetskih strokovnjakov, kar bo, zlasti ortodoksnu naravnanim, povzročalo precejš-

1) Glej UL SRS, št. 27-254/72.

2) Glej npr.: A.Rakar, T.Klemenčič, M.Bogataj: Mestna renta in cena stavbnega zemljišča, FAGG - Institut za komunalno gospodarstvo, Ljubljana 1973, ali: T.Klemenčič: Komunalna zemljiška politika, FAGG - Institut za komunalno gospodarstvo, Ljubljana 1982.

3) Dolgoročni program ekonomske stabilizacije stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, Delavska enotnost, Ljubljana, 1982, str. 24.

4) Prav tam, str. 26.

5) Poročevalec Skupščine SR Slovenije, Ljubljana, 21.6.1983, str. 22-30.

* 61000, YU Ljubljana, FAGG-Institut za komunalno gospodarstvo
dr.dipl.ing.docent
Prispelo za objavo 1983-10-15.

nje težave.

Geodetska stroka se mora čimprej in temeljito pripraviti na izdelavo strokovnih osnov za planiranje s prostorom, in sicer ne glede na skupščinski postopek sprejemanja zakonov. Evidenca stavbnih zemljišč je gotovo pomemben del teh osnov. Pričujoči prispevek skuša osvetliti nekatera temeljna izhodišča za nastavitev te evidence.

Smotri evidence stavbnih zemljišč

Informiranost je prvi pogoj, da se lahko odločamo v skladu z ekonomskimi načeli. Običajno se ekonomsko načelo opredeljuje kot načelo, po katerem se doseže določen rezultat (učinek) s čim manjšimi sredstvi ali po katerem se z določenimi sredstvi doseže čim boljši rezultat. V prvem primeru imamo vnaprej določen (zahtevan) rezultat, v drugem pa vnaprej omenjena razpoložljiva sredstva. Ekonomsko načelo se ne uporablja samo v gospodarstvu, ampak povsod, kjer želimo doseči kakršenkoli rezultat (učinek).

Ekonomska načela bi morala nujno veljati tudi pri gospodarjenju s stavbnimi zemljišči, če želimo z njimi zares gospodariti. Seveda je pri tem treba razumeti pojme nekoliko širše. Tako moramo pri gospodarjenju s stavbnimi zemljišči razumeti kot učinek vsako korist, materialno in nematerialno, ki nam jo daje stavbno zemljišče, kot sredstva pa ne zgolj tista, ki so bila vložena v različnih oblikah, ampak tudi vsako izgubo koristi, vsako žrtev, ki je bila potrebna, da se je določen učinek lahko dosegel.⁶⁾

Evidenca stavbnih zemljišč naj bi nam torej omogočala, da bi s čim manjšimi sredstvi in žrtvami usposobili določen fond zemljišč za stavbna zemljišča in da bi jih kasneje v skladu z ekonomskimi načeli tudi uporabljali.

Evidenca stavbnih zemljišč bi nam torej morala dati osnove za ekonomske odločitve v vseh fazah gospodarjenja s stavbnimi zemljišči, torej pri:

- planiranju urbanega razvoja,
- pridobivanju stavbnih zemljišč v družbeno lastnino,
- urejanju stavbnih zemljišč,
- oddajanju urejenih stavbnih zemljišč v uporabo, torej pri alokaciji dejavnosti v mestu ter
- pri obračunavanju in zajemanju dohodka in ekstradohodka, ki je rezultat boljše kapitalne opremljenosti teh zemljišč (na račun vlaganj v komunalno in prometno infrastrukturo).

Pri planiranju urbanega razvoja bomo ravnali v skladu z ekonomskimi načeli, če bomo predvideli za stavbna tista zemljišča, ki imajo ugodne hidro, geomehanske in druge lastnosti, niso pa hkrati tudi najboljša kmetijska zemljišča. Pri pridobivanju stavbnih zemljišč bomo skušali za urbani razvoj zagotoviti dovolj stavbnih zemljišč primerne kvalitete, pravočasno in po razumni ceni. Dejavnosti v prostoru bomo skušali razporediti tako, da bodo kar najbolj izkoriščene primerjalne prednosti posamezne lokacije itd. Tako je možno pri vsaki od naštetih faz v procesu gospodarjenja s stavbnimi zemljišči opredeliti globalne smotre, h katerim mra že v osnovi težiti evidenca stavbnih zemljišč.

Menim, da je natančna opredelitev cilja eno izmed ključnih izhodišč za nastavitev vsake evidence, torej tudi evidence stavbnih zemljišč. Teze kot: ni samoupravljanja brez informiranega samoupravljavca ali: evidenca mora biti taka, da bodo delovni ljudje in občani lahko uspešno upravljali fond stavbnih zemljišč, spadajo sicer v resolucijske dokumente, operativno pa si z njimi lahko le malo pomagamo.

⁶⁾ Zmanjševanje fonda kmetijskih zemljišč zaradi gradnje in širjenja mest je ena izmed takih žrtev. Sem lahko štejemo tudi zmanjševanje atraktivnosti lokacij zaradi hrupa, onesnaženosti zraka ipd.

Evidenca stavbnih zemljišč v sistemu ostalih prostorskih evidenc

Predlagatelj osnutkov zakonov o urejanju prostora in o stavbnih zemljiščih predvideva dejansko dve vsebinsko samostojni evidenci, ki pa bosta morali biti nujno povezani med seboj in tudi usklajeni. Tako je v naj-novejšem osnutku Zakona o urejanju prostora v 23. členu predvideno, da se za urejanje prostora vodijo evidence podatkov, ki se nanašajo na naravne lastnosti prostora ter na njegovo obstoječo in predvideno rabo. Za razliko od te pa se evidenca stavbnih zemljišč omejuje le na tisti del prostora, na katerem že stojijo objekti ali pa je z družbenim planom namenjen za gradnjo. Tako naj bi prostorska evidenca zajela praktično vsa zemljišča, evidenca stavbnih zemljišč pa le tisti del zemljišč, ki imajo značaj in status stavbnih.⁷⁾

Razlikovanje seveda ni le formalne, ampak tudi vsebinske narave. Najmanj, kar lahko že sedaj ugotovimo, je, da nam bo evidenca podatkov o prostoru dala osnove za generalne planerske odločitve, evidenca stavbnih zemljišč pa bo morala biti dosti podrobnejša. Poleg temeljnih prostorskih podatkov in podatkov o naravnih elementih zemljišč bo morala vsebovati tudi podatke, ki so izrazito pravne in ekonomske narave. Bistvena razlika bodo tudi glede lokacije podatkov. Prostorske enote za evidenco naravnih danosti so lahko tudi geometrično izoblikovane (recimo polja 100 x 100 ali 500 x 500 m), pri evidenci stavbnih zemljišč pa bi podatke nujno morali locirati na parcelo. Identifikator med obema evidencama bi bile prostorske koordinate x, y in z.

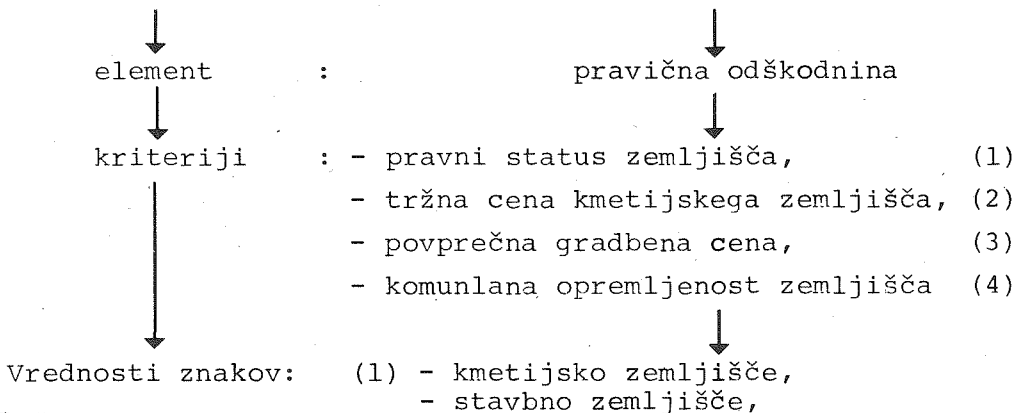
Metodologija za oblikovanje okvirne vsebine evidence stavbnih zemljišč

Vsebino evidence stavbnih zemljišč je treba prilagoditi smotru. Tega smo okvirno opredelili v drugem poglavju kot zagotavljanje osnov za odločanje po ekonomskih načelih v vseh fazah gospodarjenja s stavbnim zemljiščem. Operativno lahko pridemo do okvirne zasnove evidence stavbnih zemljišč po tej poti:

FAZA GOSPODARJENJA → ELEMENT → KRITERIJ → ZNAK →
→ VREDNOSTI ZNAKA

Na primer:

Faza gospodarjenja: Pridobivanje zemljišč v družbeno lastnino

⁷⁾ Po prvem členu osnutka Zakona o stavbnih zemljiščih se za stavbna zemljišča štejejo:

- zemljišča, ki so z družbenim planom namenjena za graditev objektov in naprav,
- zemljišča, na katerih so zgrajeni objekti in naprave na podlagi predpisanega dovoljenja, in druga zemljišča, za katera so izdana predpisana dovoljenja,
- zemljišča, ki so bila kot stavbna zemljišča določena s predpisi pred uveljavitvijo tega zakona.

(2) } - cene so zvezni numerični znaki
(3) }

(4) - stopnja komunalne opremljenosti zemljiča:
- zemljišče ima minimalno stopnjo komunalne opremljenosti;
- zemljišče nima minimalne stopnje komunalne opremljenosti

Lahko pa vzamemo tudi drug primer:

Faza gospodarjenja:

Obračunavanje in zajemanje dohodka in ekstradohodka, ki nam ga daje stavbno zemljišče

↓
Element (instrument) :

↓
nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča

↓
Kriteriji:

↓
- namen uporabe zemljišča, (1)
- stopnja komunalne opremljenosti (2)
- prometna povezanost s centrom (3)
- značilnosti lokacije (4)
- pridobitna ugodnost,
- onesnaženost, hrup,
- smotrnost izrabe prostora,

↓
Vrednost znakov:

↓
(1) - nezazidano,
- zazidano:
- stanovanje,
- poslovni prostor,
- družbene dejavnosti,
- proizvodnja,
- objekti družbene prehrane
(2) - deset stopenj komunalne opremljenosti glede na število priključkov

Po enakem načelu bi lahko razčlenili vse faze gospodarjenja s stavbnimi zemljišči in na tej osnovi opredelili vsebinsko zasnovo evidence stavbnih zemljišč.⁸⁾

Že samo iz teh dveh primerov je razvidno, da se bodo določeni kriteriji (npr. komunalna opremljenost zemljišč) in določene vrednosti znakov pojavili večkrat. Členitev vrednosti znakov pogojuje večjo ali manjšo natančnost informacije. Pri tem pa moramo paziti, da ne bomo zašli v skrajnosti, kajti tudi pri kvaliteti in količini informacij prične na določeni stopnji veljati zakon o pojemajočih donosih. Od določene stopnje naprej se prične namreč mejna učinkovitost informacij manjšati, kar pomeni, da so stroški za pridobitev dodatnih informacij večji, kot je njihov ekonomski učinek.

⁸⁾ Na Oddelku za geodezijo FAGG izdeluje absolventka Andreja Ribnikar diplomsko nalogo Poskus oblikovanja metodologije za nastavitev evidence stavbnih zemljišč. Končni rezultat naloge naj bi bil predlog vsebinske zasnove evidence stavbnih zemljišč, ki ga bomo skušali posebej objaviti. V pričujočem referatu za to seveda ni prostora.

Nastavitev in vzdrževanje evidence stavbnih zemljišč

Metoda za nastavitev evidence bo zlasti v nekaterih primerih bistveno drugačna od metode in tehnike njenega vzdrževanja. Zlasti pri nekaterih skupinah znakov ekonomske narave bo metodologija ugotavljanja njihove vrednosti precej drugačna od metodologije, po kateri bomo registrirali spremembe teh vrednosti.

Določene skupine znakov, s katerimi bomo opisovali naravne značilnosti terena, bodo imele praktično absolutno konstantne vrednosti. Precej večjo variabilnost bodo izkazovali že znaki, ki se nanašajo na lastnino ter druge pravne in statusne značilnosti zemljišč. V teh primerih bomo pri registraciji sprememb uporabljali verjetno enake metode kot pri vzdrževanju katastra in zemljiške knjige.

Problem zase pa bodo gotovo vrednostni in finančni podatki. Pri določanju in lociranju vrednosti komunalne infrastrukture bomo izbirali med dvema metodama, in sicer:

- metoda valorizacije na osnovi inventarizacije in
- metoda komuliranja investicij na neko začetno, inventurno stanje.

Po prvi bomo izvedli popis in valorizacijo komunalnih fiksnih fondov na vsakih pet oziroma deset let, po drugi pa bomo popis izvedli samo enkrat, kasnejše spremembe pa bomo sproti vnašali z registracijo.⁹⁾

Za nastavitev evidence stavbnih zemljišč pa imamo verjetno boljši izhodiščni položaj, kot se sami zavedamo. Nekatero podatke (katastrske, zemljiškoknjižne) lahko uporabimo neposredno. Treba jih je le uskladiti z dejanskim stanjem. O naravnih danostih (geologija, hidrologija, relief ipd.) tudi obstajajo karte, seveda ne vse v istem merilu, prav tako ne v merilu, ki bi bilo neposredno uporabno tudi za evidence stavbnih zemljišč. Če nekatere evidence že obstajajo in so na razpolago tudi njihove kartografske predstavitve, potem problema ne smemo več postavljati v absolutnem smislu, sicer bomo še dolgo stali in capljali na istem mestu. V tem primeru imamo opravka s problemi izrazito strokovne, da ne rečemo tehnične narave. Gre torej za prenos mej naravnih značilnosti in mej posebnih režimov uporabe s kart na katastrske načrte, na katerih je možno identificirati tudi posamezne parcele. Seveda prenos ne bo potekal brez problemov, a ti vendarle niso takšni, da bi zaradi njih morali že vnaprej zahtevati popolnoma nove evidence.¹⁰⁾

Tudi glede čisto ekonomskih podatkov nismo brez vsakih možnosti. Podatki o poslovni uspešnosti terciarnih dejavnosti, ki jih vodi uradna statistična služba, vsebujejo tudi opisne podatke o lokaciji (ulico in hišno številko). Z evidencami, kot sta ROTE in EHIŠ, jih je možno zelo natančno identificirati tudi na TTN-5 ali TTN-10, kar je bilo v praksi tudi že preverjeno.¹¹⁾

Skratka, vsaj za nastavitev evidence stavbnih zemljišč imamo na razpolago nekaj razmeroma solidnih osnov. Treba jih je le identificirati in poiskati možnosti za njihovo medsebojno povezavo. Za vzdrževanje te evidence pa bo treba z materialno odgovornostjo zavezati posamezne organizacije in skupnosti, da bodo dajale zahtevane podatke.

⁹⁾ Podrobneje o metodah za vrednotenje komunalne infrastrukture glej v: Albin Rakar, Marija Bogataj, Maruška Šubic, Metode za vrednotenje komunalne infrastrukture, FAGG - Inštitut za komunalno gospodarstvo, Ljubljana 1981.

¹⁰⁾ O omenjenih problemih je bil že govor. Glej npr.: Božo Demšar, Grafična registracija mej območij posebnih režimov uporabe, Geodetski vestnik, 4/1982, str. 204-205.

¹¹⁾ Glej: A. Rakar, M. Bogataj, J. Dedek, Analiza poslovne uspešnosti terciarnih dejavnosti, FAGG - Inštitut za komunalno gospodarstvo, Ljubljana 1981.

Organizacija in kadri

Zakonodajalec predvideva, da bo evidenco stavbnih zemljišč vodil občinski upravni organ, pristojen za geodetske zadeve. Razumljivo pa je, da evidenca stavbnih zemljišč ne more biti zgolj dopolnitev ali nadgradnja zemljiškega katastra. Menim, da je treba s to tezo čimprej obračunati. Fond stavbnih zemljišč je specifičen del narodnega bogastva. Po površini pomenijo stavbna zemljišča neznaten del, vendar poteka na njih daleč največji del gospodarskih in negospodarskih dejavnosti.¹²⁾

Zato mora ta evidenca dajati dosti več in dosti kvalitetnejših informacij, kot jih potrebujemo recimo za gospodarjenje z gozdovi ali s kmetijskimi zemljišči.

Evidenca stavbnih zemljišč mora biti torej samostojna, vendar ne neodvisna in izolirana. Organizacijsko jo lahko prevzame občinska geodetska uprava, ni pa to nujno. Zlasti tam ne, kjer imamo pri pridobivanju in urejanju stavbnih zemljišč takšno organiziranost, da obstajajo že samostojne organizacije združenega dela. Realno je torej pričakovati, da bodo organizacijske oblike od občine do občine različne. Pomembno pa je, da bo evidenca stavbnih zemljišč služila neposredno njihovemu upravljavcu. Ta pa bo lahko: samoupravni sklad stavbnih zemljišč, enota za upravljanje stavbnih zemljišč pri komunalni samoupravni interesni skupnosti ali pa stavbnozemljiška skupnost.¹³⁾

Za evidenco stavbnih zemljišč bomo morali nujno ustanoviti posebne referate. Ti bodo praviloma v okviru občinskih ali mestnih geodetskih uprav. Ne moremo pa vnaprej izključiti možnosti, da bi se taki referati organizirali tudi neposredno pri upravljavcu stavbnih zemljišč, pri katerem se bo to izkazalo kot bolj ustrezno. V zvezi s tem je treba tudi čimprej preveriti tezo, po kateri za izvedbo Zakona o stavbnih zemljiščih ne bodo potrebna posebna finančna sredstva.

Poseben problem bodo pomenili pri nastavitvi in vzdrževanju evidence stavbnih zemljišč kadri, točneje njihovo število in strokovna usposobljenost. Če se kot stroka do neke mere lahko še izgovarjamo na resolucijsko omejevanje zaposlovanja v republiških in občinskih organih, pa moramo po drugi strani priznati, da kadrov doslej nismo usposabljali za to. Tudi prve skice novih učbenih programov v zvezi s prehodom na usmerjeno izobraževanje nam ne kažejo ravno rožnate perspektive. Zavedati se moramo, da za ta dela in naloge potrebujemo precej širši profil geodetov, kot smo jih doslej vzgajali. Izključna usmeritev stroke na izmero se že sedaj kaže kot anahronizem. Dopolnitev s planerskimi disciplinami je prinesla osvežitev, vendar je tudi to z vidika gospodarjenja s prostorom dosti premalo, kar se bo verjetno kmalu izkazalo.

Sklep

Vedno večji del narodnega dohodka se bo ustvarjal na razmeroma vedno manjšem območju stavbnih in mestnih zemljišč. Ekonomska nuja bo zahtevala zanj vedno več in vedno kvalitetnejših informacij. Ta težnja je

¹²⁾ Obstaja ocena, da se 86 % celotnega narodnega dohodka ustvarja na komaj 6 % površine SR Slovenije.

¹³⁾ Da ne bo pomot: upravljavec stavbnih zemljišč je le pooblaščen strokovna organizacija, ki pripravlja strokovne osnove in alternativne predloge za delegatsko odločanje. Odločanje samo pa je izključna pravica delegatov, ki jih volijo delovni ljudje in občani. Končne odločitve delegatov lahko tudi ne bodo popolnoma v skladu z ekonomskimi načeli, a to v ničemer ne spreminja smotra evidence stavbnih zemljišč.

razvojna in geodetska stroka bi se je morala čimprej zavedati. Zakonska določila naj nam služijo le zato, da bi določene akcije pospešili, dolgoročna orientacija in usmeritev pa naj bo pre vsam stvar stroke, in ne posameznih normativnih ureditev.

Janko ROZMAN*

MOŽNOSTI AŽURNEGA INFORMIRANJA V OBČINSKEM MERILU Z AVTOMATIZIRANO KARTOGRAFIJO

Za planiranje, pregled in odločanje na vseh ravneh v občini potrebujemo čim več informacij o prostoru in dogajanju v njem. Informacije se lahko dajejo na več načinov: s tabelami, diagrami ali tematskimi kartami. Informacije o prostoru so običajno zbrane v atlasih, v katerih so grafično upodobljene. Grafična upodobitev (predvsem tematska karta) nam omogoča boljšo preglednost, disperznost in lažjo primerljivost. Predvsem časovno primerjanje podatkov je nazornejše v grafični obliki.

Informacije lahko upodobimo z linijskimi, arealnimi in točkovnimi elementi. Pri tem imamo na razpolago več načinov, npr.: migracijske tokove, kartodiagrame, kartograme, znake, areale ipd. Med točkovno locirane pojave prištevamo kartografske znake v ožjem pomenu. Za lažje razumevanje pojava je zelo pomembno, da ga prikažemo z znakom, ki že s svojo obliko opisuje določeno informacijo. To so nazorni kartografski znaki.

Izdelava takšnih atlasov je sorazmerno zamudna in draga. Obsega več faz: zbiranje podatkov, izdelavo redakcijskega načrta, izdelavo kartografskih originalov, reproduksijskih originalov in končno tisk. Temeljni pogoj je seveda obstoj karte občine. Najbolj zamudna je izdelava reproduksijskih originalov. V zvezi s tem pa nastopajo tudi problemi ažuriranja, ki je zaradi zamudnosti in cene oteženo.

Razne računalniške aplikacije in računalniške tehnologije nam danes omogočajo hitrejšo in cenejšo izdelavo takšnih atlasov. V preteklih letih je bilo izdelanih večje število programskih rutin za prikazovanje informacij v prostoru in času, in sicer arealni vzorci in rastri, možnost uporabe različnih linij, kartografskih znakov, diagramov in migracij. Na IGF sta bila v ta namen izdelana katalog nazornih znakov in katalog rastrov. S tem so bile dane osnove za izdelavo računalniških atlasov. Bistvena prednost takšnih atlasov je hitra izdelava in s tem tudi ažurnost informacij.

---

* 61000, YU Ljubljana, Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo
dipl.ing.geodezije
Prispelo za objavo 1983-10-15.

Prednost izdelave takšnih kart je možnost interaktivnega posega pri nastajanju karte. To pa pomeni, da redakcijski načrt ni več tako dokončen in dopušča ustvarjalnost.

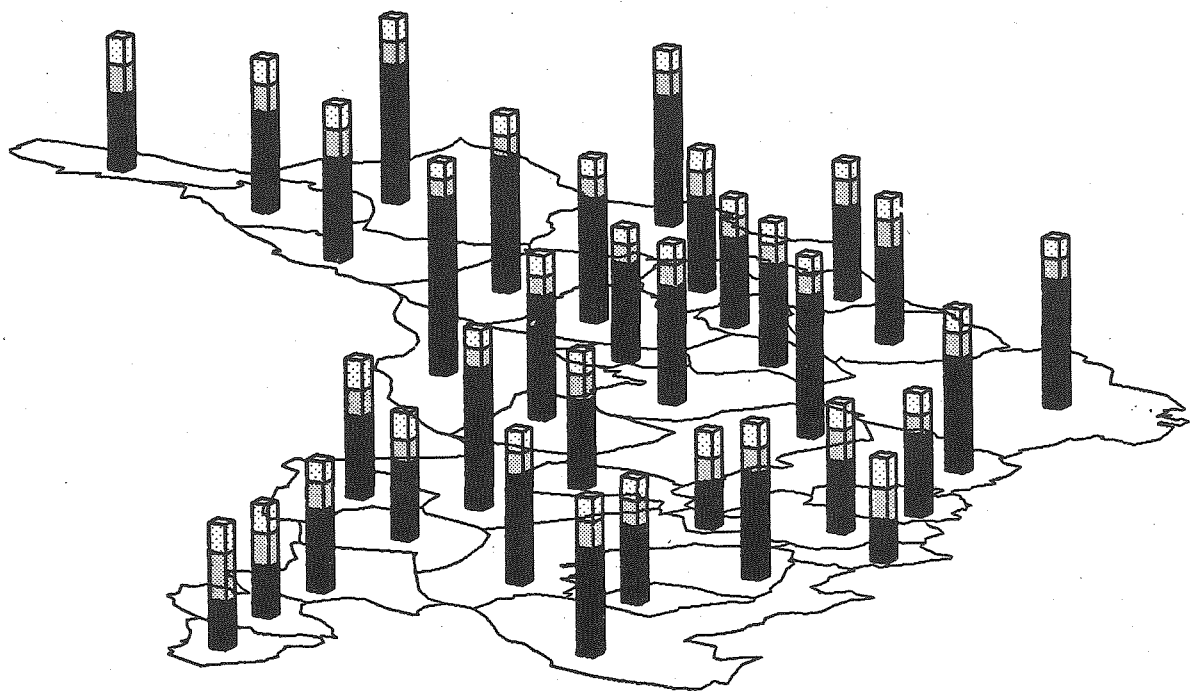
Ažuriranje kart je hitrejše in cenejše, saj zadošča, da preberemo spremenjene podatke in karto ponovno izrišemo.

Strojna in programska oprema nam omogočata, da izdelamo nazorne kartografske znake, ki imajo večjo komunikacijsko vrednost. Tako se poveča čitljivost in razumljivost takšnih kart.

Z uporabo ploterja pa lahko izdelamo tudi barvne originale za barvne tematske karte. S pretisi rastrov, izrisanih na ploterju, lahko dobimo na IGF 343 barv. To pa je dodatna prednost, saj se tako izognemo počasnejšemu in zamudnejšemu rezanju mask za rastriranje.

Problemi pa nastopajo predvsem pri ažuriranju datotek s podatki. Te so pri takšnem načinu izdelave atlasov osnovno gradivo.

Vir: Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj, 1981
Izdala: Geodetska uprava SRS
Izdelal: Institut za geodezije in fotogrametrije,
Ljubljana

ZNAKI

13

IGF

121	
122	
123	
124	
125	
126	
127	
128	
129	
130	

RASTRI

13

IGF

2037	
2038	
2039	
2040	
2041	
2042	
2043	
2044	
2045	
2046	

Kartografski znaki in rastri:

SODELOVANJE GEODETSKE SLUŽBE PRI PRIPRAVI STROKOVNIH PODLAG ZA IZVAJANJE ZAKONA O VARSTVU KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ PRED SPREMINJANJEM NAMEMBNOSTI

Pri izvajanju Zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti (Ur.l. SRS št. 44/82) in Navodil o strokovnih merilih za določitev zemljišč v kategorije (Ur.l. SRS, št. 45/82) sta na velikem delu slovenskega prostora sodelovala tudi Geodetski zavod SRS in Prostorsko-informacijski center GZ SRS s strokovnim delom pri kategorizaciji kmetijskih zemljišč.

Glede na raznoličnost obravnavanega prostora in glede na specifičnosti posameznih obdelanih območij smo si pridobili bogate izkušnje, ki nam bodo koristile pri nadaljnjem postopku planiranja v posameznih občinah, nekatere naše izkušnje pa bi želeli sporočiti uporabnikom izdelanih evidenc.

Takoj na začetku se zastavi vprašanje izdelave preglednih katastrskih načrtov (PKN), ki nam služijo kot kartna osnova za izdelavo evidence kmetijskih zemljišč po kategorijah. PKN se izdeluje na prozorni foliji v formatu in merilu TTN 1:5000, saj le-ta zadovljivo približa parcelno stanje topografiji. Metodologija izdelave PKN je odvisna predvsem od razpoložljivih finančnih sredstev, kar pomeni v končni fazi kvaliteto izdelanih načrtov, njihovo natančnost in kompatibilnost s TTN 5.

V SR Sloveniji se uporabljata dva načina izdelave PKN, in sicer:

- po enostavnejši metodi, ki pomeni pomanjšavo in delno vklapljanje večjih grup parcel na situacijo predvsem po mejah katastrskih občin (k.o.);
- po zahtevnejši metodi, ki pomeni prerisovanje parcelnega stanja, usklajenega s situacijo. Pri tehnologiji enostavnejše izvedbe PKN z rezanjem in sestavljanjem grup parcel ter s potrebnim dorisovanjem prihaja do odstopanj (predvsem na mejah k.o.) med parcelnim stanjem in med situacijo na TTN 5, ki jih sproti odpravljamo z lokalnim vklapljanjem obeh načrtov.

Kot delovni original za izris strokovnih podlag nam služijo ozalidne kopije TTN 5, na katerem se opredeljuje tip krajine.

Le-ta vsebuje:

1. pedosekvenca (1-5), ki pomenijo enako ali podobno litološko osnovo,
2. razvrstitve kmetijskih zemljišč v posamezne kategorije (I-VIII).

Upoštevani so elementi naravnih danosti, in sicer

- nadmorska višina,
- nagib zemljišča in osončenje,
- pedološke lastnosti tal,
- klimatske razmere.

Pri izdelavi uporabljamo TTN ali topografske karte v večjem merilu oziroma DMR in njegove aplikacije, pedološke, geolitološke in klimatske karte ter v veliki meri aeroposnetke (za določanje dejanske izrabe zemljišč je primernejše večje merilo).

Naslednja faza dela je prenos kategorij kmetijskih zemljišč v PKN.

Parcela kot osnovna prostorsko locirana ter hkrati tudi pravna enota je osnova zemljiškega katastra, zato smo se tudi mi odločili v skladu z

---

*61000, YU Ljubljana, Geodetski zavod SRS
dipl.inž .geod. Prostorsko-informacijski center
Prispelo za objavo 1983-10-15.

navodili, da bomo skušali prikazane podatke čimbolj vezati na to celico.

Na PKN najprej razmejimo gozdove od kmetijskih zemljišč na podlagi aeroposnetkov in gozdnogospodarskih načrtov, ki so osnova za gospodarjenje z gozdovi. V kmetijski prostor prenašamo kategorije kmetijskih zemljišč smotrno in jih lokalno vklapljam v situacijo tako, da se praviloma prilagajamo parcelnemu stanju.

Na PKN se prenesejo v končni fazi še pedosekvence iz delovnih originalov in s tem je prenos v PKN oziroma grafična obdelava končana.

Navodilo zahteva še izdelavo opisnega in numeričnega dela elaborata. V enem od poglavij so numerične analize kategorij kmetijskih zemljišč in med temi bilancami površin je tudi delež I. in II. kategorije najboljših kmetijskih zemljišč v občini ter delež zemljišč, na katerih so na podlagi proučitve naravnih danosti predvidene melioracije. Ta zemljišča se v družbenem planu občine trajno namenijo za kmetijsko proizvodnjo (10. člen Zakona o kmetijskih zemljiščih - Ur.l. SRS, št. 1/79, 11/81). Sodijo v prvo območje kmetijskih zemljišč (Navodila o razvrstitvi kmetijskih zemljišč v družbenem planu občine - Ur.l. SRS 22/81), v katero se v skladu z navodilom razvrstijo še ostala kvalitetna proizvodna zemljišča.

V drugo območje kmetijskih zemljišč se razvrstijo vsa druga kmetijska zemljišča. Razvrstitev kmetijskih zemljišč je sestavni del prostorskega dela družbenega plana občine, s katerim se namenijo zemljišča za potrebe kmetijstva in gozdarstva.

Prav tako je razvrstitev kmetijskih zemljišč podlaga za razvojne usmeritve kmetijske proizvodnje z dolgoročno opredelitvijo planske rabe kmetijskih zemljišč, na katerih naj se po ožjih kmetijskih kompleksih predvidijo kulture, način proizvodnje, intenziteta rabe... Hkrati naj ta način predvidi tudi ukrepe, ki so potrebni za izvajanje takšne dolgoročne usmeritve.

Grafični prikaz teh razvojnih usmeritev bo agrokarta; s tem bo ustvarjena dolgoročna podlaga za kontinuirano planiranje kmetijske proizvodnje v občini.

Še enkrat bi opozorila na razhajanje, ki smo ga zasledili med zemljišči, ki se v zemljiškem katastru vodijo kot katastrska kultura gozd in jih je povprečno vedno manj kot tistih, s katerimi gospodarijo gozdna gospodarstva.

Vzrok je v tem, da se po Zakonu o gozdovih (Ur.l. SRS, št. 16/74) štejejo h gozdovom zemljišča, ki so porasla z godnim drevjem (ne glede na vrsto rabe, ki je evidentirana v zemljiškem katastru). Glede na to da se nedosledno izvaja revizija zemljiškega katastra (Zakon o zemljiškem katastru, Ur.l. SRS, št. 16/74), ostajajo v zemljiškem katastrskem operatu še vedno kmetijske, in ne gozdne površine. Tu bi bila potrebna večja prožnost in usklajenost gozdnih gospodarstev z občinskimi geodetskimi upravami, kar bi prispevalo k ažuriranju katastrskega stanja.

Zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti je v zadnjem trenutku posegel v dogajanje v prostoru in s tem zavaroval najboljša kmetijska zemljišča za proizvodnjo hrane. Toda te ugotovitve so za nekatere sfere interesentov prostora nerazumljive ali pa jih zavestno odklanjajo. Gre predvsem za razmerje med interesi kmetijstva in interesi urbanizma v prostoru, ki še vedno obravnava ves še nepozidani prostor enakovredno, ne glede na kvaliteto zemljišč.

V mnogih primerih opazamo širjenje urbanih centrov na najboljša kmetijska zemljišča I. in II. kategorije, kar pomeni ugodno rešitev za urbanistične posege in kratkoročno planiranje namena kmetijskega prostora. V preteklosti je bilo storjenih že dovolj napak v škodo kmetijskemu prostoru, zato je nujno spremeniti miselnost uporabnikov prostora.

Vloga kmetijske zemljiške skupnosti kot nosilca kmetijskozemljiške politike v občini se je z intervencijskim zakonom povečala in prispevala k njegovemu uresničevanju.

Z novo zakonodajo (osnutku treh zakonov s področja poseganja v prostor), ki je sedaj v razpravi, je treba dosledno opredeliti varovanje kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, ki je bilo sproženo z intervencijskim zakonom. Režim omenjenega zakona je treba v okviru širše družbene odgovornosti do gospodarjenja s prostorom ohraniti do sprejetja dolgoročnih planov v občinah.

Kategorizacija kmetijskih zemljišč na preglednih katastrskih načrtih v merilu 1:5000 pomeni novo evidenco, ki bo v doglednem času izdelana za celotno območje SR Slovenije.

Zastavlja se vprašanje vzdrževanja evidence, kar je povezano tudi z vzdrževanjem samega PKN. Samo ažurna evidenca je evidenca v pravem pomenu besede, zato se bo treba dogovoriti o (npr. vsakoletnem) evidentiranju spremenjenih podatkov. V te namene bo treba določiti izvajalca, ki bi lahko bila Geodetska uprava občine, saj ima na tem področju dovolj strokovnih izkušenj.

Koncepcija razvoja zemljiškega katastra, predvidena v Zakonu o zemljiškem katastru, predvideva poleg osnovne evidence zemljiškega katastra z lastninsko-davčno funkcijo še evidenco zemljiškega katastra s prostorsko funkcijo.

Nastavitev prostorskega katastrskega operata (PKO) bi morala biti v SR Sloveniji že v celoti izvedena, vendar je vse ostalo le pri zasnovi. Nastavitev PKO obsega grafični del in spremno dokumentacijo.

Z izdelavo PKN v merilu 1:5000 so občine pridobile kompatibilno podlago za ustrezno natančnost uporabe v občinskem merilu. PKN lahko imamo za prvo oleato osnovi TTN 5, na njej pa dograjujemo nove oleate z novimi vsebinami. Zaradi pravnega pomena, ki ga ima podatek, vezan na parcelo, je treba v PKO prevzemati podatke, ki so prostorsko točno definirani. To so predvsem podatki o režimu uporabe oziroma o namembnosti zemljišč, določeni s predpisi in drugimi pravnimi akti, ter podatki o teritorialni pripadnosti upravnim, statističnim in drugim teritorialnim enotam glede na lokacijo nepremičnine.

Nedvomno sodi v PKO kategorizacija kmetijskih zemljišč, v naslednji fazi pa območja kmetijskih zemljišč kot sestavni del prostorskega dela družbenega plana občine.

V začetni fazi bi bilo vodenje in prikazovanje podatkov PKO grafično, v naslednji fazi pa bi postopoma prehajalo na računalniško vodenje.

Seveda se ob nastavitvi PKO zastavlja še kopica vprašanj, morali pa bi začeti graditi PKO postopoma. Evidence o kmetijskih zemljiščih, ki nastajajo, bi že bile naslednji korak za pridobitev nove bistvene funkcije zemljiškega katastra na področju planiranja in urejanja prostora.

POSKUS NASTAVITVE EVIDENCE OBSTOJEČE RABE POVRŠIN V OBČINI NOVA GORICA S Poudarkom NA RAZMEJITVI GOZDNIH ZEMLJIŠČ OD OSTALE RABE

1. UVOD

Zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti (Ur. l. SRS, št. 44/82), ki je začel veljati 1.1.1983, je obvezal vse občine v Sloveniji, da se lotijo sprememb in dopolnitev družbenega plana v skladu z njim in v skladu z Navodilom o strokovnih merilih za določitev zemljišč v kategorije (Ur. l. SRS, št. 45/82). Kmetijska zemljišča se po omenjenem zakonu opredelijo in prikažejo numerično in grafično na preglednih katastrskih načrtih v merilu 1:5000, če teh načrtov ni, pa na temeljnih topografskih načrtih v merilu 1:5000.

Planske in geodetske službe po občinah so dobile težavno nalogo, naj z razpoložljivimi geodetskimi evidencami in kartografskimi podlogami opremijo inventarizacijo prostora tako natančno, da jo bo mogoče prikazati na preglednih katastrskih načrtih v merilu 1:5000.

V tem referatu bi radi na kratko prikazali uporabo različnih evidenc o izrabi prostora predvsem o površinah, poraščenih z gozdom, ki smo jih v naši občini uporabili pri izdelavi spremembe družbenega plana občine.

Najprej je bilo namreč treba na temeljnih topografskih načrtih in preglednih katastrskih načrtih prikazati gozdne površine. Šele z izločitvijo le teh smo dobili "ostale" površine, ki so bile nato v skladu z navodilom razvrščene v posamezne kategorije od I do VIII.

2. KRITERIJI ZA IZBIRO EVIDENCE

Pri določanju površin, poraščenih z gozdom, smo kot kriterij za izbiro ustrezne evidence upoštevali:

- 2.1. ažurnost podatkov evidence,
- 2.2. natančnost in grafičen prikaz podatkov evidence.

Uporabili naj bi tako obdelane podatke, da bi bil prikaz na PKN dovolj natančen in obenem dovolj enostaven oziroma hiter. Roki, ki so bili v naši občini postavljeni za izdelavo in sprejem spremembe družbenega plana, so bili namreč zelo kratki, saj smo morali v šestih mesecih izdelati vse strokovne osnove, všteti PKN. Občina pa meri 60526 ha in to pomeni 120 listov TTN oz. PKN.

2.3. Opredelitev in prikaz kmetijskih zemljišč v zaraščanju v evidenci
Navodilo o strokovnih merilih za določitev zemljišč v kategorije namreč narekuje, da se ta zemljišča opredelijo v posebni VI. kategoriji. Opredelitvi teh površin smo posvetili še posebno pozornost predvsem zaradi tega:

- a) Numerična obdelava teh površin po teritorialnih enotah bo eden glavnih kazalcev deagrarnizacije na posameznih območjih občine.
- b) Na agrokarti kot sestavnem delu dolgoročnega plana občine bo vsaj za večino teh območij določena namembnost za kmetijstvo oziroma za gozdarstvo. Prednost naj bi imelo kmetijstvo, zato pomenijo te površine potencial za širitev kmetijske proizvodnje (na flišnih tleh predvsem za

---

* 65000, YU Nova Gorica, Zavod za družbeno planiranje
občine Nova gorica
dipl.ing.geodezije
Prispelo za objavo 1983-10-15.

vinogradništvo in sadjarstvo, na kraških plitvejših tleh pa za pašništvo).

- c) Na ta območja se vsaj v bližini naselij lahko širi urbanizacija, saj so bile ravno nove površine za poselitev z novim Zakonom o kmetijskih zemljiščih najbolj okrnjene.

3. IZBIRA EVIDENCE

Za prikaz gozdnih površin smo imeli na razpolago te evidence:

- 3.1. strokovne osnove prostorskega dela srednjeročnega družbenega plana občine,
- 3.2. zemljiški kataster,
- 3.3. gozdnogospodarske načrte,
- 3.4. temeljne topografske načrte z neredresiranimi aerofotoposnetki, povečanimi v približno merilo 1:5000.

- 3.1. Najprej smo izločili kot neuporabne za te potrebe strokovne osnove prostorskega dela srednjeročnega družbenega plana občine. Izdelane so bile namreč v skladu z Odlokom o obvezni enotni metodologiji in minimumu obveznih enotnih kazalcev, ki so potrebni za pripravljanje, sprejemanje in uresničevanje planov (Ur.list SFRJ, št. 27/79) ter v skladu z navodili za uporabo obveznih enotnih kazalcev. Le-ta pa so narekovala opredelitev in grafični prikaz kazalcev prostorskega razvoja v večini primerov na topografskih kartah v merilu 1:25.000.

Prenos podatkov s topografskih kart v merilu 1:25.000 na temeljne topografske načrte v merilu 1:5000 seveda ni mogoč, in smo bili prisiljeni kazalce 9010 do 9012, to je gozdno zemljišče, ponovno opredeliti. Zaradi tako neusklažene oziroma kratkoročno zastavljene zakonodaje so bile komaj tri leta stare evidence, ki so bile izdelane za pripravo, uskladitev in sprejem srednjeročnega družbenega plana in v katere je bilo vloženo veliko dela in sredstev, že pri spremembi plana neuporabne.

- 3.2. Zemljiški kataster ni bil najbolj primeren za prikaz in izločitev gozdnih površin predvsem iz dveh razlogov:
  1. podatki niso najbolj ažurni;
  2. grafični prikaz gozdnih površin na PKN bi bil zelo zamuden, saj bi bilo treba za vsako parcelo preveriti izrabo oziroma kulturo v parcelnem seznamu in nato vse gozdne parcele na načrtu ustrezno grafično prikazati (npr. pobarvati).
- 3.3. Tretja evidenca, kinam je bila na razpolago, so bili gozdnogospodarski načrti, vendar pa ti niso izdelani za celotno območje naše občine. Z gozdovi na večjem delu občine gospodari Soško gozdno gospodarstvo Tolmin, ki ima v skladu z Zakonom o gozdovih izdelane gozdnogospodarske načrte.

Za gozdove na območju Krasa in v delu Vipavske doline, s katerimi gospodari Zavod za pogozdovanje in melioracije Krasa Sežana, pa ti načrti še niso izdelani. Neenotnost evidence za celotno območje občine je bila glavna pomanjkljivost in odločilni razlog, da teh podatkov nismo uporabili, čeprav je grafični prikaz gozdnih površin v teh evidencah razmeroma ustrezen. Gozdovi so v gozdnogospodarskih načrtih prikazani na pomanjšanih katastrskih načrtih v merilu 1:10.000 in je prenos na PKN še vedno dovolj natančen in tudi hiter.

Pomemben razlog, zaradi katerega sta bili izločeni evidenci zemljiškega katastra in gozdnogospodarskih načrtov, pa je neustrezna opredelitev kmetijskih zemljišč v zaraščanju v teh evidencah.

Kmetijska zemljišča v zaraščanju so v elaboratu zemljiškega katastra v večini primerov še vedno operdeljena kot kmetijska zemljišča, gozdarji pa so jih v skladu z zakonom o gozdovih že prišteli med gozdne površine.

Opravili smo primerjavo številčnih podatkov za gozdnogospodarsko enoto Brda, ki obsega 14726,20 ha površine, s podatki zemljiškega katastra in ugotovili, da je v gozdnogospodarskih načrtih opredeljenih kot gozd 225 ha ali 1,5 % več površin kot v zemljiškem katastru.

- 3.4. Po takšni nestrokovni presoji in izločitvi različnih evidenc so nam ostali kot najprimernejši za opredelitev in prikaz gozdnih površin in površin v zaraščanju temeljni topografski načrti v merilu 1:5000. Le-ti imajo kot edina izmed razpoložljivih evidenc ločeno prikazani z različnimi topografskimi znaki dve "vrsti" gozdov - strnjene gozdne površine, na katerih se redkejši gozd prepleta z grmičevjem. Slednje smo uvrstili po primerjavi z aerofotoposnetki v VI. kategorijo.

Ažurnost podatkov smo na "starejših" topografskih načrtih izboljšali s primerjavo z novejšimi aerofotografskimi posnetki, ki so bili povečani v približno merilo 1:5000. Vse načrte so tudi pregledali gozdarji, ki delajo na terenu, in pospeševalci kmetijske službe. Tako so bile vrisane tudi vse novejšje krčitve gozdov oziroma nova pogodena zemljišča. Načrti so bili v fazi razgrnitve in usklajevanja spremembe družbenega plana predani tudi krajevnim skupnostim. Njihove pripombe, ki so se večkrat nanašale tudi na površine, označene kot gozd in VI. kategorija, so bile obravnavane v posebni strokovni komisiji. Vse sprejete pripombe so bile dodatno vnesene na načrte.

Tako opredeljene ter večkrat kontrolirane in popravljene površine gozdov in VI. kategorije so bile prenesene na predlagane katastrske načrte. Prenos TTN na PKN je dovolj točen in hiter s parcialnim vklapljanjem obeh načrtov.

4. SKLEP

Že ob nastajanju strokovnih osnov sprememb družbenega plana občine, ko smo tesno sodelovali z nosilci osnovnih evidenc o izrabi prostora, to je z Geodetsko upravo, gozdnogospodarskimi ter kmetijskimi organizacijami in skupnostmi, je bil sklenjen dogovor, naj se po sprejetju kategorizacije in spremembe družbenega plana občine evidence pri različnih nosilcih uskladijo.

Po prvih dogovorih s predstavniki gozdnogospodarskih organizacij bo uskladitev njihovega elaborata s strokovnimi osnovami družbenega plana razmeroma lahko izvesti, razne manjše korekcije po terenskih ogledih pa bodo še vedno mogoče in potrebne. Dogovorjeno bo tudi enotno nadaljnje vzdrževanje evidenc. Teže bo pri uskladitvi podatkov zemljiškega katastra, saj Zakon o zemljiškem katastru zahteva, naj se spremembe kulture parcel izpeljejo samo po terenskem ogledu. Vseeno bomo poskusili neskladje v katastrskem elaboratu in elaboratu družbenega plana postopoma v čim večji meri odpraviti.

Poudariti moramo zelo veliko uporabnost aerofotoposnetkov v merilu 1:5000. Dogovor o uskladitvi evidenc z gozdarji je bil dosežen prav zato, ker smo pri našem delu uporabljali skupno s TTN tudi te posnetke. Nepogrešljivi so bili tudi pri določanju kategorij kmetijskih zemljišč, pri čemer je obstoječa kmetijska izraba površin odločilnega pomena, ter pri določanju že pozidanih območij (stavbe in funkcionalna zemljišča stavb). Za naše nadaljnje vzdrževanje in dopolnjevanje stavbnih osnov bi nove, čeprav nedresirane aerofotoposnetke potrebovali vsaj vsakih 5 do 10 let. Zato menimo, da bi bilo treba nadaljevati ciklično aerosnemanje v takšnem merilu, ki bi povečavo posnetkov do merila 1:5000 še omogočalo.

Usklajenost evidenc pri različnih nosilcih in ustrezna izbira kartografske podloge za prikaz podatkov evidence, ki je dovolj natančna in uskla-

jena z ostalimi prostorskimi evidencami (ROTE, EHIŠ, pregledni kataster komunalnih naprav), nam jamčita, da bodo strokovne osnove prostorskega dela družbenega plana občine tudi sestavni del katastrskega prostorskega elaborata in računalniško obdelanega prostorskega informacijskega sistema občine.

S tem bodo zagotovljeni njihovo stalno vzdrževanje, nadaljnja, predvsem numerična obdelava ter vsestranska uporabnost za različne ravni urbanističnega in prostorskega načrtovanja in planiranja.

Milan NAPRUDNIK*

RAZPRAVA NA 16. GEODETSKEM DNEVU

Če smo proglasili 15. geodetski dan o sicer pomembni temi evidenca nepremičnin za jubilejnega, je značilnost današnjega srečanja vključevanje geodetske službe in dejavnosti v uresničevanje politike na področju družbenega sistema informiranja in urejanja prostora, kar smo letos verificirali v Skupščini SR Slovenije.

Lahko tudi zatrdimo, da je kvaliteta današnje in včerajšnje razprave v medsebojnih konfrontacijah, ki lahko samo pripomorejo k razjasnjevanju v polemikah, s katerimi se že nekaj časa soočamo. Znanе sō polemike med geodetsko upravno vejo in geodetskimi organizacijami združenega dela, v upravni sferi razčiščevanja med organi družbenega planiranja, statistike in geodezije ter končno že precej časa trajajo konfrontacije med "proizvajalci" podatkov in uporabniki.

Razprava o teh vprašanjih ni bila obsežna, bila pa je kvalitetna in konstruktivna, predvsem pa v času, ko prevzemamo pomembne odgovornosti za uresničevanje Zakona o družbenem sistemu informiranja in zakonov s področja urejanja prostora.

Na Republiško geodetsko upravo je bilo naslovljenih več pozivov glede na njene naloge in odgovornosti. Prav gotovo prevzema Republiška geodetska uprava pomembne odgovornosti, naredili pa bi neodpustljivo napako, če ne bi znali te odgovornosti deliti z drugimi nosilci v sistemu informiranja in končno tudi s subjekti v procesu planiranja - z uporabniki. Mislím, da je treba poziv, naj Republiška geodetska uprava predloži Analizo dolgoročnih razvojnih možnosti v razpravo tudi Zvezi geodetov Slovenije, komentirati takole:

- Dejstvo je, da je Republiška geodetska uprava v letu 1980 predložila Izvršnemu svetu podrobno analizo o razvojnem obdobju 1965-1980 s predlogi za nadaljnji dolgoročni razvoj. Predložitev tega gradiva ni bila vezana na formalno obveznost in rok, pripravili smo ga zaradi spoznanja, da to potrebujemo. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je sprejel usmeritve, njihovo verifikacijo pa smo dobili tudi v pristojnih odborih Skupščine SR Slovenije.

---

* 61000, YU Ljubljana, Republiška geodetska uprava
dipl.ing.geod., direktor RGU
Prispelo za objavo 1983-10-20.

- Pomembno je, da v tem obdobju pripravijo to tudi drugi subjekti, da lahko pride do kvalitetne konfrontacije z argumenti. Republiška geodetska uprava bo seveda aktualizirala svojo analizo, pričakujemo pa, da bodo takšne analize pripravili tudi organi, zadolženi za področje družbenega in prostorskega planiranja.
- Tako pripravljene bomo lahko kvalitetno razpravljali in se odzvali pobudi Zveze društev urbanistov Slovenije, naj bi z Zvezo geodetov Slovenije organizirali razpravo o nalogah pri vodenju podatkov in evidenc za urejanje prostora.

Republiška geodetska uprava bo proučila vse pobude, ki so jih dali razpravljalci, hkrati pa predlagamo, naj bi Zveza geodetov:

1. organizirala do konca leta okroglo mizo za pripravo programa izvedbe današnjih sklepov, za katero bi morali sestiti vsi, ki prevzemajo obveznosti za izvajanje obravnavanih zakonov;
2. organizirala v letu 1984 okroglo mizo o tem, kako se uresničujejo stališča in sklepi, sprejeti na 16. geodetskem dnevu.

GEODETSKA SLUŽBA KOROŠKIH OBČIN PRI OPRAVLJANJU DEJAVNOSTI
DRUŽBENEGA SISTEMA INFORMIRANJA

K temi letošnjega geodetskega dneva, ki je aktualna kot vse doslej, bi želel prispevati nekaj spoznanj in novosti pa tudi nekaj dejstev in problemov, ki geodetsko službo treh koroških občin vključujejo in povezujejo v dejavnost družbenega sistema informiranja.

Tako kot v celotnem slovenskem prostoru so tudi občine koroške regije vsa leta doslej doživljale dinamičen družbenoekonomski in prostorski razvoj. Vse bolj aktualna postajajo vprašanja smotrnega urejanja kraji-
ne in zaščite kmetijskih površin ter drugih naravnih danosti. Breme urbanizacije nosijo tri doline: Mežiška, Dravska in Mislinjska, v katerih pa so tudi najbolj dragocena zemljišča.

Zaradi tega postajajo podatki - vsestranske informacije o prostoru vse pomembnejši element njegovega urejanja, posebno v zadnjem ob-
dobju, ko v občinah na različnih ravneh potekajo aktivnosti za izdelavo in sprejemanje občinskih prostorskih planov, ki naj bi na podlagi obstoječega stanja in predvidene smeri razvoja dolgoročno in celovito usmerjali prostorski razvoj v posamezni občini in regiji kot celoti.

V teh dejavnostih skuša aktivno sodelovati tudi geodetska služba kot nosilka dejavnosti DSI s področja zemljiške politike in urejanja prostora. Pri tem se zaveda svoje vloge pri izdelavi in izvajanju ustreznih prostorskih evidenc, zbiranju in obdelavi podatkov o prostoru za njegovo urejanje, načrtovanje, gradnjo in upravljanje. V te namene je medobčinska geodetska služba v Slovenj Gradcu v sodelovanju z Inštitutom za geodezijo in fotogrametrijo v Ljubljani v zadnjem obdobju izdelala in izdala številna tematska kartografska gradiva z vsestranskimi informacijami o prostoru.

Ob tem je navezala sodelovanje in pridobila številne uporabnike, katerih dejavnost obsega upravljanje prostora. Zbrane in kartografsko obdelane informacije so v mnogočem prispevale in prispevajo k doslednejšem urejanju zadev na različnih področjih pravnega in fizičnega urejanja odnosov v prostoru. Pri tem naj omenim le nekatere obdelave, ki so imele med uporabniki v koroškem prostoru poseben odziv in s katerimi si je geodetska služba utrdila vlogo informacijske službe v DSI.

Gre za tri publikacije vezanih občinskih tematik, PUBLIKACIJE OBČIN DRAVOGRAD, RADLJE OB DRAVI IN SLOVENJ GRADEC V PROSTORU. V njih je sistematično obdelana in prikazana vrsta aktualnih informacij o tem prostoru, od prostorskih teritorialnih enot, obstoječe infrastrukture, poselitve prebivalstva do kmetijskih in gozdarskih tematik z elementi urejanja prostora v zvezi z zakoni, ki posegajo v prostor.

Strokovna in materialna naložba se je izkazala v vseh pogledih upravičena in koristna, utrdila je spoznanje in potrebo po nadaljnjem dopolnjevanju zbranih informacij.

S posebnim zanimanjem in interesom pa je bila sprejeta med uporabniki v regiji publikacija ROTE in EHIŠ občine Slovenj Gradec kot dopolnitev nedavna osnovane nove evidence ROTE in EHIŠ, ki smo jo v Sloveniji uspešno uveljavili ob zadnjem popisu prebivalstva. Tudi to publikacijsko gradivo je vir številnih in kvalitetnih prostorskih informacij. Namenjeno je širokemu krogu uporabnikov in je dragocen pripomoček za SLO in DS v občini in v krajevnih skupnostih, za organe državne uprave, šole, zdravstve-

* 62380, YU Slovenj Gradec, Medobčinska geodetska uprava
ing.geodezije, načelnik MGU
Prispelo za objavo 1983-10-20.

no službo in druge službe pri opravljanju njihovega dela. Uporabno širino publikacije deloma omejuje le stopnja zaupnosti kartografskega gradiva.

Vsi ti in drugi rezultati dela, s katerimi se vključuje geodetska služba koroških občin v DSI, pa ne pomenijo, da smo zadovoljni s storjenimi koraki, premiki, prilagajanji družbenim potrebam; soočamo se tudi s problemi.

Tako kot na številnih drugih področjih tudi v geodetski službi ugotavljamo, da sistem zbiranja, obdelave, vodenja, izkazovanja in posredovanja podatkov - informacij še vedno ni tako organiziran, izoblikovan in tudi usposobljen, da bi lahko povsem zadovoljil družbene potrebe. Še vedno nam manjka kvalitetnih podatkov ob pravem času in na pravem mestu, pa tudi informacij o zemljišču, parceli, njeni površini, vrsti rabe, bonitetnem razredu in njihovi verodostojnosti glede na stanje v naravi.

V vrsti vodenih podatkov s področja zemljiškega katastra še vedno ne moremo dati družbi realnih informacij, s koliko kmetijskimi površinami resnično razpolagamo v danem trenutku, koliko jih je neobdelanih, koliko je poraščenih z gozdovi, kakšen je realni katastrski dohodek in tako dalje. Zakoni s področja zemljiške in prostorske politike čedalje bolj aktualizirajo to problematiko tudi na območju koroške krajine.

V zadnjem obdobju smo v zakonu določili, da je treba vključiti matično številko občanov v evidenco zemljiškega katastra, da bi s tem razširili njihovo uporabnost glede na druge informacije, ki se navezujejo na te evidenco. Ob tem pa že nastajajo problemi s tekočim vzdrževanjem in povezovanjem z drugimi uporabniki, ki jih zakon ne zavezuje k sodelovanju.

Po drugi strani imamo izdelane evidenco in zbrane informacije, ki jih nismo mogli dovolj kvalitetno plasirati uporabnikom in ostajajo vse bolj same sebi namen. Gre za evidenco zbirnega katastra komunalnih naprav, ki v Koroški zajema vsa občinska središča, in novejšo evidenco DMR.

Dalje menim, da v geodetski službi kljub relativni odprtosti informacij še vedno nismo storili vsega pri podružbljanju vodenih evidenc. Načelo javnosti in dosegljivost nekaterih informacij oziroma kartnih gradiv sta zaradi določene zaupnosti morda še vedno preveč omejena.

Z vsemi temi in še drugimi vprašanji se bomo morali v geodetski službi v prihodnosti spoprijeti, da bi lahko povsem zadovoljili družbene potrebe po vključevanju v DSI. Pravkar sprejeti Zakon o družbenem sistemu informiranja nalaga republiški in občinskim geodetskim službam v tem oziru posebne odgovornosti in dolžnosti. Pravočasna in ustrezna izvedba naših nalog je pogoj za uresničitev obveznosti drugih nosilcev informacijskega sistema.

Tega se v koroških občinah zavedamo. V danih okoliščinah načrtujemo nadaljnji razvoj geodetske informacijske službe kot sestavine DSI s hitrejšim uvajanjem računalniške tehnologije na področja dela, ki jih še ni zajela. Razširiti bo treba sodelovanje z vsemi potencialnimi uporabniki in soustvarjalci evidenc zemljiškega katastra kot tudi evidenc ostale geodetske vsebine. To so predvsem: zemljiška knjiga, davčne službe, koroški gozdarji in kmetijci.

Računalniška oprema firme PACKARD, s katero se je medobčinska geodetska uprava v Slovenj Gradcu opremila letos omogoča geodetski službi v regiji vključevanje v družbene tokove na tem področju. Zavedamo se prehodnih težav z uvajanjem kadra, s pripravo programskih osnov in z materialnimi potrebami v zvezi s tem. Prepričani pa smo, da bomo z nadaljnjim uspešnim sodelovanjem z Republiško geodetsko upravo, geodetskimi delovnimi organizacijami in geodetskimi upravami v Sloveniji, ki so računalniško tehnologijo obdelave evidenc že uvedle ali pa jo uvajajo, v določenem časovnem obdobju bistveno prispevali h gradnji DSI v koroški regiji, s tem pa k nadaljnjemu uveljavljanju vloge geodetske službe v tem prostoru.

ZAKLJUČKI 16. GEODETSKEGA DNEVA

Na 16. geodetskem dnevu dne 14-15/10-1983 v Novem mestu so na podlagi referatov in javne razprave sprejeta tale priporočila:

1. Po Zakonu o družbenem sistemu informiranja je geodetska služba opredeljena kot informacijska služba. Izhajajoč iz zakona, je nujno doseči standardizacijo obstoječih in novih evidenc, opredeliti se o nosilcih osnovnih evidenc, določiti minimalne vsebine ter mesto in vlogo zbirnih evidenc.
Priporočamo geodetski službi in drugim službam, naj pospešijo delo in ga dokončajo v roku, ki je določen z zakonom.
2. Preveriti je treba cilje in vsebino geodetskih evidenc, jih uskladiti s potrebami uporabnika in oceniti stanje na kadrovskem, organizacijskem, tehničnem in tehnološkem področju. Pri tem je zlasti treba posvetiti večjo pozornost strukturi kadrov, opremi itd.
3. Priporočamo, naj geodetska služba tako na republiški kot na občinski ravni sodeluje v posameznih fazah procesa družbenega sistema informiranja.
4. Večjo pozornost je treba posvetiti raziskovalnemu delu za nova področja dela, vzgoji in izobraževanju novih kadrov ter permanentnemu izobraževanju obstoječega kadra.
5. Skupno z uporabniki naj se opredelijo obvezni standardi za različne ravni definicije lokacije, kar je osnovna naloga geodetske službe in obvezna osnova za druge nosilce osnovnih evidenc.

PREDSEDSTVO ZGS

NOVI PREDPISI, RAZISKAVE, KNJIGE, PUBLIKACIJE

POVRŠINE OBČIN IN KATASTRSKIH OBČIN V SR SLOVENIJI po podatkih zemljiškega katastra, stanje 31.12.1982; rezultati raziskovanj, izdala Republiška geodetska uprava in Zavod SR Slovenije za statistiko, oktober 1983.

Publikacijo so pripravili delavci Republiške geodetske uprave in Zavoda SR Slovenije za statistiko po podatkih občinskih upravnih organov, pristojnih za geodetske zadeve.

Publikacija ima tole vsebino: uvod, pojasnila, površine upravnih občin in število katastrskih občin v SR Sloveniji, površine upravnih občin in katastrskih občin SR Slovenije, abecedni seznam katastrskih občin SR Slovenije in seznam katastrskih občin SR Slovenije po naraščajoči šifri.

Koristna in uporabna publikacija je bila tiskana v 500 izvodih in jo lahko kupite v Republiškem arhivu geodetske dokumentacije Šaranovičeva 12, Ljubljana. Cena za en izvod je 300 dinarjev.

J. Rotar

TOPOGRAFIJA S TEMELJI KARTOGRAFIJE, avtor Zvonimir GORJUP, ing.geodezije. Založba Univerzum, Ljubljana 1983, 153 strani. Učbenik za študente na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo - katedra za splošno ljudsko obrambo.

Avtor že v uvodu k učbeniku ugotavlja, da karta v sedanjem času ni več samo pripomoček za orientacijo, temveč je informativno-komunikativno sredstvo tako za vojaške kot tudi za civilne potrebe. Zato učbenik ni namenjen samo študentom SLO, temveč vsem tistim, ki se ukvarjajo z obrambnimi pripravami, in tudi tistim, ki uporabljajo karte pri svojem delu.

Razdeljen je na pet osnovnih poglavij: osnove kartografije, uporabna topografija, fotogrametrija, vodenje delovne karte in organizacija geodetske službe v SFRJ. Opremljen je s skicami, fotografijami in nekaj barvnimi kartami.

Posebne pozornosti je vredno poglavje Vodenje delovne karte, saj je to področje prvič predstavljeno v slovenščini.

Učbenik je koristen pripomoček tudi za geodete, predvsem tiste, ki so vključeni v priprave za SLO in družbeno samozaščito.

Knjiga je na razpolago tudi v Republiškem arhivu geodetske dokumentacije, Šaranovičeva 12, Ljubljana, po ceni 900 dinarjev za izvod.

J. Rotar

KARTE OBČIN V MERILU 1:50.000

V letu 1983 je Geodetski zavod SRS izdelal več kart občin. Izšle oziroma v tisku so karte občin: Laško, Lendava, Nova Gorica, Brežice, Vrhnika, Krško (2. popravljena izdaja) in Celje. Vse karte je tiskala tiskarna ČGP Delo; imajo tudi ovitek in kratek opis občine. Vsebina kart je podobna dosedanjim kartam občin, ki jih je izdelal Geodetski zavod SRS. Standardna topografska vsebina je dopolnjena z mejami občin, krajevnih skupnosti in katastrskih občin. Verjetno bi bilo smotrno, da bi

karte občin uporabljali poleg občanov, turistov in planincev, upravnih delavcev in drugih tudi kot obvezen učni pripomoček v šolah.

J. Rotar

ISTRA-KVARNER: avtokarta-turistična karta v merilu 1:300.000. Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo je skupaj s Suvenir-dizajnom iz Pule izdal leta 1983 že tretjo popravljeno izdajo avtokarte in turistične karte Istre-Kvarnerja z otoki in Gorskega kotarja. Tiskana je obojestransko; na eni strani je avtokarta, na drugi turistična karta. Pojasnila v legendi so v šestih jezikih.

Karta je odlično dopolnilo k turističnopropagandnim gradivom za to območje. Žal se zaradi nezainteresiranosti turističnih delavcev v Sloveniji ne prodaja, je pa po vsebini, kvaliteti izdelave, grafični in likovni podobi nov prispevek k razvoju turistične kartografije v Sloveniji.

J. Rotar

JUGOSLAVIJA - turistična karta v merilu 1:550.000

S podobno vsebino in v podobni tehniki kot je izdelana karta Istre, je Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo izdelal in s Suvenir-Dizajnom v letu 1983 izdal turistično karto Jugoslavije. Tudi ta karta je tiskana na obeh straneh. Posebne pozornosti je vredna turistična karta, saj so poleg drugih zanimivosti posebej poudarjeni in prikazani vsi narodni parki in spomeniki, ki so vpisani v svetovni register UNESCO. Pojasnila v legendi so v devetih jezikih. Žal tudi ta karta zaenkrat ni na prodaj v Sloveniji.

J. Rotar

TOLMIN - karta mesta z okolico v merilu 1:7500

Geodetski zavod SRS je v letu 1983 izdelal načrt Tolmina v merilu 1:7500. Na karti je prikazan Tolmin z bližnjimi naselji Zatoľmin, Poljubinj, Žabče in Prapretno. S posebnimi barvami so ločeno prikazane stanovanjske, javne in industrijske stavbe ter hoteli. Vsebina je dopolnjena s prikazom pošt, gostiln, spomenikov, turističnih poslovalnic, mehaničnih delavnic in bencinskih črpalk. Opis v legendi je v štirih jezikih. V istih jezikih pa je na hrbtni strani karte tudi opis mesta Tolmin. Karto je izdelala Geodetska uprava Tolmin, tiskalo pa ČGP Delo.

J. Rotar

TRIGLAVSKI NARODNI PARK - karta v merilu 1:50.000

Planinska založba Planinske zveze Slovenije je izdala novo karto Triglavskega narodnega parka v merilu 1:50.000. Izdelal jo je Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, tiskalo pa ČGP Delo. Na karti so poleg topografskih podatkov vrisane meje ožjega in širšega območja Triglavskega narodnega parka, kulturni in naravni spomeniki ter območja. Na hrbtni strani je opis pomembnejših točk v slovenskem, angleškem, italijanskem in nemškem jeziku. Dodan je opis Triglavskega narodnega parka s seznamom zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst ter kodeks obnašanja v parku.

J. Rotar

RAZNE NOVICE IN ZANIMIVOSTI

30 LET INŠTITUTA ZA GEODEZIJO IN FOTOGRAMetriJO

Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo je ustanovil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije decembra 1953. kot samostojni raziskovalni inštitut pri takratni Tehnični visoki šoli v Ljubljani. Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo je kot soustanovileljica pristopila leta 1962.

Glavna naloga inštituta je znanstvenoraziskovalno delo na področju geodezije, fotogrametrije, kartografije in poligrafije. Raziskovalno delo pa se stalno prepleta z operativnimi deli. Velik del raziskav poteka obenem s konkretnimi nalogami in problemi.

Inštitut sodeluje z domačimi in tujimi univerzami ter raziskovalnimi ustanovami, s katerimi izmenjuje izkušnje. Prav tako je delovanje Inštituta tesno povezano z geodetskim oddelkom FAGG; z njim sodeluje na vseh področjih svoje dejavnosti, zlasti pri vzgoji strokovnih kadrov. Med študijem imajo študenti na inštitutu praktične vaje iz fotogrametrije in kartografije, obenem pa se seznanjajo tudi s praktičnim delom.

Inštitut je zaradi različnih dejavnosti, ki jih opravlja, razdeljen na več oddelkov. Fotogrametrični, kartografski, geodetski, fotografski in poligrafski oddelek so med seboj tesno povezani.

Verjetno je inštitut širši javnosti najbolj znan po svojih kartah. Že pred dvajsetimi leti je izdelal avtokarto Jugoslavije, ki se dopolnjuje in izdaja še sedaj. Predvsem s turistično kartografijo je dosegel evropsko raven. Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti tudi druge izdelke, kot so pregledne karte SR Slovenije v merilih 1:750.000, 1:400.000 in 1:250.000 ter različne planinskoturistične karte.

Prav tako ne smemo zanemariti izdelke drugih oddelkov, ki so širši javnosti morda manj znani, so pa nujni tudi v procesu izdelave kart.

Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo je dal v teh letih pomemben prispevek k razvoju geodetske stroke v Sloveniji in Jugoslaviji.

Celotnemu kolektivu inštituta iskrene čestitke ob visokem jubileju z željo, da bi še dalje tako uspešno deloval.

J. Rotar

IMENOVANJA NA VTOZD GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJA

Svet VTOZD Gradbeništvo in geodezija je na svoji 5. redni seji dne 22.6. 1983 imenoval za namestnika predstojnika VTOZD gradbeništvo in geodezija tov. doc.dr. Jureta Beseničarja, dipl.ing.geod.

Svet VTOZD Gradbeništvo in geodezija je na svoji 5. redni seji dne 22.6. 1983 sprejel sklep o izvolitvi Radoša Šumrada, dipl.ing. geod. v naziv asistenta za področje Avtomatske obdelave podatkov, geodetskih računov in informatike.

Svet VTOZD Gradbeništvo in geodezija je na svoji 6. redni seji dne 3.11. 1983 sprejel sklep o izvolitvi Antona Prosenca, dipl.geod.kom.ing. v naziv asistenta za področje Prostorskega planiranja.

IZ DELA ZVEZE GEODETOV SLOVENIJE IN ZVEZE GIG JUGOSLAVIJE

Z A P I S N I K

skupščine Zveze geodetov Slovenije, ki je bila dne 15.10.1983 ob 11. uri v domu JNA v Novem mestu

Skupščino je otvoril predsednik predsedstva ZGS tov. Vlado Kolman ter predlagal delovno predsedstvo, verifikacijsko komisijo in dnevni red.

Delovno predsedstvo: predsednik - Vlado Kolman
in člani - Vinko Pušnik, Janez Slak, Franc Vilfan

Verifikacijska komisija: predsednik - Jože Rotar
in člani - Aleš Seliškar, Jana Gartner

DNEVNI RED:

1. Poročila
2. Razprava o poročilih
3. Imenovanje častnih in zaslužnih članov
4. Sprejem statutarnih sklepov
5. Izvolitev novih organov in komisij ZGS ter razrešnica starim organom in komisijam
6. Razno

Predlogi so bili soglasno sprejeti.

Ad 1) Poročila

Tov. Vlado Kolman je podal obširno poročilo o delu predsedstva in izvršilnega odbora ZGS za preteklo štiriletno mandatno obdobje.

Poročilo o delu predsedstva in Izvršnega odbora Zveze geodetov Slovenije zajema obdobje od redne Skupščine Zveze geodetov Slovenije, ki je bila 13. oktobra 1979 na Bledu do današnje Skupščine.

V tem času je imelo Predsedstvo skupaj z Izvršnim odborom Zveze geodetov Slovenije 12 sej medtem, ko je imel Izvršni odbor še posebej 3 seje.

Samo število sej pa še ne pove vse aktivnosti, ki jih je Predsedstvo oziroma Izvršni odbor opravil v svojem mandatnem obdobju, zato želim izpostaviti zlasti naslednje:

Kot stalno aktivnost je treba brez dvoma poudariti vsakoletno skrb in organizacijo geodetskih dnevov, na katerih so obravnavane razne strokovne teme, ki so za geodetsko službo ali geodetsko dejavnost trenutno aktualne ali pa se na osnovi takih posvetovanj želi pridobiti mnenja in stališča širše geodetske javnosti.

Organizirani so bili naslednji geodetski dnevi:

- 13. geodetski dan v Novi Gorici, ki je bil posvečen zemljiškemu katastru in je imel skupen naslov Današnji pogledi na vlogo zemljiškega katastra.
- 14. geodetski dan v Celju, na temo Kartografija v SR Sloveniji - stanje in razvoj.
- 15. geodetski dan v Slovenj Gradcu na temo Evidenca nepremičnin.
- 16. geodetski dan, ki smo ga pravkar zaključili v Novem mestu s tema Vključevanje geodetske službe v družbeni sistem informiranja in strokovne osnove za potrebe prostorskega planiranja.

Na geodetskih dnevih so bile organizirane tudi razstave, ki so s svojimi zanimivimi eksponati še dopolnjevale teme posvetovanja. Vsem organi-

zatorjem razstav želim ob tej priliki izraziti posebno zahvalo, za požrtvovalnost in nesebično delo, saj jim ni bilo nikdar žal žrtvovati prostega časa.

Lahko ugotovimo, da so geodetski dnevi v splošnem mnogo pripomogli k utrjevanju vloge geodezije ne samo v okolju, kjer so bili organizirani, temveč tudi širše. K temu je pripomogla tudi širina posameznih tem, ki so bile obravnavane na geodetskih dnevih, saj smo k sodelovanju povabili tudi strokovnjake izven geodezije ter o rezultatih posvetovanj, stališčih in priporočilih seznanili vodilne strukture našega družbenopolitičnega življenja. Lahko ugotovimo, da smo zlasti pri predsedniku Skupščine SR Slovenije tov. Vinku Hafnerju dobili vso podporo glede akcije enotne evidence nepremičnin in s tem tudi dokaz, da so naše usmeritve in naporu pravilni. Prepričan sem, da bodo smernice in priporočila 16. geodetskega dne med neposrednimi uporabniki geodetskih evidenc upoštevane, vsaj v tolikšni meri kot ostale.

V okviru vsakoletnega geodetskega dne je organizirano tudi družabno srečanje, namenjeno neformalnemu izmenjavanju informacij, izkušenj in problemov ter navezovanju in utrjevanju prijateljskih vezi.

Kot naslednja stalna aktivnost ZGS je izdajanje našega glasila "Geodetski vestnik", ki praznuje letos že 27 leto neprekinjenega izhajanja. Uredniški odbor si prizadeva, da bi naše glasilo redno izhajalo, saj je doseglo zavidljivo raven, tako po vsebini kakor tudi glede oblike. Ne glede na finančne težave, zlasti sofinanciranja Raziskovalne skupnosti pa moramo še naprej vztrajati in si prizadevati, da ne bi izgubili našega glasila, saj je prav Geodetski vestnik ena med pomembnimi vezmi med vsemi člani Zveze geodetov Slovenije.

Ob tej priliki se želim zahvaliti Republiški geodetski upravi ter geodetskimi delovnim organizacijam in vsem drugim, ki so finančno pomagali Zvezi geodetov Slovenije, da je lahko uresničevala svoj program.

Predsedstvo je po svojih delegatih aktivno sodelovalo tudi pri delu predsedstva Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije zlasti pri pripravah na zvezna strokovna posvetovanja. Bili pa smo tudi domačini in s tem organizatorji zveznega posvetovanja letos na Bledu, ki je obravnaval temo Avtomatizacija v geodeziji. Za uspešno organizacijo posvetovanja gre zlasti zahvala predsedniku organizacijskega odbora tov. Goloreju.

Naši člani so aktivno sodelovali na vseh zveznih posvetovanjih z mnogimi prispevki ter z njimi posredovali naša spoznanja in izkušnje, ki so v celoti naletele na odobravanje in pozitiven odmev. Lahko rečemo, da so dali naši strokovnjaki na zveznih posvetovanjih s svojimi prispevki pomemben delež in s tem tudi prispevali k uspehu teh posvetovanj.

Kot posebno akcijo Zveze geodetov Slovenije kaže tudi omeniti napore, da bi se zadeve geodetske službe, ki so skupnega pomena za vso državo bolj učinkovito reševale. Gre za stališče Zveze geodetov Slovenije, da je treba najti primernejšo obliko organiziranosti in sodelovanja med republikami in pokrajinama glede vprašanj skupnega pomena, saj se ta vprašanja v okviru medrepubliško-pokrajinskega kolegija ne morejo učinkovito reševati.

Od posebnih akcij velja omeniti še zlasti naslednje:

Zveza geodetov Slovenije je tesno sodelovala s komisijo za izobraževanje splošnega združenja gradbeništva pri pripravi osnutka nomenklature poklicev s področja geodezije. V ta namen je bila v okviru Zveze geodetov Slovenije formirana posebna delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov geodetske upravne službe, geodetskih delovnih organizacij, drugih organizacij združenega dela, ki zaposlujejo geodete ter predstavnikov geodetskega srednjega in visokega šolstva. Lahko ocenimo, da je delovna skupina uspešno opravila naloženo delo, saj je bil pripravljen osnutek nomenklature poklicev s področja geodezije osvojen ne samo pri

splošnem združenju gradbeništva Slovenije temveč so ga uporabile kot delovno gradivo tudi vse ostale zveze geodetov v Jugoslaviji in Zveza GIG Jugoslavije ter bo uporabljen pri izdelavi enotne jugoslovanske nomenklature poklicev.

Zveza geodetov Slovenije je bila v tem mandatnem obdobju aktivna tudi na kulturno zgodovinskem področju. Tako je sodelovala pri pripravah proslave dvestoletnice izida prvega Vegovega logaritmovnika in odkritju kipa Jurija Vege pred njegovo rojstno hišo v Zagorici.

Zveza geodetov Slovenije je kot svojo zadolžitev sprejela tudi nalogo postaviti osrednjo geodetsko zbirko v gradu Bogenšperk. Grad Bogenšperk je za postavitev osrednje geodetske zbirke vsekakor primeren, saj je bil Valvazor kot lastnik gradu tudi prvi slovenski topograf in kartograf. Predsedstvo Zveze geodetov Slovenije je imenovalo poseben odbor za postavitev geodetske zbirke. Ta je že pripravil program postavitve geodetske zbirke z obdelanim časovnim planom in finančnimi pokazatelji, ki je bil vključen v skupen program občinske kulturne skupnosti ter posredovan Kulturni skupnosti Slovenije.

Na področju izobraževanja so tako Zveza geodetov Slovenije kakor tudi posamezna društva aktivirala svojo dejavnost pri organiziranju izvajanja programov izpopolnjevanja strokovne izobrazbe delavcev v državni upravi in skrbela za pripravo seminarjev ter zagotovitev predavateljev. Lahko ocenimo, da je organizacija strokovnega izpopolnjevanja več kot uspela in da je treba tako aktivnost v posameznih društvih še naprej spodbujati.

Izobraževanje članov poteka tudi z organiziranjem udeležbe na geodetskih manifestacijah v Jugoslaviji in tujini. Med najpomembnejše akcije lahko štejemo udeležbo naših članov na XVI. mednarodnem kongresu geodetov v Montreux-u, avgusta 1981, kjer je bila na ogledu najsodobnejša tehnika in tehnologija z geodetskega področja.

Izvršni odbor Zveze geodetov Slovenije je operativno reševal in spremljal ter usmerjal vse omenjene aktivnosti. Pripravljal je gradiva za seje predsedstva in skrbel za racionalno porabo sredstev Zveze geodetov Slovenije. Opravljeno je bilo tudi obsežno administrativno delo, za kar gre zahvala celotnemu Izvršnemu odboru.

Predsedstvo je mnenja, da bi morali v naslednjem mandatnem obdobju nadaljevati s stalnimi aktivnostmi kot so:

1. Vsakoletna organizacija geodetskega dne in v okviru tega posvetovanja na aktualnem teme. Ker so posvetovanja v okviru geodetskega dne v svojem bistvu tudi del izobraževanja, bi kazalo razmisliti, da bi uvedli kotizacijo, saj bi na ta način bistveno lahko pripomogli k reševanju finančnih težav, s katerimi se srečuje Zveza geodetov Slovenije.
2. Nadaljevati z izdajanjem našega glasila "Geodetski vestnik". Podpreti napore uredniškega odbora pri zbiranju prispevkov za objavo ter bolj vestno kot do sedaj, sprotno seznanjati geodetsko javnost s vojo dejavnostjo. Predsedstvo tudi predlaga, da skupščina sprejme sklep, da se del sredstev, ki jih posamezna društva zberejo iz naslova članarin, odvajajo Zvezi geodetov Slovenije, da bi s tem lahko delno kri-la stroške izdajanja Geodetskega vestnika.

Prepričan sem, da bo na novo izvoljeno predsedstvo in izvršilni organi opravili naloge, ki so pred njimi, seveda z vašo pomočjo in pomočjo društev, ki jih kot delegati zastopate na tej skupščini.

Poročilo blagajnika je podal tov. Aleš Seliškar.

Blagajniško poročilo za obdobje od 1980 do 1983

PRIHODKI:	1980	1981	1982	1983
- prenos salda iz prejšnjega leta	254.647,55	271.790,50	279.248,10	329.837,70
- kolektivne naročnine za Geodetski vestnik	98.448,65	760,00	312.100,00	1.300,00
- sofinanciranje geod. organizacij in Raziskovalne skupnosti SRS	328.100,00	385.000,00	403.010,00	140.260,00
- sredstva za vzpostavitvev geod. zbirke	-	-	-	14.500,00
- ostali prihodki	-	77.328,15	-	37.500,00
SKUPAJ:	681.196,20	734.878,65	994.358,10	523.433,70

ODHODKI:	1980	1981	1982	1983
- sredstva za izdajanje Geod.vestnika	254.770,00	377.148,25	453.154,70	287.753,00
- avtorski honorarji	71.632,45	15.756,55	62.021,25	11.967,50
- službena potovanja	14.148,90	29.124,50	16.848,20	7.592,10
- materialni stroški	36.276,55	3.875,00	94.289,20	24.977,55
- najemnina dvoran in prostorov v DIT	10.440,80	3.488,15	19.294,00	-
- računovodske storitve	21.483,10	25.492,60	17.800,05	16.900,00
- bančna provizija	653,90	745,50	1.077,00	551,10
SKUPAJ:	409.405,70	455.630,55	664.484,40	349.741,25

Sredstva v letu 1983 so prikazana s stanjem 12.10.1983.

Saldo dne 12.10.1983 znaša 173.692,45 dinarjev.

Poročilo uredniškega odbora Geodetskega vestnika je podal tov. Jože Rotar.

Poročilo o izdajanju in problematiki geodetskega vestnika za obdobje 1980-1983:

Geodetski vestnik je v letih 1980-1983 redno izhajal in to štiri številke letno. V poprečju je bil letni obseg Geodetskega vestnika okrog 30 avtorskih pol (cca 45 strani). Vsebina je že nekaj let razdeljena na naslednje stalne rubrike: uredništvo bralcem; iz znanosti in stroke; novi predpisi, raziskave, knjige, publikacije; razne novice in zanimivosti; iz dela ZGS in SGIGJ. Prav tako je že nekajletna tradicija, da so vsi referati in koreferati z geodetskih dnevov objavljeni v eni ali dveh številkah Geodetskega vestnika.

Uredništvo Geodetskega vestnika sicer ne razpolaga z raziskavami ali je vsebina naročnikom všeč ali ne, vendar menimo, da je eden od pokazateljev tudi število naročnikov, ki pa se je v teh letih povečalo za 20 % (od 700 na 850). Seveda na povečanje ni vplivala samo vsebina, temveč delno tudi boljša evidenca članov ZGS in prizadevnost nekaterih društev, za

povečanje članov ZGS oziroma naročnikov GV, kjer lahko pohvalimo predvsem Dolenjsko in Mariborsko geodetsko društvo.

V tem štiriletnem obdobju se je enkrat sestal izdajateljski svet (leta 1980) ter dvakrat uredniški odbor (leta 1980) Geodetskega vestnika. Zaradi različnih objektivnih in delno tudi subjektivnih vzrokov (oddaljenost, pomanjkanje časa, nesklepčnost itd.) se uredniški odbor ni večkrat sestal. Zato je glavno breme pri izdajanju Geodetskega vestnika na: tehnični urednici, uredniku za znanstvene prispevke, ki od leta 1981 pripravlja izvlečke in prevode člankov ter na glavnem in odgovornem uredniku.

Zaradi zaostrenih gospodarskih razmer in tudi drugih vzrokov je vse večji problem redno izdajanje Geodetskega vestnika. Seveda je osnovni problem financiranje, sofinancer - raziskovalna skupnost prispeva le sredstva za izid ene številke in pol (cca 160.000 din letno) vsa ostala sredstva pa je potrebno zbrati na drugačen način (kolektivne naročnine, prispevki geodetskih delovnih organizacij in RGU). Prispevki za reklame so v letu 1982 popolnoma izostali.

Na priporočilo Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost smo prenehali z izplačevanjem avtorskih honorarjev (v letu 1982) avtorjem prispevkov. Tudi uredništvo GV ne dobiva (in tudi preje ni) nobenih honorarjev.

Poseben problem pa je seveda (kot že več let) pomanjkanje prispevkov za kar pa verjetno niso vzrok le avtorski honorarji. Predvsem se je ustavilo dopisništvo iz nekaterih društev, organizacij in uprav za rubriki: razne novice in zanimivosti ter iz dela ZGS.

Naloga vseh članov ZGS v bodoče naj bi bila predvsem, da ohranimo redno izdajanje našega glasila. Vsi pa se moramo truditi, da bomo našli vire financiranja kot tudi sodelavce - geodete, ki bi pisali o delu marsikdaj preveč skromnih geodetov.

Poročili komisij za kartografijo in inženirsko geodezijo sta podala predsednika komisij tov. Branko Rojc in Franc Černe, poročilo komisije za zemljiški kataster pa je v imenu predsednika komisije tov. Čermelja prebral tov. Vilfan Franc, prav tako poročilo nadzornega odbora.

Poročilo nadzornega odbora

Nadzorni odbor Zveze geodetov Slovenije se je sestal na seji dne 12.10. 1983.

Nadzorni odbor je pregledal finančno-materialno poslovanje Zveze geodetov Slovenije in ugotovil, da so sredstva Zveze geodetov Slovenije porabljena za dogovorjene namene ter v skladu s finančnim načrtom in da je finančno poslovanje skladno s finančnimi predpisi.

V minulem štiriletnem obdobju je imela Zveza geodetov Slovenije:

- prihodkov	2.052.954,35 din
- odhodkov	1.879.261,90 din
- razlika med prihodki in odhodki	173.692,45 dinarjev.

Ker v finančno-materialnem poslovanju Zveze geodetov Slovenije ni bilo nepravilnosti, nadzorni odbor predlaga, da se sprejme poročilo na skupščini Zveze geodetov Slovenije.

Ad 2) Razprava o poročilih

Tov. Vlado Kolman predlaga spremembo poimenovanja geodetskih dnevov ter uvedbo kotizacije za udeležbo.

Tov. Janez Kobilica opozarja na problem kadrov in šolstva ter probleme srednjega usmerjenega izobraževanja, zlasti I. stopnje srednje geodetske šole v Mariboru.

Opozoril je tudi, da bi spričo težav pri uvozu opreme morali geodeti sami dati iniciativo gospodarstvu.

SKLEP 1: Skupščina zadolži novo-izvoljeno komisijo za šolstvo in kadre, da razreši vprašanje šole v Mariboru.

V razpravi so nato s temo o šolstvu sodelovali še tov. Pušnik in tov. Zupančič.

Ad 3) Imenovanje časnih in zaslužnih članov

Komisija za odlikovanja in priznanja predlaga Skupščini zveze geodetov Slovenije, da se podeli nazive časnih in zaslužnih članov ZGS naslednjim tovarišem in tovarišicam:

1. Za častne člane

Banovec Tomaž
Golorej Ivan
Jenko Marjan
Kos Vili
Senčar Jože
Vuča Tomaž

2. Za zaslužne člane

Bilc Andrej
Černe Franc
Demšar Božo
Gajšek Franc
Pregl Albina
Prosen Anton
Rojc Branko
Rotar Jože
Seliškar Aleš
Svetik Štefka
Vilfan Franc

Predlog je bil soglasno sprejet.

Priznanja se bodo podelila na prihodnjem zboru slovenskih geodetov.

Ad 4) Sprejem statutarnih sklepov

SKLEP 1: Predsednik predsedstva ZGS se voli na dve leti in v skladu s statutom ZGS.

SKLEP 2: Za sofinanciranje Geodetskega vestnika se izdvaja del od članarine, znesek, ki se za sofinanciranje GV odvaja od članarine, pa določi za leto v naprej predsedstvo ZGS.

Ad 5) Izvolitev novih organov

Poročilo verifikacijske komisije:

Tov. Rotar - predsednik verifikacijske komisije poroča, da so prisotni člani vseh društev ter, da je s tem skupščina sklepčna.

Soglasno so izvoljeni:

a) za predsedstvo

Bilc Andrej - predsednik
Mlakar Gojmir, Mrzlekar Dušan, Zupančič Pavle, Kolman Vlado

b) za izvršilni odbor

Seliškar Aleš - predsednik
Hudnik Jurij - tajnik
Svetik Štefka - blagajnik
Recer Marjan, Čuček Majda, Stare Milena, Regovec Irena

c) za nadzorni odbor

Majcen Stanko - predsednik
Kobilica Janez, Kren Boris

Uredniški odbor GV

- Bizjak Tomo - predsednik
- Rotar Jože - glavni in odgovorni urednik
- Bregant Boris
- Svetik Peter
- Pucelj Alojz
- Pregl Albina

Komisija za kartografijo

- Rojc Branko - predsednik
Banovec Tomaž, Kos Vili, Rotar Jože

Komisija inženirske geodezije

- Černe Franc - predsednik
Smiljanič Drago, Jereb Viktor, Recar Marijan

Komisija za zemljiški kataster

- Čermelj Zmago - predsednik
Lesar Tone, Avbelj Jože, Mlakar Gojmir

Komisija KKN

- Gaber Ivan - predsenik
Stare Milena, Vilfan Franc, Pahor Albin

Komisija za šolstvo in kadre

- Kolman Vlado - predsednik
Zupančič Pavel, Mrzlekar Dušan, Kos Matjaž

Komisija za odlikovanja

- Avbelj Jože - predsednik
Majcen Stanko, Kren Boris

Delegati za zvezo GIGJ

- Avbelj Jože
- po funkciji Bilc Andrej

Odbor za VI. kongres geodetov - Bilc Andrej

za ZIT - člani komisij

Ad 6) Razno

Po poročilu tov. Svetika o poteku priprav za postavitve geodetske zbirke na gradu Bogenšperk, je bil na predlog predsednika delovnega predsedstva skupščine, sprejet

SKLEP 3: Za postavitve geodetske zbirke v gradu Bogenšperk, se uvede samoprispevek.

SKLEP 4: Predsedstvo Zveze geodetov Slovenije organizira geodetske dneve s kotizacijo. Sredstva zbrana na ta način, se razdeli med ZGS in prirediteljem v razmerju, ki ga sprejme predsedstvo.

KEGLJAŠKE VIZURE GEODETOV

Dobra vizura in mirna roka sta geodetu še kako potrebna - tudi v kegljanju. Kako je bilo s tem v Novem mestu na kegljaškem turnirju v okviru 16. geodetskega dne? Ni kaj, zavzetosti je bilo dovolj! Vseh pet društev je nastopilo s 4 članskimi ekipami: Maribor, Celje, Primorska pa tudi z drugimi ekipami, ki so jih formirali kar na kegljišču izmed prisotnih navijačev. Le-teh ni manjkalo, pa tudi glasni in duhoviti so bili. Kako ne bi, saj jih ni razgrela le športna vnema, pač pa tudi dolenjski cviček ob obleganem šanku.

Rezultati tekmovanja so bili objavljeni zvečer na družabni prireditvi. Najuspešnejša je bila ekipa GD Dolenjske - Hren, Hrovatič, Rustja, Sašek s 794 podrtimi keglji, sledijo Maribor I (751), Ljubljana (611), Maribor II (607), Celje I (583), Primorska II (578), Celje II (530) in Primorska I (517). Med posamezniki je bil najuspešnejši Bogdan Hren, član ekipe GD Dolenjska, ki je podrl 222 kegljev, sledijo mu Kos Jože iz Maribora s 206 keglji, Sašek Jože iz Novega mesta z 201 keglji itd...

Najuspešnejša ekipa in najuspešnejši posameznik sta prejela priložnostni pokal, prve tri ekipe pa tudi medalje, kot se to spodobi za "velika" tekmovanja.

I. Hrovatič

	Stran	
Banovec	- Baze podatkov in informacijski sistemi, pomembni za geodetsko stroko	66
Barcal, Bogataj, Pudja	- Izvlečki pomembnejših referatov s posveta "Avtomatizacija v geodeziji", Bled, junij 1983	81
Bogataj, Barcal, Pudja	- Izvlečki pomembnejših referatov s posveta "Avtomatizacija v geodeziji", Bled, junij 1983	81
Bregant	- Nastavitev in posodabljanje podatkov katastra stavb v sestavi evidence nepremičnin	109
Drinovec	- Problematika inženirske geodezije v SR Sloveniji	24
Frančula	- Avtomatizacija v kartografiji	76
Jenko	- Prispevki SR Slovenije k jugoslovanski astrogeodetski mreži	35
	- Ocena natančnosti stranic astrogeodetske mreže, izmerjenih v Sloveniji v letih 1975-1981	85
Jereb	- Poskus nastavitve evidence obstoječe rabe površin v občini Nova Gorica s poudarkom na razmejitvi gozdnih zemljišč od ostale rabe	177
Kifnar, Seliškar	- Vključevanje geodetske službe v družbeni sistem informiranja, posebej z vidika opredelitve prostorskih enot	138
Kobilica	- Operativni načini vključevanja geodetske službe v družbeni sistem informiranja v občini	156
Kolman, Pristovnik	- Geodetski predpisi v SR Sloveniji	15
Korpič	- Avtomatizacija v geodeziji	70
Lavrenčič	- Nekatere potrebe prostorskega načrtovanja po prostorskih enotah in evidencah	160
Lipej	- Sodelovanje geodetske službe pri pripravi strokovnih podlag za izvajanje zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti	174
Lukačič	- Strokovne podlage za prostorsko planiranje in njihovo vključevanje v evidence geodetske službe	150
Majcen	- Kako do enotnih geodetskih predpisov v Jugoslaviji	4
Naprudnik	- Razprava na 16. Geodetskem dnevu	180
Pečar	- Mikroračunalniško krmiljeni razdaljemer - dopolnitev Zeissovega koordimetra F	103
Prosen	- Podatki o lastnostih in rabi prostora z vidika osnovnih, zbirnih in preglednih evidenc	145

Pudja, Barcal, Bogataj	- Izvlečki pomembnejših referatov s posveta "Avtomatizacija v geodeziji", Bled, junij 1983	81
Pušnik	- Geodetska služba koroških občin pri opravljanju dejavnosti družbenega sistema informiranja	182
Rakar	- Poskus oblikovanja izhodišč za nastavitve evidenčne stavbnih zemljišč	165
Rozman	- Možnosti ažurnega informiranja v občinskem merilu z avtomatizirano kartografijo	171
Seliškar, Kifnar	- Vključevanje geodetske službe v družbeni sistem informiranja, posebej z vidika opredelitve prostorskih enot	138
Svetik	- Geodetska zbirka	113
Šivic	- Specialna merjenja hidrografskih profilov premikov vodnih mas in pregrad	33
Švarc	- Dosedanja prizadevanja za vzpostavitev katastra zgradb	105
Tanko	- Aksonometrični prikaz reliefa	29
Trlep	- Oris geodetske dejavnosti pri gradnji rudnika urana Žirovski vrh (RUŽV)	46
Zavrl	- Avtorsko pravno varstvo v kartografski dejavnosti	9

UDK 528:061.1:002:659.2(497.12-2/-4) Referat
061.3(497.12) Novo mesto "1983"
061.23(497.12) ZGS:528

Geodetska služba, informacijska dejavnost; Slovenija,
upravne enote
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

SELIŠKAR, Aleš; KIFNAR, Janez
61000 Ljubljana, YU, Republiška geodetska uprava

VKLJUČEVANJE GEODETSKE SLUŽBE V DRUŽBENI SISTEM INFOR-
MIRANJA, POSEBEJ Z VIDIKA OPREDELITVE PROSTORSKIH ENOT
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 138

Geodetska služba je nosilec registra prostorskih enot,
ki ob obvezni uporabi identifikacijskih oznak teh enot
omogoča zbiranje, povezovanje in prikazovanje podatkov
v prostoru. Obravnavano je stanje, normativne osnove,
predlog razvoja registra prostorskih enot, njegova po-

vezava z evidencami podatkov o prostoru in naloge geo-
detske službe v zvezi z njim.

GV - 222

B. Bregant

UDK 528:002:659.2: 711 (497.12) Referat
061.3(497.12) Novo mesto "1983"
061.23(497.12) ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, prostorsko urejanje
Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

PROSEN, Anton
65000 Nova Gorica, YU, Zavod za družbeno planiranje

PODATKI O LASTNOSTIH IN RABI PROSTORA Z VIDIKA OSNOVNIH,
ZBIRNIH IN PREGLEDNIH EVIDENC
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 145

Obravnavani so osnutki novih zakonov, ki se nanašajo
na urejanje prostora.

GV - 223

B. Bregant

UDK 528:002:659.2:711.3(497.12) Referat
061.3(497.12) Novo mesto "1983"
061.23(497.12) ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, urejanje podeželja,
Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

LUKAČIČ, Marija
61000 Ljubljana, YU, Geodetski zavod SRS

STROKOVNE PODLAGE ZA PROSTORSKO PLANIRANJE IN NJIHOVO
VKLUČEVANJE V EVIDENCE GEODETSKE SLUŽBE
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 150

Prikazana je dejavnost Geodetskega zavoda SRS v zvezi
z izvajanjem zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred
spreminjanjem namembnosti.

GV - 224

B. Bregant

UDC 528:002:659.2:711(497.12) Report
061.3(497.12)Novo mesto"1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, physical planning
Slovenia

Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

PROSEN, Anton
65000 Nova Gorica, YU, Zavod za družbeno planiranje

LAND USE AND LAND PROPERTY DATA IN VIEW OF THE BASIC,
COLLECTIVE, AND SUMMARY REGISTERS

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 145

New laws on physical planning are discussed.

GV - 223

B. Bregant

UDC 528:002:659.2:711.3(497.12) Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, physical planning of
countryside, Slovenia

Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

LUKAČIČ, Marija
61000 Ljubljana, YU, Geodetski zavod SRS

PROFESSIONAL BASES FOR PHYSICAL PLANNING AND THEIR
INTRODUCTION INTO THE GEODETIC SERVICE REGISTERS

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 150

The activity of Geodetski zavod SRS in connection with
the law regulating protection of the agricultural land
against land use alteration is described.

GV - 224

B. Bregant

UDC 528:061.1:002:659.2(497.12-2/-4) Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodetic service, information activity; Slovenia,
administrative units

Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

SELIŠKAR, Aleš; KIFNAR, Janez
61000 Ljubljana, YU, Republiška geodetska uprava

GEODETIC SERVICE PARTICIPATION IN THE SOCIAL INFORMA-
TION SYSTEM, PARTICULARLY AS REGARDS THE DEFINITION OF
TERRITORIAL UNITS

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 138

Geodetic service is the seat of the territorial units
register which by means of the obligatory identifica-
tion signs enables the users of the register to co-
llect, interrelate and display spatial data. The si-
tuation, normative basis, proposal for register deve-

lopment, its relation to other registers containing
spatial data, and the tasks of geodetic service with
reference to it are dealt with.

GV - 222

B. Bregant

UDK 528:002:659.2:352.07(497.12) Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, občine,
Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

KOBILICA, Janez
62000 Maribor, YU, Geodetska uprava

OPERATIVNI NAČINI VKLJUČEVANJA GEODETSKE SLUŽBE V DRUŽ-
BENI SISTEM INFORMIRANJA V OBČINI
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 156

Obravnavana je možnost povezave zemljiškega katastra,
ROTE in EHIŠ, z drugimi občinskimi evidencami z upora-
bo prosojnic in enostavnejših računalniških obdelav.

GV - 225 B. Bregant

UDK 528:002:659.2:711(497.12) Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, regionalno
planiranje, Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

LAVRENČIČ, Zlatko
61000 Ljubljana, YU, Zavod SR Slovenije za družbeno
planiranje

NEKATERE POTREBE PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA PO PROSTOR-
SKIH ENOTAH IN EVIDENCAH
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 160

Opisana je uporaba ROTE in centroidne tehnike pri pri-
pravi strokovnih osnov za dolgoročni plan SR Slovenije.
Nakazana je zasnova banke prostorskih podatkov za regi-
onalno planiranje.

GV - 226 B. Bregant

UDK 528:002:659.2:332.2:721(497.12) Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, zemljišča, stavbe,
Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

RAKAR, Albin
61000 Ljubljana, YU, FAGG - Inštitut za komunalno gos-
podarstvo

POSKUS OBLIKOVANJA IZHODIŠČ ZA NASTAVITEV EVIDENCE
STAVBNIH ZEMLJIŠČ
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 165

Razčlenjen je namen evidence, metodika njene nastavitve,
vključitev v sistem ostalih evidenc, organizacija in
kadri za vodenje evidence.

GV - 227 B. Bregant

UDK 528.9:65.011.56:352.07 Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Kartografija, avtomatizacija, občina
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

ROZMAN, Janko
61000 Ljubljana, YU, Inštitut za geodezijo in fotogra-
metrijo

MOŽNOSTI AŽURNEGA INFORMIRANJA V OBČINSKEM MERILU Z
AVTOMATIZIRANO KARTOGRAFIJO
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 171

Prednosti avtomatizirane kartografije in njena uporaba
na IGF. Problemi nastopajo predvsem pri ažuriranju da-
toteke s podatki.

GV - 228 B. Bregant

UDC 528:002:659.2:332.2:721(497.12) Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, building area
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

RAKAR, Albin
61000 Ljubljana, YU, FAGG - Inštitut za komunalno
gospodarstvo

AN ATTEMPT TO FORMULATE BASIC POINTS FOR BUILDING
AREAS REGISTER

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 165

The purpose of such a register its setting method,
introduction in the system of other registers, orga-
nization, and personnel needs are analyzed.

GV - 227

B. Bregant

UDC 528.9:65.011.56:352.07 Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Cartography, automation, community
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

ROZMAN, Janko
61000 Ljubljana, YU, Inštitut za geodezijo in fotogra-
metrijo

THE POSSIBILITIES OF UP-TO-DATE INFORMING WITH IN A
COMMUNITY BY AUTOMATED CARTOGRAPHY

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 171

Advantages and usage of the automated cartography at
the Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo in Ljub-
ljana is presented. Problems arise mainly in connecti-
on with up-dating of data files.

GV - 228

B. Bregant

UDC 528:002:659.2:352.07(497.12) Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, communities, Slovenia
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of surveyors, Slovenia

KOBILICA, Janez
62000 Maribor, YU, Geodetska uprava

OPERATIVE WAYS OF INTRODUCING GEODETIC SERVICE IN THE
SOCIAL INFORMATION SYSTEM IN A COMMUNITY

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 156

The possibility of linking land cadastre, territorial
units register, and house number register with other
community registers by means of overlays and simple
computer programming is discussed.

GV - 225

B. Bregant

UDC 528:002:659.2:711(497.12) Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, physical planning, Slovenia
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

LAVRENČIČ, Zlatko
61000 Ljubljana, YU, Zavod SR Slovenije za družbeno
planiranje

SOME PHYSICAL PLANNING REQUIREMENTS CONCERNING TERRI-
TORIAL UNITS AND REGISTERS

Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 160

The usage of the territorial units register and the
centroid technique in professional preparation of a
long-term plan for SR Slovenia is presented. Basic fe-
atures of spatial data bank for regional planning are
given.

GV - 226

B. Bregant

UDK 528:002:659.2:711.3 (497.12) Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, urejanje podeželja,
Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

LIPEJ, Božena
61000 Ljubljana, YU, Geodetski zavod SRS

SODELOVANJE GEODETSKE SLUŽBE PRI PRIPRAVI STROKOVNIH
PODLAG ZA IZVAJANJE ZAKONA O VARSTVU KMETIJSKIH ZEM-
LJIŠČ PRED SPREMINJANJEM NAMEDBNOSTI
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 174

Opisana je kategorizacija kmetijskih zemljišč na Geo-
detskem zavodu SRS.

GV - 229

B. Bregant

UDK 002:659.2:711:353:528 Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Informacijska dejavnost, prostorsko urejanje, republiška
javna uprava, geodezija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

NAPRUDNIK, Milan
61000 Ljubljana, YU, Republiška geodetska uprava

RAZPRAVA NA 16. GEODETSKEM DNEVU
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 180

Podan je predlog za nadaljevanje razprave o razvojnih
možnostih geodetske službe ob vključitvi mejnih stro-
kovnih služb.

GV - 231

B. Bregant

UDK 528:002:659.2:711.3(497.12) Referat
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, urejanje podeželja,
Slovenija
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

JEREB, Zalka
65000 Nova Gorica, YU, Zavod za družbeno planiranje

POSKUS NASTAVITVE EVIDENCE OBSTOJEČE RABE POVRŠIN V
OBČINI NOVA GORICA S POUARKOM NA RAZMEJITVI GOZDNIH
ZEMLJIŠČ OD OSTALE RABE
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 177

Nosilec podatkov so temeljni topografski načrti v me-
rilu 1 : 5.000. Pomemben vir podatkov so aerofotopo-
snetki.

GV - 230

B. Bregant

UDK 528:002:659.2(497.12)Koroška
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodezija, informacijska dejavnost, Koroško
Geodetski dan, Novo mesto, 1983
Zveza geodetov Slovenije

PUŠNIK, Vinko
62380 Slovenj Gradec, YU, Medobčinska geodetska uprava

GEODETSKA SLUŽBA KOROŠKIH OBČIN PRI OPRAVLJANJU DEJAV-
NOSTI DRUŽBENEGA SISTEMA INFORMIRANJA
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, str. 182

Uspele so monografske publikacije zemljiških podatkov
o koroških občinah. Premalo so uporabljeni podatki
zbirnega katastra komunalnih naprav in digitalnega mo-
dela reliefa.

GV - 232

B. Bregant

UDC 002:659.2:711:353:528 Report
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Information activity, regional planning, republic
administration, geodesy
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

NAPRUDNIK, Milan
61000 Ljubljana, YU, Republiška geodetska uprava
DISCUSSION AT 16th PROFESSIONAL MEETING OF ASSOCIATION
OF SURVEYORS, SLOVENIA
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 180

A suggestion for continuation of the discussion on de-
velopment possibilities of geodetic service is given
taking into consideration also the adjacent profession-
al services.

GV - 231 B. Bregant

UDC 528:002:659.2(497.12)Koroško
061.3(497.12)Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, Carinthia, Slovenia
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

PUŠNIK, Vjanko
62380 Slovenj Gradec, YU, Medobčinska geodetska uprava
GEODETIC SERVICE IN CARINTHIAN COMMUNITIES AND SOCIAL
INFORMATION SYSTEM
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p. 182

Some monographs on land data met with success. The di-
gital terrain model data and the communal services ca-
dastre data have not been used to their full advan-
tage.

GV - 232 B. Bregant

UDC 528:002:659.2:711.3(497.12) Report
061.3(497.12) Novo mesto "1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, physical planning of
countryside, Slovenia
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

LIPEJ, Božena
61000 Ljubljana, YU, Geodetski zavod SRS
THE ROLE OF GEODETIC SERVICE IN THE PREPARATION OF
PROFESSIONAL BASES FOR IMPLEMENTATION OF LAW REGULA-
TING THE PROTECTION OF AGRICULTURAL LAND AGAINST LAND
USE ALTERATION
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p.174
The categorization of agricultural land at Geodetski
zavod SRS is presented.

GV - 229 B. Bregant

UDC 528:002:659.2:711.3(497.12) Report
061.3(497.12)Novo mesto"1983"
061.23(497.12)ZGS:528

Geodesy, information activity, physical planning of
country, Slovenia
Professional meeting, Novo mesto, 1983
Association of Surveyors, Slovenia

JEREB, Zalka
65000 Nova Gorica, YU, Zavod za družbeno planiranje
AN ATTEMPT OF SETTING THE LAND USAGE REGISTER IN THE
COMMUNITY OF NOVA GORICA WITH STRESS ON ESTABLISH THE
BOUNDARIES OF FOREST LAND
Geodetski vestnik, Ljubljana, 27(1983)4, p.177
Data are presented on topographic maps at the scale
of 1 : 5.000. Aerial photographs are an important data
source.

GV - 230 B. Bregant